

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ : ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ ਸਰਵਿਸ)

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ (ਪੀ ਸੀ ਸੀ) ਦੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਚਿਨ ਪਾਇਲਟ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜੁਝਾਰੂ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਕਰਨਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਅਤੇ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹੜੱਪ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਮੰਤਰੀਆਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੇ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਹੁਣ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਮਝ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ‘ਗੁਲਦਸਤਾ’ (ਗੱਨਜੋੜ ਅਤੇ ਏਕਤਾ) ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਉਭਰੇਗਾ। ਹਾਕੀ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹਾਕੀ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ 15 ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਗੋਲ ਕਰਕੇ ਮੈਚ ਜਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਵੀ ਆਖਰੀ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਜਿੱਤ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹੇਗੀ। ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਜੁਝਾਰੂ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਮਿਹਨਤੀ ਖਿਡਾਰੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨਤੀਜਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਣਗੇ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ‘ਚ ਹੁੰਦਿਆਂ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਰਿਹਾ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ : ਚੀਮਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ :

ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਰਿਕਾਰਡ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ)-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ‘ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ‘ਆਪ’ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਲਾਮਤ ਅਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ।

ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ)-ਭਾਜਪਾ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ੇ

ਅਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ, ਪਰ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਕਿ ਨਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਰਹੇ, ਜੋ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਆਪ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੋ ਧੜੇ ਸਨ: ਇੱਕ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਦਲਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਧੜੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਬੇਅਦਬੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 ‘ਤੇ

ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਫ਼ੈਸਲਾਕੁੰਨ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ : ਮਾਨ

ਜਲੰਧਰ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਲਾਮਤ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੁੱਟਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਵਿੱਚ 10,000 ਨਵੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆ ਭਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ‘ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਦੇ ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲਾਕੁੰਨ ਪੜਾਅ ‘ਤੇ ਜੰਗ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਆਪਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ‘ਐੱਸ ਐੱਚ ਓਜ਼ ਮਿਲਣੀ’ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਾਲੇ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਵਾਏ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਰ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛਾਂ ਤੋਂ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸ ਲਾਹਨਤ ‘ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਹੁਣ

ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਪੁਲਸ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਜਲਦ ਹੀ 450 ਏ ਐੱਸ ਆਈ ਅਤੇ 3400 ਪੁਲਸ ਜਵਾਨ ਮਿਲਣਗੇ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ਼ ਪੁਲਸ (ਡੀ ਜੀ ਪੀ) ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਤੁਰਾਡੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਤੁਰਾਡੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਤੁਰਾਡੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਵਾਸਤੇ ਐੱਸ ਐੱਚ ਓਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ਿੱਧਾ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐੱਸ ਐੱਚ ਓਜ਼ ‘ਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਪੁਲਸ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਹੋ। ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਵਰਿਆਦਾਂ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼, ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਸਹਿਯੋਗ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਲੋਕ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਐੱਸ ਐੱਚ ਓਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਪੇਸ਼ੇਵਾਰਨਾ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿੱਸੇ ਭਰ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤ ‘ਤੇ

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 ‘ਤੇ

ਪੈਟਰੋਲ 5 ਤੇ ਡੀਜ਼ਲ 3 ਰੁਪਏ ਮਹਿੰਗਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਨਿੱਜੀ ਬਾਲਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨਾਇਰਾ ਐਨਰਜੀ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ 5 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਵਿੱਚ 3 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲੀਟਰ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਾਲਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਉੱਚ ਉਰਜਾ ਕੀਮਤਾਂ ਕਾਰਨ ਬਣੇ ਨਵੇਂ ਦਬਾਅ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਤਾਜ਼ਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ 7,108 ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਾਇਰਾ ਨੇ ਸਨਿੱਚਰਵਾਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵਾਧਾ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ ਮੰਦਰ ‘ਤੇ ਇੱਟਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਡੀ ਸੀ : ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕੀ ਗੈਰ-ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਸੰਸਥਾ, ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕੀ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਓਹਾਇਓ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਮਾਰਤ ‘ਤੇ ਇੱਟਾਂ ਸੁੱਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਐੱਕਸ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕੀ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਓਹਾਇਓ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਰ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ। ਦੁਪਹਿਰ 1:30 ਵਜੇ ਰਿਚਮੰਡ ਹਾਈਸਟ ਓਹਾਇਓ ਵਿੱਚ ਸਵਾਮੀਨਾਰਾਇਣ ਵਡਤਾਲ ਧਾਮ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਰ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਮੰਦਰ ‘ਤੇ ਇੱਟਾਂ ਸੁੱਟੀਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਸਮੇਤ ਹਰ ਲੋਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀਡੀਓ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਾਕੀ, ਕੁਸ਼ਤੀ, ਕ੍ਰਿਕਟ, ਗੋਲਫ਼ ਤੇ ਤੀਰਅੰਦਾਜ਼ੀ ‘ਚ ਸੋਨ ਤਮਗੇ

ਨਗੋਆ : ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਹਾਕੀ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵਿਰੁੱਧ 5-1 ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀ ਪੂਰੇ ਮੈਚ ਦੌਰਾਨ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਉਪਰ ਹਾਵੀ ਰਹੇ। ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਭਾਰਤ ਟੀਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੋਨੇ ਤਮਗੇ ਦਾ ਸਵਲਾਪੂਰਵਕ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ। ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋ ਗੋਲ ਕੀਤੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਲਾਨੰਦ ਲਾਕੜਾ ਅਤੇ ਹਾਰਦਿਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਗੋਲ ਕੀਤੇ। ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਕੁਆਰਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਆਖਰੀ ਦੋ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਤਮਗਾ ਸੂਚੀ ‘ਚ ਭਾਰਤ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ ‘ਤੇ

ਹੋਸਲੇ ਪਸਤ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਰਤੀ ਭਲਵਾਨ ਅਮਨ ਸਹਿਰਾਵਤ ਨੇ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰਦਾਂ ਦੇ 57 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਭਾਰ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਟਾਈਲ ਕੁਸ਼ਤੀ ‘ਚ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਿਆ। ਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਚੋਂਗ ਸੋਂਗ ਹੋਨ ਨੂੰ 11-7 ਨਾਲ ਮਾਟ ਦਿੱਤੀ। ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਫਾਈਨਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 19 ਦੌੜਾਂ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਸੋਨੇ ਤਮਗਾ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ

20 ਓਵਰਾਂ ਵਿੱਚ 6 ਵਿਕਟਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ‘ਤੇ 211 ਦੌੜਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਕੋਰ ਬਣਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ 28 ਗੇਂਦਾਂ ਵਿੱਚ 61 ਦੌੜਾਂ ਦੀ ਤੂਫਾਨੀ ਪਾਰੀ ਖੇਡੀ, ਜਦ ਕਿ ਉਪ ਕਪਤਾਨ ਤਿਲਕ ਵਰਮਾ ਨੇ 22 ਗੇਂਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਦ 51 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਿਵਮ ਦੂਬੇ ਨੇ 27 ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਸ ਅਈਅਰ ਨੇ 21 ਦੌੜਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। 212 ਦੌੜਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਟੀਚੇ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਉਤਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਟੀਮ 20 ਓਵਰਾਂ ਵਿੱਚ 6 ਵਿਕਟਾਂ ‘ਤੇ 192 ਦੌੜਾਂ ਹੀ ਬਣਾ ਸਕੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਹਸਨ ਨਵਾਜ਼ ਨੇ 96 ਦੌੜਾਂ ਦੀ

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 ‘ਤੇ

ਚੰਨੀ ਮੁੜ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀਆਂ ‘ਚ ਵੱਡਾ ਫੇਰਬਦਲ

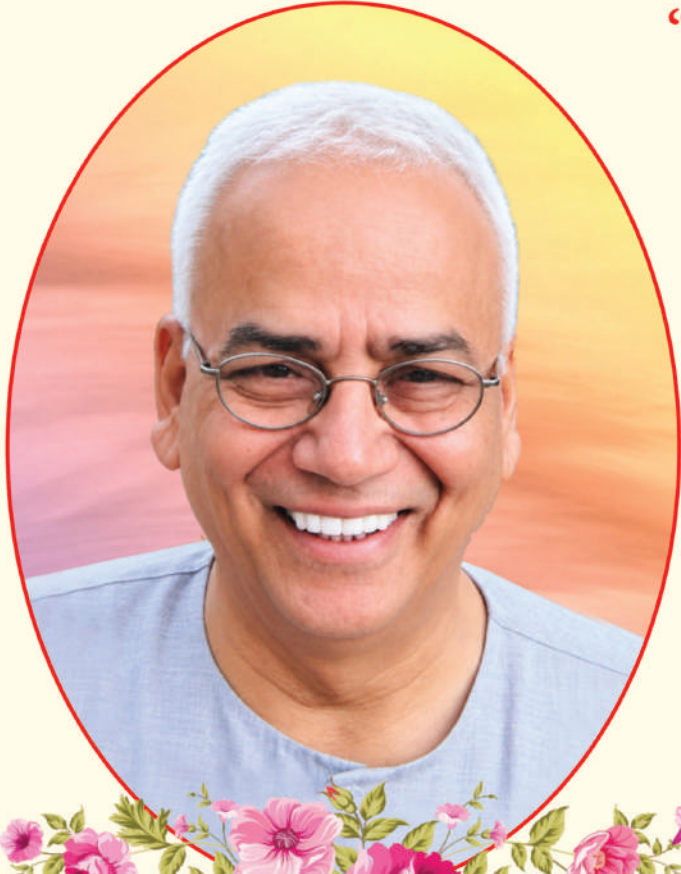
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸੰਸਦ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵੱਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਾਰੇ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੀ ਪੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਹਾਊਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੰਸਦੀ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ

ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਸੀ ਬਹੁਰ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਹਿਮ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮੁਕੁਲ ਵਾਸਨਿਕ ਔਰਤਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਰਾਘਵ ਚੌਢਾ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਵਾਤੀ ਮਾਲੀਵਾਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਕਮੇਟੀ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਫੇਰਬਦਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਵੀ ਗਿਆ ਹੈ।

• ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 2 ‘ਤੇ

“ਕਬੀਰਾ ਜਬ ਹਮ ਆਏ ਜਗਤ ਮੇਂ, ਜਗ ਹਸਾ ਹਮ ਰੋਏ, ਐਸੀ ਕਰਨੀ ਕਰ ਚਲੇ, ਹਮ ਹਸੇ ਜਗ ਰੋਏ”

ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਬੜੇ ਦੁਖੀ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ

ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ. ਐਲ. ਗਾਰਗ

ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਸਵਾਸਾਂ ਦੀ ਪੁੰਜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਰੋਏ

ਮਿਤੀ 30 ਸਤੰਬਰ 2026 ਦਿਨ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਹਨ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ

ਉਠਾਲਾ ਅਤੇ ਰਸਮ ਪੱਗੜੀ

ਮਿਤੀ 4 ਅਕਤੂਬਰ 2026 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਚੌਖਾ ਪੈਲੇਸ ਗੇਟ ਨੰ. 2,

ਨੇੜੇ ਗੀਤਾ ਭਵਨ ਚੌਕ, ਮੋਗਾ ਵਿਖੇ ਦੁਪਿਹਰ 1:00 ਤੋਂ 2:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪਵੇਗਾ।

ਸੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰਨੀ ਜੀ।

ਦੁਖੀ ਹਿਰਦੇ :-

ਜਨਕ ਰਾਣੀ ਗਾਰਗ (ਧਰਮਪਤਨੀ)

ਗੋਰਵ ਗਾਰਗ - ਪ੍ਰਨਵ ਗਾਰਗ (ਪੋਤਰੇ)

ਦੋਹਤਾ: ਸੌਰਵ ਬਾਂਸਲ ਨੈਨਿਕਾ , ਦੋਹਤੀ: ਸਾਕਸ਼ੀ ਬਾਂਸਲ, ਕਨਵ ਗੋਇਲ

ਦੋਹਤਾ: ਸੰਨੀ ਅਗਰਵਾਲ: ਦੋਹਤੀ ਸਿਲਕੀ ਅਗਰਵਾਲ, ਲੁਈਸ ਗੋਂਜ਼ਾਲੇਜ਼

ਗਗਨਦੀਪ ਗਾਰਗ - ਅਨੂ ਗਾਰਗ (ਪੁੱਤਰ - ਨੂੰਹ),

ਕਰੁਨਾ ਅਗਰਵਾਲ - ਸਤੀਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ (ਧੀ - ਜਵਾਈ),

ਵਿਸ਼ਵ ਜੋਤੀ - ਸੁਭਾਸ਼ ਬਾਂਸਲ (ਧੀ - ਜਵਾਈ),

ਐਸ ਡੀ ਪਬਲਿਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਮੋਗਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ.ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਗਾਰਗ, ਸੈਕਟਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਜਿੰਦਲ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ

ਐਸ.ਡੀ. ਗਰਲਜ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਮੋਗਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਗਾਰਗ

ਮੈਨੇਜਰ ਰਾਧੇਸ਼ ਸਿੰਗਲ , ਸੈਕਟਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਜਿੰਦਲ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੋਨੀਆ ਹਰਸ਼

ਪੰਜਾਬੀ ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਅਕਾਦਮੀ, ਪੰਜਾਬ (ਰਜਿ:)

ਸਕੱਤਰ : ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ: ਸਾਧੂ ਰਾਮ ਲੰਗੋਆਣਾ

ਕਮਲਜੀਤ ਭੋਲਾ,

ਵਿਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਕੱਤਰ: ਮੰਗਤ ਕੁਲਜਿੰਦ

ਖਜਾਨਚੀ : ਸੁਰਜੀਤ ਕਾਉਂਕੇ

ਖੱਤਰੀ ਸਭਾ ਮੋਗਾ

ਚੇਅਰਮੈਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਵਿਜੇ ਧੀਰ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਐਮ ਐਲ ਜੈਦਕਾ

ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਬਲਦੇਵ ਸੜਕਨਾਮਾਂ

ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੂਦ

ਮਨਮੋਹਨ ਗਾਰਗ, ਮਨੀਪਾਲ ਗਾਰਗ 87100-70009

ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਰੇਲਵੇ ਅੰਡਰ ਬਰਿਜ ਕੋਲ ਲਾਈਟਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ

ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਹਨੇਰੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਜਾਂ ਟਾਈਲਾਂ ਨਾ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਤਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।ਇਸ ਕਸਤੇ 'ਤੇ ਕੱਚੀ ਥਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਵਾਹਨ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੁੜ-ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਗੁਬਾਰ ਉੱਠਦਾ ਹੈ।ਹਾਲਾਤ ਵੇਲੇ ਹੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਘਾਟ ਤੇ ਉੱਡਦੀ ਮਿੱਟੀ ਕਾਰਨ ਪੈਦਲ ਤੁਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਅਕਸਰ ਠੋਕਰ ਖਾ ਕੇ ਡਿੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸੌਂਟਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਈ ਵਾਰ ਕੋਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਲਿਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਕ ਬੇਹੁਸ਼ੀ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤੀ 'ਪਰਨਾਲਾ ਉੱਥੇ ਦਾ ਉੱਥੇ ਹੀ' ਵਾਲੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਪੁਰਜ਼ਰ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਟਾਈਲਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤੇ ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ ਦਾ ਪੁਖ਼ਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੋ ਸਕੇ।

ਪਵਨਦੀਪ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੈਨਾਨੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਪਰਵਾਹ ਸੰਮਤੀ ਮਹਿਲਾ ਵਿੰਗ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ

ਧੂਰੀ (ਮੋਹਿਤ ਗਰਗ, ਮਨੋਹਰ ਸੰਗੂ, ਬਿੰਨੀ ਗਰਗ)-ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਨਿਵਾਚਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਾਨ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੈਨਾਨੀਆਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੈਨਾਨੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸੰਮਤੀ (ਰਜਿ.) ਵੱਲੋਂ ਪਵਨਦੀਪ ਧੂਰੀ ਨੂੰ ਮਹਿਲਾ ਵਿੰਗ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਿਤੰਦਰ ਰਾਘਵੇਸ਼ੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਵਨਦੀਪ ਧੂਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ।ਆਪਣੀ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪਵਨਦੀਪ ਧੂਰੀ ਨੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਸ਼ਬੰਧੂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਜੇਂਦਰ ਮੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਕੌਮੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਿਤੰਦਰ ਰਾਘਵੇਸ਼ੀ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੀ ਕੇਂਦਰੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਾਸ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੈਨਾਨੀ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਮਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ।

ਪੀ ਐੱਮ ਸ਼੍ਰੀ ਗਰਲਜ਼ ਸਕੂਲ ਨੇ ਜ਼ਿੱਤਿਆ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ

ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਅਧਿਆਪਕਾਵਾਂ ਸੁਮੀਲਾ, ਤੇਜਕਿਰਨ ਤੇ ਮੋਨਿਕਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਹੇਠ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਕਾਰ ਪਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ (ਵੇਸਟ ਮਾਟੀਰੀਅਲ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਕਰਸ਼ਕ ਸਜਾਵਟੀ ਕੰਧ ਨੂੰ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਵੋਤਮ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ।

ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਜੀਤ ਕੁਮਾਰ)-ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਰਜਿ.) ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਬੱਤੜਾ ਦੀ ਅਗੁਵਾਈ ਹੇਠ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸੀਵਾਨ ਨੇ ਚਲਾਈ, ਰਵੀਵੰਧ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨਿਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪੰਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਿਟ. ਕਾਨੂੰਗੋ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਸ਼ੀ, ਬੀਵੇਲ ਮੋਨੀ, ਸਤੀਸ਼ ਚਰਾਇਆ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸੀਵਾਨ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਬੱਤੜਾ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਛਾਬੜਾ ਨੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਭਖਦੀਆਂ ਹੱਕੀ ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਥ ਕੀਤੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਭੀ.ਏ. ਸਬੰਧੀ ਕੱਢੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। 17-7-20 ਦਾ ਪੱਤਰ ਤੇ 15-1-15 ਦਾ ਪੱਤਰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ 2.59 ਗਾ ਗੁਣਾਕ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ 80 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਆਪਣਾ ਲਾਈਫ਼ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਕਤੂਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਭਰਨ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਰਭੈ ਸਿੰਘ, ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਨਾਗਪਾਲ, ਅਸ਼ੋਕ ਗਗਨਜੀ, ਗੋਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਭੰਡਵੇਜ਼, ਏਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਿਟ. ਬੀ.ਪੀ.ਈ.ਓ., ਪਿੰਦਰ ਪਾਲ, ਸੁਰਜੀ ਸਿੰਘ, ਸਰਵਣ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ਼ਹਿਨੂਰ ਬਾਵਾ ਨੇ ਨੌਰਥ ਜ਼ੋਨ ਅਥਲੈਟਿਕ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ 'ਚ ਜਿੱਤੇ ਦੋ ਸੋਨ ਤਮਗੇ

ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋ ਸੋਨ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਸਲਾਮ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਨਾਂਅ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਹਿਨੂਰ ਬਾਵਾ ਨੇ 400 ਮੀਟਰ ਦੌੜ ਤੇ 400 ਮੀਟਰ ਰਿਲੇਅ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਸੋਨ ਤਮਗੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂਅ ਕੀਤੇ।ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੋਸ਼ਮਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸਿਰਹਾ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਨਿਯਮਤ ਅਭਿਆਸ ਤੇ ਕੋਚਾਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ।ਸਟੀਫਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ, ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੋਨਿਕਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸ਼ਹਿਨੂਰ ਬਾਵਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਦਿੱਲੋਂ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉੱਜਵਲ ਖੇਡ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਸੁਝਾਅਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਨੂਰ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੱਲੋਂ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ 'ਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਰੀਦ ਸ਼ੁਰੂ

ਸਮਾਣਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ)-ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਜ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਾਈ ਗਈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਾਇਆ ਤੇ ਮੰਡੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਆਤੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਸੁਣੇ ਗਏ।ਆਤੰਤਰੀ ਐਂਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬਰਟ ਦਾ ਮੰਡੀ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਬਸਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਦਾਣਾ-ਦਾਣਾ ਖ਼ਰੀਦਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਸ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਖ਼ਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੰਪੇਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਲੱਕੌਂਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸੁਚਾਰੂ ਖ਼ਰੀਦ ਲਈ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ 1886 ਮੰਡੀਆਂ ਨੰਟੀਵਾਲੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਥੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਗਾਂਧੀ ਜਯੰਤੀ ਮੌਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਪਟਿਆਲਾ (ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਿਦ)-ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੰਜੇਟਾ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ 157ਵੀਂ ਜਯੰਤੀ ਮੌਕੇ ਕਰਾਏ ਗਏ ਸਮਾਜਕ ਦੌਰਾਨ ਬਿਹਾਰ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਲੋਕ ਜਨ ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਰਟੀ (ਪਾਸਵਾਨ) ਦੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਸਮਾਜਕ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਸੱਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯੋਗਦਾਨਤ ਪਾਇਆ।ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੰਜੇਟਾ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਾਤੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ

ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਭਲਕੇ

ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ (ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੌਹਗੜ੍ਹ)-ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਗੰਡੀਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਐੱਸ. ਜੀ. ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਬੇਨੀ ਅਹਿਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਖ਼ਾਤਮੇ ਲਈ ਹਲਕਾ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ 5 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ-ਬਰਨਾਲਾ ਮੁੱਖ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਸ਼ਬਿਤ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਬੱਸ ਅੱਲ ਵਿਖੇ ਵੱਡਾ ਰੋਸ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਗਨ ਸਰਾਂ ਕੁਰੁੜ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਬੀ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਮੇਲਾ ਸਹਿਜਬਾੜ, ਦੀਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀਪਾ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਾਨਾ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਏਸਰ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖੀ ਵਜੀਦਕੇ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹਿਜਬਾੜ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਜੀਦਕੇ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ

ਦਿਤਬੜਾ (ਜਸਵੀਰ ਲਾਭੀ)-ਸਥਾਨਕ ਅਮਰ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਖੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਂਡ ਮੈਕੈਨੀਕਲ ਇੰਸਟਾਈਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤੇ ਬ੍ਰਾਂਚ ਸੁਨਾਮ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ੍ਰ. ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੀ 33 ਸਾਲਾ ਸ਼ਾਨਮੱਤੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੇਵਾ ਨਵਿਰਤ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਬ੍ਰਾਂਚ-ਸੁਨਾਮ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੂਬਾਈ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ, ਭੈਂਗ੍ਰੋਟਿਕ ਮੁਲਾਖਮ ਵੈਡਰੇਸ਼ਨ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬ੍ਰਾਂਚਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਦਫਤਰੀ ਆਲੇ ਨੇ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ 'ਅਕੋਈ ਸਾਹਿਬ' ਵੱਲੋਂ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੇਖੇਰੂ ਪੁਸ਼ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਬੇਨੀ, ਜਥੇਬੰਦਰ ਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ, ਵਿਭਾਗੀ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਭਾਰਤੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ, ਲੋਕ

ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਤੇ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਾਇਆ

ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ (ਅਵਤਾਰ ਜਟਨਾ)-ਮਾਲਵਾ ਗਰੁੱਪ ਆਫ ਕਾਲਜਿਜ਼, ਸਰਦੂਲੇਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ, ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਤੇ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ।ਐੱਸ.ਆਈ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ, ਯੁਵਰਾਜ ਤੇ ਸਮਾਜ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ, ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਧਿਆਨ ਦੇਣ, ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ।ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਸਨਮਾਨਾਂ ਤੇ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੇਲਮਟ ਤੇ ਸੀਟ ਬੈਲਟ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ, ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਤੇ ਭਰਾਈਵਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਜ ਸੋਢੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਸਾਜਸ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਜ ਸੋਢੀ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ, ਖੇਡਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਰਿਟਾਇਰਡ ਰੈਵੀਨਿਊ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਮੋਗਾ (ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ)-ਰਿਟਾਇਰਡ ਰੈਵੀਨਿਊ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਖੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਸ਼ੋਕ ਵਰਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ।ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਰਿਟਾਇਰਡ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਕਈ ਅਹਿਮ ਮਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ।ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰਡ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਪ੍ਰਿੰਸਤਰ ਪ੍ਰਿੰਸਤਰ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ (ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਭੂਸ਼ਨ ਗੋਇਲ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ), ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਚੜਿੱਕ (ਮੁੱਖ ਬਲਾਮਕਾਰ), ਧਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਪਵਿੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ, ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਗੋ, ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਟਾਰੀਆ (ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਕੱਤਰ), ਸ਼ਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੰਗਠਨ ਸਕੱਤਰ), ਦਰਸ਼ਨ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ (ਸਾਹਾਇਕ ਖਜ਼ਾਨਚੀ), ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੌੜੇ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਪਟਵਾਰੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਰੀਗ੍ਰਿਵਾਲ ਸਿੰਘ ਰੀਟਾਇਰਡ ਸਦਰ ਕਾਨੂੰਨਗੋ, ਨੇਤਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਿਟਾਇਰਡ ਸਦਰ ਕਾਨੂੰਨਗੋ, ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਰਿਟਾਇਰਡ ਕਾਨੂੰਨਗੋ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ ਰਿਟਾਇਰਡ ਕਾਨੂੰਨਗੋ ਤੇ ਹਰਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਰਿਟਾਇਰਡ ਕਾਨੂੰਨਗੋ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ

ਭਾਰਤੀ ਯੋਗ ਸੰਸਥਾਨ ਨੇ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਧੂਰੀ (ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਸੰਗੂ, ਮੋਹਿਤ ਗਰਗ, ਸੁਖਦੇਵ ਧੂਰੀ)-ਭਾਰਤੀ ਯੋਗ ਸੰਸਥਾਨ ਧੂਰੀ ਵੱਲੋਂ ਯੋਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਦਨ ਲਾਲ ਬਾਂਸਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਥਾਨਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਿਕੇਤਨ ਹਾਲ ਰਾਮ ਬਾਗ ਵਿਖੇ 60ਵੇਂ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ।ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸਤਾਤਨ ਧਰਮ ਸਭਾ ਤੇ ਮਹੇਸ਼ ਬਿਧਰ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਯੋਗ ਕਲਾਸਾਂ ਦੇ ਸਾਧਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਠਨ ਮੋਰਚੀ ਮੁਹਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗਗਨ ਨੇ ਸੂਖਮ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ, ਜਦਕਿ ਨਿੱਜੀ ਗੋਇਲ ਨੇ ਅਸਣ, ਪ੍ਰਾਣਾਧਾਨ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ।ਮਦਨ ਲਾਲ ਬਾਂਸਲ ਨੇ ਯੋਗ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਰੱਜ਼ਾਨਾ ਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿਤਾ।ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਯੋਗ ਰੋਜ਼, ਨਿਰੰਗਰ ਰੋਜ਼' ਦੇ ਨਾਂਅਓ ਲਾਏ ਗਏ।ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਿਆਲ ਨਿਰਮਾਣ ਨੇ ਗੀਤ ਪੜ੍ਹਿਆ।ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸਰੋਜ ਗਗਰ, ਪੇਸ਼ਕ ਯੋਗਾਰ ਗਗਰ, ਬ੍ਰਿਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਧਕ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਲੋਕ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ : ਕਾਕਾ ਬਰਾੜ

ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (ਬਮਿੰਦਰ ਪਾਲ/ਪੁਜਾ)-ਹਲਕਾ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖਪਿਆਂਵਾਲੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੱਡਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਟਕਸਾਲੀ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੇ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਕਾ ਬਰਾੜ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਕਾ ਬਰਾੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦੁਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਇਕਥਾਲ ਸਿੰਘ, ਬਾਪੂ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ,

ਅਸਲੇ ਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਸਣੇ 2 ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਜੀਤ ਕੁਮਾਰ)-ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੇਸੀ ਕੱਟਾ, 20 ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਗੱਲੀਆਂ, ਇਕ ਮੋਟਰਸਾਇਕਲ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਗਸ਼ਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੁਖਬਰ ਖਾਸ ਨੇ ਇਤਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੋਨਾ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੋਨੂੰ ਕੋਲ ਨਜਾਇਜ਼ ਪਿਸਟਲ ਹੈ, ਜੋ ਲਾਇਟਾਂ ਵਾਲਾ ਕੱਚੇ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਖੜੇ ਹਨ, ਤੇ ਇਤਲਾਹ ਠੱਸ ਹੋਣ ਤੇ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਰੋਡ ਕਰਕੇ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਇਕ ਦੇਸੀ ਕੱਟਾ, ਬਿਨਾਂ ਮਾਰਕਾ, 2 ਪੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ 20 ਨਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕ ਮੋਟਰ ਸਾਇਕਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਤ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਅਰਨੀਵਾਲਾ ਢਾਈ ਝੁੰਨਾ ਸਿੰਘ ਥਾਣਾ ਵੇਰੋਕੇ ਤੇ ਸੋਨਾ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸੋਨੂੰ ਪੁਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਬਾਦਲ ਕੇ ਉਤਾੜ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 188 ਮਿਤੀ 1 ਅਕਤੂਬਰ 2026 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 25/54/59 ਅਸਲਾ ਐਕਟ, 22/61/85 ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਵਧਾਏ ਰੇਟ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਡਕੌਂਦਾ ਵੱਲੋਂ ਰੱਦ

ਜਲਾਲਾਬਾਦ (ਜੰਗੀਰ ਕੌਰ/ਜੀਤ ਕੁਮਾਰ)-ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 6 ਫ਼ਸਲਾਂ ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਡਕੌਂਦਾ ਨੇ ਨਿਗੂਣਾ ਕਰਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਣਕ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 25 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕੋਝਾ ਮਜ਼ਾਕ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਭੰਡੀਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੇਨੋਵਾਲਾ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਕੜ ਤੇ ਬਲਾਕ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਿਰੇ ਕੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਫ਼ਸਲ ਕਣਕ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਲਾਗਤਾਂ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਣਕ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡੀਜ਼ਲ, ਖਾਦਾਂ, ਬੀਜਾਂ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਤੇ ਨਦੀਨ ਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਕਰੇ ਸਰਕਾਰ : ਹਰਚੰਦਪੁਰੀ, ਨਿਰਾਲਾ ਜਫਰ ਖ਼ਿਲਾਫ ਜਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦੌਸ਼ ਨੌਟਿਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਧੂਰੀ (ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਸੰਗੂ/ਮੋਹਿਤ ਗਰਗ)-ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਰਜਿ.) ਸੇਧੋਂ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਫ਼ਰ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਬਿਤ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਸੋਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਵਨ ਹਰਚੰਦਪੁਰੀ ਤੇ ਜਨਰਲ ਅਸ਼ਵਰਤ ਭਾ. ਜੰਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਰਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਫ਼ਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪੱਥ ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਗੁਰਵਾਣੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਭਾ ਨੇ ਜਫਰ ਖ਼ਿਲਾਫ ਜਾਰੀ ਕਾਰਨ ਦੌਸ਼ ਨੌਟਿਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਤੇ ਚੁੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਤੋਂ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕ

ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਂਦੀਆਂ : ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ

■ ਸੁਨਾਮ ਦੇ ਅੰਬਰ 'ਤੇ ਡਰੋਨ ਸ਼ੋਅ ਰਾਹੀਂ ਉੱਕੇਰਿਆ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਦਰਸ਼ਨ ■ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਸੰਗਤੀ ਰੂਪ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਕੈਥਨਿਟ ਮੰਤਰੀ

ਸੁਨਾਮ (ਅੰਬਕ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਕਮ ਭੱਟੀ)। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ 650ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੂਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਸ਼ਹੀਦ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਸੁਨਾਮ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਡਰੋਨ ਸ਼ੋਅ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੈਥਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਸੰਗਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਡਰੋਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅੰਬਰ 'ਤੇ ਉੱਕੇਰੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਜੀਵਨ-ਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ

ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਦਰਸਾਇਆ 'ਬੇਗੁਮਪੁਰ' ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭਰ ਜਾਂ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਕੈਥਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਰੋਨ ਸ਼ੋਅ ਵਰਗੀਆਂ ਨਿਵੇਕਲੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮਾਧਿਅਮ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਬਰ 'ਤੇ ਉੱਕਰਦੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥੇ ਨੇ ਰਸ-ਭਿੰਨ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਕੈਥਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਸੋਧ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸਹਿਕਾਰ, ਸਹਿਯੋਗ ਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇ।

ਰਾਏਕੋਟ (ਸੰਤੋਖ ਗਿੱਲ)-ਗੋਵਿੰਦ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਨਾਰੰਗਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ 67ਵੇਂ ਖੇਤਰੀ ਯੂਵਕ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਮੇਲੇ ਦਾ ਚਾਰ ਰੋਜ਼ਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੁਮਾਮ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਮੇਲੇ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਡੀਨ ਕਾਲਜ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੌਂਸਲ ਪ੍ਰੋ. ਰਵੀਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਖੰਗੂੜਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਵਕ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਮੇਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਰਚਨਾਤਮਿਕਤਾ ਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੇਲਾ ਮਾਤਾ ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ ਖੰਗੂੜਾ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਰਵੀਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੇਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਜੋਸ਼ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਸੋਧ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਰਜਾ ਹੀਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਗੀਤ 'ਮਾਂ' ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਖੂਬ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪ੍ਰਤੀਕਲਪ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸੀਤ ਭਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪੁੱਜੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਸਾਮਾਜੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸੀਤ ਭਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਾਹਨੀ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾ. ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ, ਭਾ. ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ, ਭਾ. ਇਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕਿਰਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਭਾ. ਗੀਤਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਭਾ. ਪੁਨਮ ਤੇ ਭਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਤਵੰਤੇ, ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਚਿਤਕਾਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹੰਗੇਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ

ਪਟਿਆਲਾ/ਰਾਜਪੁਰ (ਰਾਜਿੰਦਰ ਬਿੰਦ/ਰਾਮੇਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ)-ਚਿਤਕਾਰਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਰਾਜਪੁਰ ਵਿਖੇ 25-26 ਸਤੰਬਰ 2026 ਦੀ ਦਰਿਆਨੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੰਗੇਮੇ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਸ ਨੇ ਅੱਜ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਫਤਿਹਾਬਾਦ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ 'ਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਸ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪਾਰਬ ਮਹਿਤਾ ਵਾਸੀ ਫਤਿਹਾਬਾਦ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਣਾ ਬਨੂੜ ਵਿਖੇ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਹਿਮਾਥੂ (ਵਾਸੀ ਨੰਗਲਾ) ਤੇ ਆਰੀਅਨ (ਵਾਸੀ ਅੰਬਾਲਾ) ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਸਲ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ, ਫਤਿਹਾਬਾਦ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਬ ਮਹਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੂਨੇ ਤੇ ਗੁੰਮਰਾਸ਼ਟ ਸੇਵੇਸ਼ ਵੈਲਾਏ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਨਤਕ

ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵਰਜ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਵਰਗੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਾਲ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਦੋ ਚੋਰ ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਉਸੇ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ. 'ਚ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਿਰਲਾਜ ਜਾਟਕਾਰੀ ਵੈਲਾਉਣ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਭੜਕਾਉਣ, ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਲਸ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹੈ।

2 ਪਿਸਟਲਾਂ ਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਮੇਤ ਕਾਬੂ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ (ਅੰਬਕ ਕੁਮਾਰ)। ਬਾਣਾ ਕੈਂਟ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਨਜ਼ਾਰਾਇ ਅਸਲ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਨਜ਼ਾਰਾਇ ਪਿਸਟਲ ਗੱਲਕ 9 ਐੱਮ ਐੱਮ. ਸਮੇਤ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਤੇ ਇਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਬਰਾਮਦ ਕਰਕੇ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਹਾਇਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਲਸ ਟੀਮ ਗਸ਼ਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੰਸ ਸਟੇਡ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਕੈਂਟ ਨੇੜੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੁਖਬਰ ਖ਼ਾਸ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜ਼ੋਨਲ ਉਕਤ ਸਮੇਤ ਪੁੱਤਰ ਬਲਦੇਵ ਵਾਸੀ ਵੱਡੇ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਬਜਾਜ ਪਲਸਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੰਬਰ ਪੀਬੀ-05-ਏਵੀ-7216 'ਤੇ ਚੁੰਗੀ ਨੰਬਰ 7 ਤੋਂ ਸ਼ਸ਼ਮਾਨ ਵਾਲ ਵੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਲਿੰਕ ਰੋਡ 'ਤੇ ਨਜ਼ਾਰਾਇ ਅਸਲਾ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਪੁਲਸ ਨੇ ਡਾਪਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਜ਼ੋਨਲ ਉਕਤ ਸਮੇਤ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਨਜ਼ਾਰਾਇ ਪਿਸਟਲ ਤੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਨਿਹੰਗ ਬਾਣੇ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਗਾਂਧੀ ਚੌਕ 'ਚ ਹੰਗਾਮਾ, ਸੁਨਿਆਰੇ 'ਤੇ ਪੈਟਰੋਲ ਛਿੜਕ ਕੇ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼

ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਗੱਡੀ 'ਚ ਜਾ ਵੜਿਆ ਸੁਨਿਆਰਾ, ਪੁਲਸ ਨਾਲ ਵੀ ਹੱਥੋਪਾਈ; ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਵਰਦੀ ਪਾੜੀ

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ (ਕੌਰੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਗਦੀਪ ਰਾਏ)

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗਾਂਧੀ ਚੌਕ ਵਿੱਚ ਬੀਤੀ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੜਬੱਧ ਮਚ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਨਿਹੰਗ ਬਾਣੇ 'ਚ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਨਿਆਰੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਦਮਾਲ ਹੋ ਕੇ ਹੰਗਾਮਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ ਸੁਨਿਆਰੇ 'ਤੇ ਪੈਟਰੋਲਨੁਮਾ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਛਿੜਕ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਦੀ ਤੀਲੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਥੋਪਾਈ ਹੋਈ। ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਚ ਗਾਂਧੀ ਚੌਕ ਵਿਚ ਸੁਨਿਆਰੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਕਰਕੇ ਵਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬੀਤੀ ਦੇਰ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ 'ਚ ਬੈਠਾ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਸ ਦਾ ਦੋਸਤ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਗਿਰਾਰ 'ਤੇ ਸੌਣ ਦਾ ਵਪਾਰੀ ਭੁਸਤਮ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਕਰਨ ਵਰਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਨਾਮਕ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਨਿਹੰਗ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਸੀ ਤੇ

ਬਾਅਦ 'ਚ ਦੁਕਾਨ ਅੰਦਰ ਆ ਵੜਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮੁਤਾਬਕ ਦੁਕਾਨ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਉਹ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜੀ ਬੋਤਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਜਾਂ ਪੈਟਰੋਲਨੁਮਾ ਪਦਾਰਥ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਛਿੜਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਗਾਹਕਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਯਕੀਨੀ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਕਰਨ ਵਰਮਾ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਦੁਕਾਨ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਘਰ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਨਿਹੰਗ ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਸੀ ਤੇ

ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਨ ਵਰਮਾ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਰੁਸਤਮ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬੈਠਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਗੱਡੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ 'ਚ ਫੜੀ ਬੋਤਲ ਵਿੱਚੋਂ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਛਿੜਕ ਲਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਰਜ਼ ਦੀ ਤੀਲੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕਬਿਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਤਹਿਤ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਬਾਣਾ ਮੁਖੀ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਪੁਲਸ ਮੁਤਾਬਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਪੁਲਸ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਵੀ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਥੋਪਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਪੁਲਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀ ਵਰਦੀ ਪਾੜ ਗਈ। ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਆਖਿਰਕਾਰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਕੇ ਬਾਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਦੀਪਕ ਕੁਮਾਰ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਧਰਨੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ 6 ਲੋਕ ਬਰੀ

ਰਾਜਪੁਰ (ਰਮੇਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ)-ਘਨੇਰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਗੰਦਗੀ ਤੇ ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਧਰਨੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਲਾਲ ਘਨੇਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਲਾਲ ਘਨੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ 2016 ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਗੰਦਗੀ ਤੇ ਮੱਖੀਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਲਾਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਧਰਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਧਰਨਾਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਕਰੀਬ 150 ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੋਇਆ, ਜਦਕਿ 6 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ। ਗੁਰਲਾਲ ਘਨੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗਹਿਰਤ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 23 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਲਣ ਪਹੁੰਚਾਏ। ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕਿਸੇ ਅਧਾਰਤ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਸੰਗਰੂਰ ਰੈਲੀ 'ਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨਗੇ : ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਅਰੋੜਾ

ਸੰਗਰੂਰ (ਪ੍ਰਵੀਨ ਸਿੰਘ)-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੋਰੋਨੇਲਕਸ ਵਿਖੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਟਾਲ ਮਟਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਨ 2022 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੀਨੀਅਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਾਂਗੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਦਰੀਆਂ ਵਿਖਾ ਕੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਦਮਾਦ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਜੋ ਕਿ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲੈ ਕੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ

ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਸ੍ਰੀ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਭਾ ਮੰਚ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਜੁਆਇੰਟ ਫੋਰਟ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ 10 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਇਸ਼ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਕਰੇ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਂਦ ਹਰਾਮ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁੱਡੂ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੰਬੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮ ਐੱਲ ਪਾਪੀ, ਭਵਾਨੀਗੜ, ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਸੁਨਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੇਤ ਰਾਮ ਖਿੱਲੋਂ, ਵਿਦੁਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੋਲਾ, ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਪੂਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੂਰੀ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੁਨਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਮ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਲਹਿਰਾਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੋਰੋਨੇਲਕਸ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਹਲਕਾ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਬਾਗੋ-ਬਾਗ

ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਬੇਦਾਗ, ਨਿਪੜਕ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ : ਕਾਂਗੜ

ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਦੇਰ ਹਾਤ ਤੱਕ ਹਲਕਾ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੇ ਫੋਨ ਖੜਕਦੇ ਰਹੇ ਤੇ 2027 ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ। ਉਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਹਲਕਾ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗੜ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੇ ਦਰਸਾਏ, ਉਥੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਬੜੇ ਨਿਪੜਕ, ਬੇਦਾਗ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ 2027 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨੇ ਲੱਗਪੱਗ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਅਮਨਸ਼ਾਂਤੀ ਬਾਰੇ ਹਨ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰਲ ਦਰਮਿਆਨ ਮਾਝੇ ਅਨਸਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਕੇ 2027 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਵੇਗਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਏਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਸਮੇਤ ਹਲਕਾ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਭਗਤਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੌਕ ਕਾਂਗੜ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹੋਰ ਆਗੂ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਟਾਕੇ ਚਲਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਮੂਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਰੋਹ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਹਰਦਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਸਨ ਹਾਸ-ਵਿਅੰਗ ਲੇਖਕ ਕੇ ਐੱਲ ਗਰਗ

ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਲੇਖਕ ਕੇ. ਐੱਲ. ਗਰਗ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਇੱਕ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਸਨ, ਉਥੇ ਉਹ ਹਰਦਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਗਰਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੌਰਾਨ 80 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਿਤਾਬਾਂ

ਕੀਤੀ। ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਉਹ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ। ਕੇ. ਐੱਲ. ਗਰਗ ਉਹ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਵੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ 5 ਲੱਖ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤਕ ਅਕੈਡਮੀ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਪੁਰਸਕਾਰ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ

ਲਿਖੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਵਿਅੰਗ ਲੇਖ, ਨਾਵਲ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਲੇਖਕ ਕੇ. ਐੱਲ. ਗਰਗ ਦਾ ਜਨਮ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1943 ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਬਚਨ ਲਾਲ ਗਰਗ ਦੇ ਘਰ ਮਾਤਾ ਕਲਾਵੰਤੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗਰਗ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪੂਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਗਰੂਰ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਡਬਲ ਐੱਮ. ਏ. ਇੰਗਲਿਸ਼ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇ ਐੱਲ ਗਰਗ ਵੱਲੋਂ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਦੋ ਸਾਲ ਕਲਰਕ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1966 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਡੀ ਸੀ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 1968 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨਿਵਾਸੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਦੇ ਰਾਮ ਪਿਆਰੀ ਦੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਜਨਕ ਰਾਣੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਮੋਗਾ ਆ ਵਸੇ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਗੀਆ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਆਗੀਆ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੇ. ਐੱਲ. ਗਰਗ ਦੇ ਜਨਮ ਰਾਣੀ ਗਰਗ ਦੇ ਘਰ ਦੋ ਧੀਆਂ ਕਰੁਣਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਜੋਤੀ ਤੇ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਗਰਜਦੀਪ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਕੇ. ਐੱਲ. ਗਰਗ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਉਚੇਰੀ ਸ

ਮੋਬਾਇਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵੈਨ ਰਾਹੀਂ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ

ਸੁਨਾਮ (ਅੰਬਕ ਬਾਲ, ਰਾਕਮ ਭੱਟੀ)-ਸੰਤ ਸ਼ਿਰਮੌਟੀ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹੋਸਪਿਟਲ ਟਰੱਸਟ ਸੁਨਾਮ ਵੱਲੋਂ ਮੋਬਾਇਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵੈਨ ਰਾਹੀਂ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਬਾਲਾਜੀ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਵ ਜਨਾਲੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੋਬਾਇਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵੈਨ ਦੁਆਰਾ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੂ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪਿੰਡ ਲੱਗੇਵਾਲ ਵਿਖੇ 149ਵਾਂ ਮੁਖਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ ਚਿੱਲੋਂ ਵੱਲੋਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਮੁਖਤ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਚਿੱਲੋਂ ਨੇ ਬਦਲਦੇ ਮੌਸਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡੋਂਗੂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਕਰਨਾਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡੋਂਗੂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸਫ਼ਾਈ ਰੱਖਣ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਨਾਲੀਆ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਂਪ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖਤ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪੂਰੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ।

ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਮੰਡੀਆਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਔਕੜ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ : ਸੈਂਟ

ਦੇਰਾਹਾ (ਹਰਮਿੰਦਰ ਸੇਠ)-ਝੋਨੇ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇੱਕੜ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਦਾਣਾ ਖ਼ਰੀਦਣ ਤੇ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਵਾਰੇਗੀ ਲਈ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੱਚਾਇਤ, ਕਿਰਤ, ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਸੋਰ ਸਪਾਟਾ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਤਰੁਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਂਦ ਨੇ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਥਾਂ ਵਿਖੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਰੀਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਖ਼ਬਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਮੌਕੇ ਕੀਤਾ। ਕੋਥਾਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਤਰੁਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਂਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਸੀਜ਼ਨ 2026-27 ਲਈ 180 ਲੱਖ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਝੋਨੇ ਦਾ ਘੱਟ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐਮ.ਐਸ.ਪੀ.) 2,461 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਟਨਿਕਟਾ ਰਾਤੀ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕੜ ਦਰਪੇਸ਼ ਨਾ ਆਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਬਾਦਲਾਂ (ਗਨੀ ਬੈਗ) ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੰਤਰੀ ਸੇਂਦ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਚੁਕਾਈ ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤਰ੍ਹੇਤ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੀਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਕਾ ਝੋਨਾ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਤਾਂ ਜੂ ਤਰ੍ਹੇਤ ਖ਼ਰੀਦ ਹੋ ਸਕੇ।

ਪੰਡੋਰੀ ਦੇ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਜੀ ਸੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਖੇਡ ਮੇਲਾ

ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ (ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੋਹਗੜ੍ਹ)-ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਜੀ ਸੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਲੱਬ ਪੰਡੋਰੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿੱਥ ਮਹਿਲ ਖ਼ੁਰਦ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਡੋਰੀ, ਮਹਿਲ ਖ਼ੁਰਦ ਤੇ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਸਮੇਤ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਲਕੜੇ-ਲੜਕੀਆਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰ ਵਰਗਾਂ 'ਚ ਕਰਾਏ ਗਏ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ 100 ਮੀਟਰ ਅਤੇ 60 ਮੀਟਰ ਦੌੜ, 3 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੌੜ, ਡੱਡ-ਏਨਕਾਂ ਤੇ ਡੀਟੀ ਚੱਕ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਾਏ ਗਏ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਜੇਤੂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਤੇ ਮੈਡਲ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਅਲੀ, ਕਰਨ, ਸਾਗਰ ਕੁਮਾਰ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ, ਵੰਸ਼ ਸਿੰਘ, ਜੈਸਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰਸ, ਲਾਇਰਾ, ਸਾਹਿਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਭਚਾਰ ਸਿੰਘ, ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਿਮਤਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਰਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਖਮਲਾਨੀ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਜੋਬਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਰਿਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ, ਰਮਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੀਪੁ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਆਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮਾਜੀ ਕੌਰ, ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਸੁਖਮਨ ਕੌਰ, ਸੁਮਨ ਕੌਰ, ਗੁਰਨੀਤ ਕੌਰ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਨੀਤ ਕੌਰ, ਖੁਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਨਿਮਰਤ ਕੌਰ, ਰਵਨੀਤ ਕੌਰ, ਗੁਰਜੋਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ, ਹਰਮੀਰਤ ਕੌਰ, ਹਰਮੀਰਤ ਕੌਰ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।

ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ 10 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਦਾ ਸਫਲ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ

ਜਗਰਾਉਂ (ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ)-ਜਗਰਾਉਂ ਦੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਕੱਢਣ ਦਾ ਸਫਲ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਮਹਿਲਾ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਡਾ. ਅਮਨ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਦਾ ਇਹ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਗੀਤਾ ਚੌਹਾਨ, ਡਾ. ਮੋਨੂੰ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਮ ਨੇ ਅਫ਼ੀਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਡਾ. ਅਮਨ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲਗਭਗ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇਦਾਨੀ ਕੱਢਣ ਦੇ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਜਗਰਾਉਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਤੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਹਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਇਲਾਜ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਗਰਾਉਂ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਰੀਬ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੀ ਸ਼ਸ਼ੀਨ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਾ. ਅਮਨ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਸ਼ੀਨ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਹਾਇਕ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪੁਨਿਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ।

ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅੰਤਰ ਕਾਲਜ ਚੈਂਸ ਟੂਰਨਮੈਂਟ 'ਚ ਨਮਣਾ ਖੱਟਿਆ

ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਪ੍ਰਮੋਦ ਬਾਰਦਵਾਜ)-ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਅੰਤਰ ਕਾਲਜ ਚੈਂਸ ਟੂਰਨਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਵਿੱਦਿਆ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਸ੍ਰ. ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਤੇ ਚੈਂਸ ਦੀ ਖੇਡ ਕੇਵਲ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਾਗਰਤਾ, ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਈ ਸਮਰੱਥਾ, ਧੀਰਜ ਤੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਸੋਚ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਾਰਾ ਕਾਲਜ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਡੈਵੀ ਸ਼ਸ਼ੀਨ ਖੇਡੀ ਤੇ ਜੇਤੂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਕਾਲਜ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਸਾਹਿਲ ਰਾਣਾ ਨੇ ਟੀਮ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਲਈ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਟਾਫ਼ ਤੇ ਕੋਚ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਡੀਨ ਸਪੋਰਟਸ ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਖੇਡ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰ. ਵਰਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੋਚ ਸ੍ਰ. ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਵੀ ਨਿਰੰਤਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਚਾਂਦੀ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਪਰਤੇ ਤੇਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਦਾ ਗੁਰਲਾਲ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਸਮਾਗਮ

ਰਾਜਪੁਰਾ (ਰਮੇਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ)-ਅਰੁਨ ਪੁਰਾਗਰਾਜ ਜੇਤੂ ਓਲੰਪੀਅਨ ਤੇ ਸਟਾਰ ਸਾਟ-ਪੁਟਰ ਤੇਜਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਗੁਰਲਾਲ ਘਨੱਨ ਨੇ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਤੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੋਨ ਤਮਗੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਜਿੱਤ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੀਰ ਤੇ ਮੌਸਮ ਨੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਤੀਪੂਰਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਚਾਂਦੀ ਨੂੰ ਜੇਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਤੂਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਤੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁਰਲਾਲ ਘਨੱਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪਾਂ ਲਈ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਕਈ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਟ-ਪੁਟ, ਡਿਸਕਸ ਥ੍ਰ ਤੇ ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਵਰਗੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿੱਚ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤਣਾ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਨੀਯਤੀ ਹੇਠ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਟ-ਪੁਟ, ਡਿਸਕਸ ਥ੍ਰ ਤੇ ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੂਰ ਨੇ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵਧਾਇਆ ਹੈ।

ਨਹਿਰ 'ਚ ਧੱਕਾ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਇੱਕ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਸ੍ਰੀ ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਪ੍ਰਮੋਦ ਬਾਰਦਵਾਜ)-ਪਿੰਡ ਰਿਹਿਤਾ ਉਂਚਾ ਦੇ ਇੱਕ 24 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀ ਲਾਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲੇਪੁਰ ਪੁਲਸ ਵੱਲੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਥਾਣਾ ਮੁਲੇਪੁਰ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰਮਪਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਰਿਹਿਤਾ ਉਂਚਾ ਦਾ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸੱਤੀ ਨਾਮਕ ਨੌਜਵਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਤੋਂ ਕੰਬਾਈਨ ਡਰਾਈਵਰ ਸੀ, ਦੀ ਗੁੰਮਸੁਦਗੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਭਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸੱਤੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਰਾਜਪੁਰਾ ਨੇੜੇ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਤਰਦੀ ਮਿਲੀ। ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਉਂਚਾ ਰਿਹਿਤਾ ਦਾ ਹੀ ਵਸਨੀਕ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਮਨੀ, ਜੋ ਕਿ

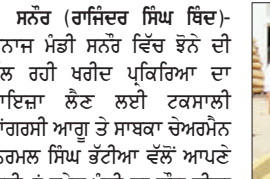
ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਪੁਲਸ ਨਾਲ (ਇਨਸੈਂਟ) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਵਾਈਨ ਫੋਟੋ

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਬੀਤੀ 25 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਹਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਮੇਤ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਪਾਬੀਆਂ ਦਾ ਗੁਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਜੀਅ ਰਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਰੁਕ ਗਏ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਕਤ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਮਨੀ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਕੂਟਰੀ ਪਿੱਛੇ ਬਿਠਾ ਕੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਨਹਿਰ ਵੱਲ ਲੈ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਜੰਗਲ ਪਾਣੀ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਮਨੀ ਨੇ ਪੈਂਸਿਆਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਰੱਜਿਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੇ

ਵਿਦੇਸ਼ ਗਈ ਪਤਨੀ ਵਿਰੁੱਧ

ਧੱਪਾਧੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਸ੍ਰੀ ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਪ੍ਰਮੋਦ ਬਾਰਦਵਾਜ)-ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਲੜਕੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਧੱਪਾਧੜੀ ਦੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲੇਪੁਰ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਦਰਖਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਲਚਕਾਈ (ਪਟਿਆਲਾ) ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਬਾਸਾ ਦੇ ਕੇ ਰੱਬਿਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਹੱਲੜਾਲੀ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਖ਼ਰਚ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਪਹੁੰਚਣ ਉਪਰੰਤ ਰੱਬਿਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨਾਲ ਗਿਸਤਾ ਤੜ ਦਿੱਤਾ। ਦਰਖਾਸਤ ਕਰਤਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਕਿ ਰੱਬਿਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਤਾ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕਰੀਬ 33 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨੰਗੀ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਦਰਖਾਸਤ 'ਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲੀਆ ਪਿੱਛੇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਥਾਣਾ ਮੁਲੇਪੁਰ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਨਿਰਮਲ ਭੱਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ

ਸਨੌਰ (ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ)-ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਸਨੌਰ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਖ਼ਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਟਕਸਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਮੰਡੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਆਮਦ, ਖ਼ਰੀਦ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਮੰਡੀ ਚੌਂਦ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ, ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਤੋਲ, ਲਿਫਟਿੰਗ ਤੇ ਮੰਡੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਤਮੀਕਤਾ ਦਿਵਾਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਆੜਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਸਬੰਧੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਫਟਿੰਗ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ

ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਵੇਚਣ ਲਈ ਲੰਮਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਕਰਕੇ ਦਾ ਬੋਝ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਗਰਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਬੁਲਦੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਘਬੀਰ ਚੌਂਦ ਵਾਲੀਆਂ, ਸਰਿਤ ਤਾਇਲ, ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਪਾਰਸ, ਅਜੈ ਗੁਪਤਾ, ਰਜਤ ਕਪੂਰ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਕੁਲਦੀਪ ਕਾਲਾ ਸਾਬਕਾ ਐੱਮ.ਸੀ. ਸਨੌਰ, ਤੁਸ਼ਾਰ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅੱਲੋਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਸੁਭਾਸ਼ ਗੋਇਲ ਤੇ ਹੋਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌ ਫ਼ੀਸਦੀ ਮੁਕੰਮਲ : ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ

ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ 12 ਨੂੰ

ਮਾਨਸਾ (ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਘਮਰ)-ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ 'ਚ ਪੇਪਲਸ ਇੰਟੇਜਿਵ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਕ ਤੇ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ। ਬਾਲ ਰੋਗ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਡਾ. ਜਿਤੰਦਰ ਸਾਹੂ ਤੇ ਅੰ ਡ ਵ ਜ ਡ ਨਿਊਰੋਸਾਇੰਸਿਸ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਵਧੀਕ ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਚੌਹਾਨ ਸੀ।

ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਐਂਟੀਡੋਟਾਂ, ਹਸਪਤਾਲ ਐਂਟੀਡੋਟਾਂ ਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਫ਼, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਥਿਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਵਾਈ ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੇ ਸਵੱਛਾਗੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸਵੱਛਤਾ ਅਵਾਰਡਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰ. ਵਿਵੇਕ ਲਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੀਜੀਆਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਾਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਾਈਨ ਹੈ। ਪੀਜੀਆਈ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ, ਸਾਫ਼ ਤੇ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਮਾਰਗ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਖਿਮ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਸਵੱਛਤਾ ਨਿਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹਰ ਡਾਕਟਰ, ਨਸ਼, ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਵਰਕਰ ਤੇ ਵਿਜ਼ਿਟਰ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਹੈ।

ਡੀ ਥੀ ਯੂ ਤੇ ਈ ਐੱਚ 1 ਇਨਫੋਟੈਕ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੱਲੋਂ ਸਮਝੌਤਾ ਹਸਤਾਖਰ

ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ (ਪ੍ਰਮੋਦ ਬਾਰਦਵਾਜ)-ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (ਡੀਥੀਯੂ), ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਨੇ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਾਗਰੂਕਤਾ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੰਪਰਕ, ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਈ ਐੱਚ 1 ਇਨਫੋਟੈਕ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਹਰਸ਼ ਸਦਾਵਰਤੀ ਤੇ ਡਾ. ਸਾਹਿਲ ਬਾਘਲਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤੇ ਸੰਸਥਾਪਕ, ਈ ਐੱਚ 1 ਇਨਫੋਟੈਕ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਖੁਸ਼ਬੂ ਬਾਸਲ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ,

ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਿੰਗ ਫੈਕਲਟੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਸਮਝੌਤਾ ਤਹਿਤ ਈ ਐੱਚ 1 ਇਨਫੋਟੈਕ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗਿਆਨ ਭਾਈਵਾਲ ਵਜੋਂ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗੀ। ਇਸ ਸਹਿਯੋਗ ਅਧੀਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸੈਸ਼ਨ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੰਪਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ, ਮਾਮਲਾ-ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾਵਾਂ, ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਗਿਆਨ-ਆਧਾਰਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ, ਉਭਰ ਰਹੇ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਖਤਰਿਆਂ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕੱਤੀਕਰਣ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਹਰਸ਼ ਸਦਾਵਰਤੀ ਨੇ ਉਦਯੋਗ-ਅਦਾਰਮਿਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਭਰ ਰਹੀਆਂ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਕਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ।

ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਕਾਲਜ ਰੌਸ਼ਨਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਖ਼ੂਨਦਾਨ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ (ਰਾਜ ਖੁਰਮੀ)-ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਰੌਸ਼ਨਵਾਲਾ (ਭਵਾਨੀਗੜ੍ਹ) ਵਿਖੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਯੂਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਗੁਰਮਤ ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰੋਮੀ ਰਗਗ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਡ ਰਿਬਨ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਖ਼ੂਨਦਾਨ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ੂਨਦਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰੌਡ ਰਿਬਨ ਕਲੱਬ ਦੇ ਨੰਡਲ ਅਫ਼ਸਰ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ੂਨਦਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਵੇਸ਼ਮੈਂਟ ਵੀ ਵੰਡੀ ਗਈ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਹਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਰੂਰ 'ਚ ਰੈਲੀ 10 ਨੂੰ

ਫ਼ੋਰਟਾ (ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ) : ਗੈਰਮਿਟ ਪੈਨਸ਼ਨਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ਸੀਊ) ਦੀ ਅਜਨਾਲਾ ਇਕਾਈ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸੀਟੂ ਦੇ ਪੁਤਲੀਘਰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੇਅਰਮੈਨ

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ੁੱਧਾ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸਮੇਂ ਖਿਨਾਂ ਕੋਈ ਖਿੱਸਾ ਮੈਨੇ ਤੋਂ ਲੱਭ ਖਾ ਲਏ ਅਤੇ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲੋਈ ਦੇ ਕੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੁਬਾਰਾ ਘੱਲ ਦਾ ਬਿਗੁਲ ਵਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 10 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਰੈਲੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 15 ਸਾਥੀ ਸ਼ੁੱਧਾ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਨ ਆਦਿ ਸਾਥੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਾਥੀ ਸ਼ੁੱਧਾ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਨ ਆਦਿ ਸਾਥੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਾਥੀ ਸ਼ੁੱਧਾ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਨ ਆਦਿ ਸਾਥੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਕਰਕੇ ਰੇਗੁਲਰ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਰੀਮ ਵਰਗੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮੇਨ ਕੇ ਲੇਬਰ ਐਂਟ ਨਾਗੂ ਕਰਕੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਵਿੱਚਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਾਕੋਟ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾਹਲਾ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਟਪਿਆਲਾ, ਪੂਰਨ ਚੰਦ, ਹਰੀਪਾਲ, ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਸਵਿੱਚਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੀ. ਪੀ. ਈ. ਆਦਿ ਸਾਥੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਾਥੀ ਸ਼ੁੱਧਾ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 15 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੂਬਾਈ ਮੀਟਿੰਗ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ : ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ

ਜਲੰਧਰ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ) : ਆਦਮਪੁਰ ਵਿਖੇ 9 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀ 'ਬਸਪਾ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਓ' ਰੈਲੀ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਵੱਡਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਇੰਚਾਰਜ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਜਸਵੰਤ ਰਾਏ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਦਿਆਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਦੇ ਬਜਾਏ ਬਰਬਾਦੀ ਵੱਲ ਧੱਕਿਆ ਹੈ।

ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਸਪਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਹੇਠ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਘਰੇਲੂ ਕੌਮ, ਵਿਆਹਾਂ ਅਤੇ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਵਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਜਿੰਦਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਜ਼ਿਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਧਾਰਾ ਅਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੈਂਚ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਜਸਵੰਤ ਰਾਏ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਖਰੀ ਨਹੀਂ ਉਤਰ ਸਕੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਬਸਪਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਬਲ ਨਵੇਂ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਦਮਪੁਰ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਵਰਗੇ ਅਤੇ ਸਮਰਥਕ ਰਿਕਾਰਡ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵੱਡਾ ਨੇ ਆਏ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਵਾਇਆ ਕਿ 9 ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਵੱਡਾ ਤਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਰਕਰ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਮ ਜੀ ਬਿਆਸ ਪਿੰਡ, ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ੀਤਲ ਕੁਮਾਰ, ਜੰਗਿੰਦਰ ਪਾਲ, ਗੁਰਦਾਸ ਚੰਦ, ਦੇਵ ਸਾਹ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਅਮੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਆਸ਼ੀਸ ਰਾਮ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਨਿਵਾਸੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬਿਲਡਿੰਗ ਠੇਕੇਦਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰੀ ਮੀਟਿੰਗ

ਜਗਰਾਉਂ (ਅਮਿਤ ਖੰਨਾ)-ਬਿਲਡਿੰਗ ਠੇਕੇਦਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪ੍ਰਧਾਨ: 133 ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਿੰਦਰਪਾਲ ਧੀਮਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਧੀਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹੀਨਾਵਾਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆ ਰਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੋਸ਼ਾ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਜਗਰਾਉਂ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸ਼ੁੱਧ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁੱਖ ਲਾਏ ਜਾਣ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੋਸ਼ਾ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਜਗਰਾਉਂ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸ਼ੁੱਧ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁੱਖ ਲਾਏ ਜਾਣ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੋਸ਼ਾ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਜਗਰਾਉਂ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸ਼ੁੱਧ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁੱਖ ਲਾਏ ਜਾਣ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕਮਜੀਰੀ ਲਾਲ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਢੁੱਡੀਕੋ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਣਕੂ, ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਜਗਰੇ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਿੰਦਰਪਾਲ ਧੀਮਾਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਠੇਕੇਦਾਰ ਅਮਰਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਘਟੜੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਠੇਕੇਦਾਰ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਨਾਤੂ, ਪਰਮ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਨੀ, ਧਸ਼ਾਨਦੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਗੱਦੂ, ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਲਿਆਣ, ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀਸ਼ਾ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੰਡੂ, ਤਰਲਚੰਨ ਸਿੰਘ ਸੀਰਤਾ, ਤਿਨਮਲ ਸਿੰਘ ਨਿੰਮਾ, ਰੀਮ ਸਿੰਘ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਨੂੰ, ਹਰਦਾਸ ਸਿੰਘ ਤੇਜਰਾ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕੌਂਕੇ ਕਲਾਂ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਲੀ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਘਟੜੇ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਲਕਾ ਅਮਰਜੀਤ

ਐਥਲੀਟ ਗੁਰਿੰਦਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਆਦਮਪੁਰ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਵਾਗਤ

ਜਲੰਧਰ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ)-ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਐਥਲੀਟ ਗੁਰਿੰਦਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਦਮਪੁਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿੱਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੰਡ ਅਫ਼ਸਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਕੌਚ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੌਚ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਪੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਦਮਪੁਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਵਾਗਤ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਿੰਦਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਸਹਿਤ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ

ਅਤੇ ਕੌਚ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁੱਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਕੇ.ਏ.ਪੀ. ਸਿਨਹਾ, ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਗੋਰਵ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਫੈਸਟੀਵਲ ਦੌਰਾਨ ਨਾਟਕ ‘ਬਾਬੇ ਘਸੀਟੇ ਦੀ ਨਾਟਕ ਮੰਡਲੀ’ ਤੇ ‘ਮਹਾਂਰਬੀ’ ਦਾ ਮੰਚਨ

ਬਠਿੰਡਾ (ਬਖ਼ਤੌਰ ਚਿੱਲੋਂ)-ਸ਼ਾਨਕ ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਐਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੀਟੇਰ ਸੈਨਟਰਲ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਦਿਨ ਸੈਨਟਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਡਾ: ਅਦੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਹੇਠ ਨਾਟਕ ‘ਬਾਬੇ ਘਸੀਟੇ ਦੀ ਨਾਟਕ ਮੰਡਲੀ’ ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸੇ ਮਨਰੋਮਨ ਤੇ ਕਲਪਨਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਰੋਮਾਂਸੀ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਤੇ ਤਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜਦਾ ਰਿਹਾ। ਨਾਟਕ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਪਿਆਰ, ਭਰਮ, ਗਲਤ-ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ਾਦੂਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਕਥਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੱਦ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਸੁਕਤਾ ਬਣਾਈ ਰਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਗਲੇ ਪਲ ਕੀ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਨਾਟਕ ਦਾ ਰੁਝ-ਅਰੁਝ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸ਼ਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਟੈਕਨੀਕਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਡਾ: ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਰਜੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਤੇ ਆਲੋਚਕ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ, ਅਨੀਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਵਿਜੇ ਰਾਜ ਜਿੰਦਲ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਮੂਾਂ ਹੋਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਦਵੰਧੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ। ਨਾਟਕ ਦੀ ਖੂਬੀ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਯੋਧੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਸਨਮਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੰਚਨ ਦੌਰਾਨ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਤੇ ਭਾਵੁਕ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਕਾਰਨ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿੱਚ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਛਾਈ ਹੀ। ਨਾਟਕ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਡਾ: ਗੋਰਨ ਕੋਸ਼ਲ ਵੱਲੋਂ ਦਰਸ਼ਨ ਗੁਪਤਾ ਤੇ ਪੁਨੀਤ ਬਾਂਸਲ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਮੂਾਂ ਹੋਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ। ਨਾਟਿਅਮ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗੁਰਨੂਰ ਸਿੰਘ, ਨਾਟਿਅਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਗੁਪਤਾ ਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਮਿੱਤਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਮੁੱਖ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਡਾ: ਕਲਿਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸ਼ਰਨਾਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗੁਰਨੂਰ ਸਿੰਘ, ਨਾਟਿਅਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਗੁਪਤਾ ਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਮਿੱਤਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਡਾ. ਦੇਵਿੰਦਰ ਸੈਫੀ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਵਾਦ ਯਾਦਗਾਰੀ ਹੋ ਨਿੱਬੜਿਆ

ਕੋਟਕਪੂਰਾ (ਰਫ਼ਪਾਲ ਭੁੱਲਰ) : ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਾਂਝਾਂ ਦੇ ਫਾਉਂਡਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਮਨਿੰਦਰ ਭੋਮੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚੱਲ ਰਹੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਸਿਰਜਣਾ' ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ' ਦੀ 58ਵੀਂ ਕੜੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉੱਘੇ ਕਵੀ, ਚਿੰਤਕ ਤੇ ਆਲੋਚਕ ਡਾ. ਦੇਵਿੰਦਰ ਸੈਫੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰ. ਕੁਲਜੀਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਬਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਾਂਝਾਂ ਦੀ ਕਨਵੀਨਰ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਸਾ ਨੇ ਡਾ. ਸੈਫੀ ਨੂੰ ਬਹੁਪੱਖੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਵਾਲੇ ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਸ਼ਾਇਰ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ. ਸੈਫੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਡੂੰਘੀ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ। ਰੂਬਰੂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰ. ਕੁਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਡਾ. ਸੈਫੀ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸਾਹਿਤਕ ਸਫ਼ਰ, ਚਿੰਤਨ, ਕਾਵਿ-ਸਿਰਜਣਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਸੈਫੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਮੋਹਾਂਵਾਲੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਪਿਛਕੜ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਬਚਪਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਿਛਕੜ ਉਸ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਵੇਖੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਜਾਤੀ ਵੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਚਿੰਤਨਸ਼ੀਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਦੇਵਿੰਦਰ ਸੈਫੀ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਸਫ਼ਰ ਕਵਿਤਾ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਆਲੋਚਨਾ, ਸਾਹਿਤ-ਸਿਧਾਂਤ, ਦਰਸ਼ਨ, ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਕਾਵਿ-ਚਿੰਤਨ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ 'ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਸਫ਼ਾ', ਆਲੋਚਨਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਇਕਬਾਲ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਕਾਵਿ ਉਤਰਆਪੁਨਿਕ ਪਰਿਪੱਕ', ਮੋਟਾ-ਆਲੋਚਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ 'ਹਿੰਦਿਸਤਾਨ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ', ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ ਤੇ ਵਾਰਤਕ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਨੀਤਸ਼ੇ

ਦਾ ਮਹਾਂਮਾਨਵ', ਸਿਧਾਂਤਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ 'ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰੀ' ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਧਾਂਤਕਾਰ' ਅਤੇ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ 'ਵੱਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੱਤਾਂ' ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਮੁਖੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ 'ਕਲਾਮ-ਏ-ਸੈਫੀ', ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ 'ਮੁਹੱਬਤ ਨੇ ਕਿਹਾ' ਤੇ ਕਾਵਿ-ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ-ਦੁਆਰ' ਦੀ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਹਿੱਦੀ ਅਨੁਵਾਦ 'ਜੋ ਮੁਹੱਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਤੇ' ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਪੀਨ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਸਫ਼ਰ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾ. ਸੈਫੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਠੇਕਰਾਂ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੈਕਚਰਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਾਹੌਲੇ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਝੋਜੀਆਂ ਤੇ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ 'ਵੇਟ ਰਾਜ' ਵਰਗੀ ਰਚਨਾ ਜਨਮੀ। ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ 'ਅੱਗ' ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਚਪਨ, ਜਵਾਨੀ, ਅਧੂਰੇ ਅਰਮਾਨਾਂ ਤੇ ਜੀਵਨ-ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਅਰਨੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਤਰੱਕਸ 'ਸੈਫੀ' ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਤੀਗਤ ਪਛਾਣ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਨਿਰਪੱਖ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਇਸ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਗੈਰਸਾਧ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਹੀ। ਪ੍ਰ. ਕੁਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਡਾ. ਸੈਫੀ ਦੀ ਰਚਨਾ 'ਜੋ ਸਾਥੀ ਤੋਂਡੀਕੇ ਦੇਵੇ' ਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸੰਗਤੀਆਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਭਾਵਪੂਰਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ 'ਮੁਹੱਬਤ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ 'ਚ ਸਟੀਫਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ ਨੇ 52 ਤਮਗੇ ਜਿੱਤੇ

ਸੁਨਾਮ (ਅਸ਼ੋਕ ਬਾਂਸਲ, ਹਾਕਮ ਭੱਟੀ) : ਸਟੀਫਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ ਨੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐਥਲੈਟਿਕਸ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁੱਲ 52 ਤਮਗੇ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਮ ਹੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਮਗੇ ਹਾਸਲ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਪ੍ਰਤਿਭਾ, ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੋਰਦਾਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅੰਡਰ-14, ਅੰਡਰ-17 ਤੇ ਅੰਡਰ-19 ਲੜਕੇ ਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੁੱਲ 52 ਤਮਗੇ ਜਿੱਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 28 ਨੌਂ ਤੇ ਤਗਮੇ, 10 ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਤਮਗੇ ਤੇ 14 ਕਾਂਸੀ ਦੇ ਤਮਗੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰਦਾਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਵੀ

ਕੁਆਲੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਹੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਾਣ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪਾਓ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰਪੀਪਲ ਮਿਸ਼ ਸੇਨਿਕਾ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਤਮਗਾ ਜੇਤੂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ, ਕੱਚਾਂ ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਖੇਡ ਟੀਮ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਹਾਰਦਿਕ ਵਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ, ਲਗਨ ਤੇ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਕੁਆਲੀਫਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸ਼ੁੱਭ-ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਕੈਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ
ਕੈਨਿਆ ਰਿਸ਼ਤਾ: 45 ਸਾਲਾ ਲੜਕੇ ਲਈ ਮਾਸਟਰ ਗਿਗਰੀ, IELTS 5 ਵੱਡੇ ਲੜਕੀ ਦੀ ਜੱਫ਼ਾ। ਭਾਰਤੀ ਭਾਗਵਤ/ਵਿਧਵਾ ਲੜਕੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗ। ਬੱਚਿਆਂ ਜਾਂ ਭਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਵਾਗਤਯੋਗ। ਕੈਨਿਆ P.M. ਲਈ ਬਲੈਂਡ ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਉਦਯੋਗ। +91-99156-22715, +1-431-557-1515

ਬੇਦਖਲੀ ਨੋਟਿਸ
ਮੈਂ, ਈਸ਼ਰ ਕੁਮਾਰ ਉਦਯੋਗ ਜੈਸੀ ਸਰਦਾਰ ਪੁੱਤਰ ਖੱਤਰੀ ਨਾਲ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਬਲਦੇਵ ਨਗਰ, ਹੁਣ ਵਾਸੀ ਸਹਿੰਦ ਰੋਡ, ਦਮੋਸ਼ ਕਾਲੋਨੀ, ਵਾਡਰ ਨੰ. 14, ਸਰਦਾਰ ਮੋਟਰਜ਼ ਮੋਰਿੰਗ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪ ਨਗਰ ਸੂਬਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਪਤਨੀ ਲਈ, ਆਰਤੀ ਰਾਣੀ, ਰਜਨੀ ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਲੜਕਾ ਪੁਨੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਜੋ ਇਕੱਠੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਮੇਰੇ ਕਹਿਣੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੱਲ-ਅੱਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨੌ-ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧਤ ਨੋਟ ਕਰਨ।

ਬੇਦਖਲੀ ਨੋਟਿਸ
ਮੈਂ, ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਪੁੱਤਰ ਕਰਤਾਰ ਚੰਦ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ ਭੰਠੇ, ਤਹਿਸੀਲ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਇਹਨਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਲੜਕਾ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਦਯੋਗ, ਮੇਰੇ ਕਹਿਣੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਉਦਯੋਗ ਲੜਕੇ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਮਾਮ ਚੱਲ-ਅੱਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨੌ-ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧਤ ਨੋਟ ਕਰਨ।

ਬੇਦਖਲੀ ਨੋਟਿਸ
ਮੈਂ, ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਪੁੱਤਰ ਕਰਤਾਰ ਚੰਦ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ ਭੰਠੇ, ਤਹਿਸੀਲ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਇਹਨਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਲੜਕਾ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਦਯੋਗ, ਮੇਰੇ ਕਹਿਣੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਉਦਯੋਗ ਲੜਕੇ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਮਾਮ ਚੱਲ-ਅੱਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨੌ-ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧਤ ਨੋਟ ਕਰਨ।

ਬੇਦਖਲੀ ਨੋਟਿਸ
ਮੈਂ, ਗੁਰਜਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਭਾਗਵਾਲ, ਤਹਿਸੀਲ ਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਮੁਖਿਯ ਸੂਬਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਮੁਖਿਯ ਸੂਬਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਲੜਕਾ ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਨਮਾ ਸੈਫੀ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੱਲ-ਅੱਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨੌ-ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧਤ ਨੋਟ ਕਰਨ।

ਬੇਦਖਲੀ ਨੋਟਿਸ
ਮੈਂ, ਗੁਰਜਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਭਾਗਵਾਲ, ਤਹਿਸੀਲ ਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਮੁਖਿਯ ਸੂਬਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਲੜਕਾ ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਨਮਾ ਸੈਫੀ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੱਲ-ਅੱਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨੌ-ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧਤ ਨੋਟ ਕਰਨ।

ਬੇਦਖਲੀ ਨੋਟਿਸ
ਮੈਂ, ਗੁਰਜਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਭਾਗਵਾਲ, ਤਹਿਸੀਲ ਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਮੁਖਿਯ ਸੂਬਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਲੜਕਾ ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਨਮਾ ਸੈਫੀ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੱਲ-ਅੱਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨੌ-ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਪਰਵਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧਤ ਨੋਟ ਕਰਨ।

ਬੇਦਖਲੀ ਨੋਟਿਸ
ਮੈਂ, ਗ

ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 42786 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸੀ ਸੀ ਐੱਲ ਲਿਮਿਟ ਮਿਲੀ : ਕਟਾਰੂ ਚੱਕ

ਜਲੰਧਰ (ਸ਼ੁੱਬੰਦਰ ਕੁਮਾਰ) ਸਥਾਨਕ ਜਲੰਧਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖ਼ੁਰਾਕ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ

ਲਾਲ ਚੰਦ ਕਟਾਰੂਚੱਕ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਭੋਗਪੁਰ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਚੰਨ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੋਥੀਨਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 42786.68 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀ.ਸੀ.ਐੱਲ.

ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਨਾਲ

ਕਾਂਗਰਸ ਹੋਵੇਗੀ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ : ਡਾ. ਦਰੀਆ

ਨਕੋਦਰ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ)- ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਨਵੀਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਤੇ ਇਕੱਠਤਾ ਆਵੇਗੀ।ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹਲਕਾ ਨਕੋਦਰ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਕਾ ਇਚਾਰਜ ਅਤੇ ਉੱਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਡਾ. ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਦਰੀਆ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਦਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਮੁਸ਼ਕੋਤਾਂ ਅਤੇ

ਪੜੇਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਵਰਕਾਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਨਵੀਂ ਅਗਵਾਈ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਾਹ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਾਹ ਨੂੰ ਇੱਕਜੁਟ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ।ਡਾ. ਦਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਉਠਾਉਣਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਕੋਦਰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਾਹ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਰੋਸ

ਭੋਰਾਬੱਸੀ (ਵਿਨੋ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ)- ਭੋਰਾਬੱਸੀ-ਬਰਵਾਲਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਦਲਮੋਜ਼ ਨਗਰ ਅਤੇ ਲੱਗੇ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਭਾਰੀ

ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸੀਨਤਾ ਦੀ ਕਬਿਤ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰੋਸ ਜਤਾਇਆ। ਇਹਨੇ ਹੁਣੇ ਇਲਾਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਟਿੱਪਰਾਂ, ਟਰੈਕਟਰ-ਟਰਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਥੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰਾਵਰ ਪੈਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ ਵੱਧਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਭਾਰੀ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ

ਭੋਰਾਬੱਸੀ (ਵਿਨੋ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ) ਫਰਸਟ ਏਜ ਸਕੂਲ, ਭੋਰਾਬੱਸੀ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ, ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਕੈਂਪਸ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇ ਪੋਤੇ ਆਰੰਦਿਤਿਆ ਭਾਟੀ ਅਤੇ ਕਾਰਤਿਕ ਭਾਟੀ, ਸਕੂਲ ਦੀ ਸੰਸਥਾਪਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੰਮਤੀ ਗੁਪਾਲੀ ਭਾਟੀ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਮਾ ਚੌਧਰੀ, ਅਧਿਆਪਕ, ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਨਜ਼ਮ।ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਬਾਬਾ

ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਜੀ ਦੇ ਅਦਰਸ਼ ਸਾਹਜ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਵਿਤਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਰਾਹੀਂ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਭਾਵਪੂਰਨ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਫਰਸਟ ਏਜ ਸਕੂਲ ਦਾ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਜੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਆਚਾਰਜ਼ ਅਤੇ ਵਿਹਾਸਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉਦੇਸ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਦਿਅਕ ਬੁਨਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਹੋ.ਇਸ ਉਦੇਸ਼ਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਸਕੂਲ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੱਕ ਜੀਵੰਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

‘ਬੇਗਮਪੁਰੇ ਦਾ ਸੰਕਲਪ’ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਫਿਲਰ ਪਹੁੰਚਣ ‘ਤੇ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕਰਾਂਗੇ : ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ

ਫਿਲੋਰ (ਨਿਰਮਲ) ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਵਿਦਾਸ ਜੀ ਦੇ 650ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪਿੰਡ ਪਮਾਲੀ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ 24 ਤੇ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ

ਜਸਾਣੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ‘ਬੇਗਮਪੁਰੇ ਦਾ ਸੰਕਲਪ’ ਇਤਿਹਾਸ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਫਿਲਰ ਪਹੁੰਚਣ ‘ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਗਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਵਿਦਾਸ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਕਮੇਟੀ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸੰਧੂ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਵਿਦਾਸ ਭਵਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਫਿਲੋਰ, ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਮਾਲੀ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਜਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ

ਲਿਮਿਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖ਼ਰੀਦੇ ਗਏ ਝੋਨੇ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਦਾਇਗੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਸੀਜ਼ਨ 2026-27 ਦੌਰਾਨ 180 ਲੱਖ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ

2461 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਖ਼ਰੀਦੀ ਜਾਵੇਗੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਰਿਕਾਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਟੀਊ, ਵਿਧਾਇਕ ਟਾਂਡਾ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਗਿੱਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖ਼ੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕੰਟਰੋਲਰ ਹਰਸ਼ਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੰਡੀ ਅਫ਼ਸਰ ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਏ.ਐੱਚ.ਐੱਸ.ਓ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸਦ ਮੌਜਬ ਜੱਸ ਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਆਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਪਰਮਜੀਤ ਪੰਮਾ ਆਦਿ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਖੇ ਏ ਆਈ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਗ੍ਰਾਸ਼ਟ

ਜਲੰਧਰ (ਸ਼ੈਲੀ ਅਲਬਰਟ)- ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਆਰਟੀਫ਼ਿਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਏ.ਆਈ.) ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰਿਕ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਭਾਸ਼ਣ ਸੈਨ

ਵ੍ਰਾਂਸਿਸਕੋ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਗੇਮ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਅਤੇ ਯੂ ਸੀ ਐੱਲ ਏ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਾਜਰਤਿਕ ਵਿਨਾਇਕ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਨ ਦੌਰਾਨ ਵਿਨਾਇਕ ਨੇ ਵਿਦਾਰਧ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਏ ਆਈ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏ ਆਈ ਦੀ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਈ ਵਿਹਾਗਤ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਏ ਆਈ ਆਧਾਰਿਤ ਟੂਲਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਸੰਗਠਨ, ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਜਸ਼ੁਮ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਕਸ਼ਣ ਵਿਨਾਇਕ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ ਅਤੇ ਗੇਮ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ

ਭੋਰਾਬੱਸੀ (ਵਿਨੋ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ)- ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਵੱਲੋਂ ਭੋਰਾਬੱਸੀ

ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਦਮ

ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ-ਸੂਬਾ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਉਪਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਟਿਊਬਵੈਲ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਭੋਰਾ ਜਗਾਹੀ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਿਹਤਰ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।ਵਿਧਾਇਕ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਂ

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਰਾਹੀਂ ਉੱਭਰ ਰਹੀਆਂ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ

ਸੋਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਬਲਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ।ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਆਰ ਐੱਸ ਸੰਧੂ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਵਾਧਾਉਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏ ਆਈ ਆਧੁਨਿਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਟੱਲ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਤਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਟੱਲ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਤਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੇ ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਟੱਲ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਤਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਰਵੈਂਡੀਆ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਬਲਰਾਜ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਾਲਜ ਦੀ ਉਸ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਫ਼ ਕਲਾਸਰੂਮ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਾ ਰੱਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਨਵੀਆਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਜੋਸ਼ੀਵ ਆਨੰਦ, ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ, ਡਾ. ਮਨਜੀਤ ਸਚੀ, ਡਾ. ਗੀਤਾਂਜਲੀ ਮਾਧਾਨ, ਡਾ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਲਹਿਰ ਤੇ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਅਧਿਆਪਕ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕਜੁਟਤਾ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ

ਖਰੜ (ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ ਡੱਲਾ)- ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਮੱਦ (ਪੰਜਾਬ) ਖਰੜ ਵੱਲੋਂ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਅਤੇ ਵੋਟ ਚੋਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲੋਭਰ ਚੌਕ ਖਰੜ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਮਣਾ, ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਚਲੇਟਾ ਅਤੇ ਮੋਣਟ ਲਾਲ ਰਾਹੀਂ ਨੇ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ

ਭੂਪਿੰਡਰ ਸਿੰਘ ਮਦਨਹੋਜ਼ੀ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ, ਕਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਡਾਲਾ, ਮੋਵਾ ਸਿੰਘ ਪਰਖਾਲੀ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਦੁਆਰਾਨਾ ਭਾਈਦਾਏ ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੰਡਪੁਰ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ਵਰੀਪ, ਯੋਗ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।ਇਸ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁੱਮਣਾ, ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਚਲੇਟਾ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੋਵਾ ਸਿੰਘ ਪੁਰਖਾਲੀ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਗਸਤੀਪ ਅਤੇ ਭੂਪਿੰਡਰ ਸਿੰਘ ਮਦਨਹੋਜ਼ੀ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਨਹਿਰਦ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਰਗੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਰ੍ਧੇ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਕਰੋਟਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਬੁਲਾਇਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਘੱਟ ਮੁਸਲਿਮ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਆਰ ਐੱਸ ਐੱਸ ਅਤੇ ਭੀ ਜੇ ਪੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਪਰਾਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇ ਜੇ ਪੀ ਨੂੰ ਲੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਗੱਦੀ ਉੱਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਘਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਰਾਂਧੀ ਜਯੰਤੀ ਮੌਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤਿ ਤੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਕੀਤੇ ਭੇਟ

ਰਵਾਵਾਜ਼ਾ (ਡਾ. ਰਮਨ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਢੱਡਾ)- ਬਲਾਕ ਕਾਂਗਰਸ ਰਵਾਵਾਜ਼ਾ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਿਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਸਵ. ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸਾਸਤਰੀ ਦੀ ਜਨਮ ਜਯੰਤੀ ਮੌਕੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਬਲਾਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰੇਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਆਯੋਜਿਤ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਰਵਾਵਾਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਰਿਟਾ. ਆਈ.ਏ.ਐੱਸ.) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਾਉਨ ਹਾਲ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਿਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਬੁੱਤ 'ਤੇ ਫੁੱਲਮਾਲਾ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸੱਚ, ਅਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਸਾਦਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਧਾਇਕ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਵ. ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ

ਸ਼ੇਰੋਵਾਲੀਆ ਵੱਲੋਂ ਬਾਹਮਣੀਆਂ 'ਚ ਮੀਟਿੰਗ

ਬਾਹਕੋਟ (ਅਮਨਦੀਪ ਸੈਧੂਪੁਰੀ) ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਬਾਹਮਣੀਆਂ ਵਿਖੇ ਕਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ ਸ਼ੇਰੋਵਾਲੀਆ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ

ਸਬੰਧੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਹਲਕੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਵ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਣਨ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਵਿਧਾਇਕ ਜਯੰਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਗਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੱਭਣ ਵੀ ਵੰਡੇ ਗਏ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਸਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ

ਚਾਨਣ ਸਿੰਘ ਚੰਦੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਧਾਈ

ਬਾਹਕੋਟ (ਅਮਨਦੀਪ ਸੈਧੂਪੁਰੀ) ਹਾਕੀ ਜਗਤ ਦੇ ਸਟਾਰ ਨਿਰਵਾਦ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ 'ਤੇ ਚਾਨਣ ਸਿੰਘ ਚੰਦੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ (ਰਬੀ) ਕਾਮ੍ਰੂਪੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਬੇਸ ਸਿੰਘ ਚੰਦੀ, ਜਥੇਬੰਦਕ ਸਕੱਤਰ ਕੰਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਦੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਾਹਿਰਕ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਬੇਸ ਸਿੰਘ ਚੰਦੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਲੱਬ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਕਬੱਡੀ ਅਤੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਨਾਮੀ ਪਿਛਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਉਹ ਸਦਾ ਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੰਦੀ ਰੁਹਾਂ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਸ਼ਾ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣਗੇ।

ਨਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਲੱਬ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਡੀਐੱਸਪੀ ਭੂਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਚੰਦੀ (ਕਨੋਡਾ), ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਗਰਵਾਲ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਹੰਦਵਾਲ, ਹਰਨਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ (ਯੂਐਸਏ), ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੰਦੀ (ਯੂਐਏ), ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੰਦੀ (ਕਨੋਡਾ), ਪ੍ਰੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੈਧੂਪੁਰੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ ਦਾ ਕੰਮ ਅੰਤਮ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, 99.91 ਫੀਸਦੀ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ : ਆਸ਼ਿਕਾ ਜੈਨ

ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੰਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ)- ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿੱਚ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਹਿਰੀ ਸੁਧਾਈ (ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ) 2026 ਦਾ ਕੰਮ ਅੰਤਿਮ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 99.91 ਫੀਸਦੀ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫ਼ਸਰ ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਆਸ਼ਿਕਾ ਜੈਨ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਕੁੱਲ 7 ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 5 ਹਲਕਿਆਂ 40-ਦਸੂਰਾ, 42-ਸ਼ਾਮ ਚੁਰਾਸੀ, 43-ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, 44-ਚੌਥਵਾਲ ਅਤੇ 45-ਗੁਜ਼ਰੂਬਰ ਵਿੱਚ ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ-2026 ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 100 ਫੀਸਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰੇਕ ਯੋਗ ਵੋਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਜਾਨੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਧਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੌਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ

‘ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਆਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਚੋਣਕਾਰ ਹਸਿਸਟੇਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰਾਂ (ਈ ਆਰ ਓ) ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਲਪ ਭੋਜਕ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੋਲਪ ਭੋਜਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਸਹਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

‘ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਆਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਚੋਣਕਾਰ ਹਸਿਸਟੇਸ਼ਨ ਅਫ਼ਸਰਾਂ (ਈ ਆਰ ਓ) ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਲਪ ਭੋਜਕ ਵੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੋਲਪ ਭੋਜਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਸਹਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੱਤਰ ਮੰਨ ਕੇ ਦਾਖਲਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸਬ ਡਵੀਜਨ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰੋਟਾਂ ਉਪਰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੁਆਟਰ ਜਾਂ ਪਲਾਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਬੱਸ ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਬੰਗਾ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਲੱਬ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਬੰਗਾ ਵਿਧਾਇਕ ਡਾ. ਸੁੱਖੀ ਅੱਗੇ ਰੱਖੀ ਗਈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸਦ ਮੌਜਬ ਜੋਤਨ ਲਾਲ ਢੱਡਾ, ਸੰਗਠਨ ਇਚਾਰਜ ਪਵਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਪਰਮਵੀਰ ਪਾਲ ਜਨਲਨ ਸਕੱਤਰ, ਨਰਿੰਦਰ ਮਾਹੀ, ਚਰਨਜੀਤ ਸੌਲਾ, ਅਵਤਾਰ ਕਲੋਰ, ਪ੍ਰਮ ਜੰਡਿਆਲੀ, ਚੰਨੀ ਪਠਲਾਵਾ, ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਆਦਿ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਕਾਈ ਰਾਈਡਰਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ 5 ਸਾਲ

ਜਲੰਧਰ (ਸ਼ੈਲੀ ਐਲਬਰਟ)- ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਦਿਆਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀ ਸਕਾਈ ਰਾਈਡਰਜ਼

ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਅੱਜ ਆਪਣੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ 5ਵਾਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰ

ਪਾਵਰਕਾਮ, ਟਰਾਂਸਕੋ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਯੂਨੀਅਨ ਏਟਕ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ

ਬੇਰਾ (ਅਵਤਾਰ ਕਲੋਨ)- ਪਾਵਰਕਾਮ ਟਰਾਂਸਕੋ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਯੂਨੀਅਨ ਏਟਕ ਮੰਡਲ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਰਕਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਸਮਤ ਅਲੀ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਟੇਸ਼ਨ

ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਡਲ ਸਕੱਤਰ ਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਰਕਲ ਆਗੂ ਹਰਮੇਸ਼ ਲਾਲ, ਰਾਮ ਆਸਰਾ, ਮੰਡਲ ਆਗੂ ਚੰਦਨ ਸਿੰਘ ਮੂਖਾ ਪੁੱਤੀ, ਰਾਮ ਲਖਣ, ਰਾਮ ਚਰਨ ਤਿਵਾੜੀ, ਜਗਦੀਸ ਸਿੰਘ, ਇੰਜ. ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲਾਲ, ਲਛਮਣ ਦਾਸ, ਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਆਦਿ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਰਾਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ, ਮੈਂਬਰੀਕਸ਼ ਕੈਲਕੁਲੇਸ਼ਨ ਸ਼ਰੀਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਸਾਰੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ 2-59 ਦੇ ਫੈਕਟਰ ਨਾਲ ਪੈਨਸ਼ਨ

ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਬਤੌਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਸਟਰ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ

ਮੋਹਟੀਆਣਾ (ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਗਰਨੀ)- ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਨੌਕਰਵਾਲ ਵਿਖੇ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਬਤੌਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਸਟਰ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੁਆਇਨ ਕਰਵਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਨੌਕਰਵਾਲ ਦੇ ਸਟਾਫ ਵਲੋਂ ਨਿੱਘਾ ਜੀ ਆਨਿਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ।ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਪਹਿਲਾਂ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਵਿਖੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਕੇ ਸਨ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਨੌਕਰਵਾਲ ਨੂੰ ਬੁਲਦੀਆਂ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਜੁਆਇਨ ਕਰਵਾਉਣ ਸਮੇਂ ਪੰਡਾ-ਜਿਸਟੇਸ਼ ਕਸ਼ਮੀਰ ਕੌਰ, ਨਰਿੰਦਰ ਅਸ਼ਨੀਹਾ, ਉਦਾਸ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੋਖਮ ਮਹਾਪਤ੍ਰ ਕੌਰ, ਮੋਖਮ ਨੇਨੂੰ ਬਾਲਾ, ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ, ਮੋਖਮ ਨੀਤਿਕਾ, ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ, ਬਾਬੂ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੋਖਮ ਪੂਜਾ, ਮੋਖਮ ਅਰਨਾ ਅਤੇ ਮੋਖਮ ਤਾਨੀਆ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ‘ਡਿਮਾਂਡ ਡੇ’ ਮਨਾਇਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਸੁਰਜੀਤ ਸੁਮਨ)- ਪੰਜਾਬ ਔਡ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਰਨਲਿਸਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਔਡ ਹਰਿਆਣਾ ਜਰਨਲਿਸਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਜਰਨਲਿਸਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਰਨਲਿਸਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਔਡ ਹਰਿਆਣਾ ਜਰਨਲਿਸਟਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੈ ਸਿੰਘ ਫਿੱਬਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਔਡ ਹਰਿਆਣਾ

ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ-ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਵਿਧਾਇਕ ਦੇ ਘਰ ਅੱਗੇ ਧਰਨਾ ਅੱਲ

ਅੱਡਾ ਸਰਾਂ (ਜਸਵੀਰ ਕਾਸ਼ਲ)- ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ) ਵੱਲੋਂ 4 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਉਮੁਖੜ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅੱਗੇ

ਧਰਨਾ ਦੇ ਕੇ ਮੇਰਾ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੈਸਲਾ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ 16 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਲਿਖਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ ਪੀ ਆਈ (ਐਮ) ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਨੇਲ ਸਿੰਘ ਜੱਤਲ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਤਰਜੀਮੀ ਸਕੱਤਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਗਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰਗਾਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਮੁੱਖੀਆਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੁਰਗਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੀ ਵੀ ਜੀ ਅਤੇ ਗੁਮ ਜੀ ਅਜੀਵਿਕਾ

ਸੰਧ ਕਰਨਾ ਡੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਮਕਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਆਉਟਰਿਸੇਜ ਕਾਮਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕੰਪਿਊਟਰ ਉਪਦੇਹ ਅਤੇ ਮੀਟਰ ਗੰਡਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਵਰਕਾਮ ਦੇ ਸਟੇਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਗੁਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਨਵੇਂ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਪਰਖਕਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਸਮਤ ਅਲੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ 10 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰੇਲੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅੱਲ ਕੁਮਾਰ, ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਪਾਲ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਜ ਸਵਰਨ ਦਾਸ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਨ ਲਾਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਧਰਮਪਾਲ, ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸਾਥੀਆਂ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਦਾਨਾ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਵੇਗਾ : ਕਟਾਰੂ ਚੱਕ

ਕਪੂਰਥਲਾ (ਮਨਜੀਤ ਮਾਨ)- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੁਰਾਕ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਚੰਦ ਕਟਾਰੂਚੱਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਦਾਨਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਖੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਮੰਡੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕੋਥਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿੱਚ 1 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 97,000 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਆਮਦ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰੀਬ 70,000 ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੈਣ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਆੜਤੀਆਂ, ਮਿਲ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖਰੀਦ, ਲਿਫਟਿੰਗ, ਆਦਿ-ਗਿਰਾਏ, ਬਾਰਦਾਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੁਚਾਰੂ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨੇੜੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਟਾਰੂਚੱਕ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਕਰਵਾਈ। ਕੋਥਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਜਿੱਥਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਟੀਕੇ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪੱਧਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਟਾਰੂਚੱਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਹਰਕਮ ਜਿੱਥੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਟਾਈ ਫ਼ਸਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਕਣ ਅਤੇ ਸੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਮੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲਾ ਸੁੱਕਾ ਝੋਨਾ ਹੀ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ 2,461 ਹੁਪਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਗ੍ਰੇਨਟਲ ਦੇ ਘੱਟ-ਪੱਛੇ ਸਾਹਕਰਨ ਸ਼ੁੱਠ 'ਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਉੱਡੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਖੇਡਾਂ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰਿੰਕ੍ਰਸ਼ਨ ਪਬਲਿਕ ਨੇ ਮਾਰੀਆਂ ਮੱਲਾਂ

ਕਪੂਰਥਲਾ (ਰਨੀ)- ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਥ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ 'ਖੇਡਾਂ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ' ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰਿੰਕ੍ਰਸ਼ਨ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਕੂਲ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਰਨਿਆਮਤ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਔਡ-17 ਦੀ ਵਾਲੀਬਾਲ ਟੀਮ ਨੇ ਪਹਿਲਾ, ਔਡਰ 14 ਦੀ ਵਾਲੀਬਾਲ ਟੀਮ ਨੇ ਦੂਜਾ, ਔਡਰ-17 ਦੀ ਖੇ-ਬੋ ਟੀਮ ਨੇ ਵੀ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਮੋਖਮ ਸੋਮੇਟੀ ਕਮੇਟੀ, ਇ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹਰਨਿਆਮਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦਿੱਲੀਜੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹੋਰ ਇਸ ਉਪਲਬਧੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਰੱਖ ਦਿਵਾਏ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕੋਚ ਰੇਨੂ ਬਾਲਾ ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਟੂਰਨਮੈਂਟ 'ਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਆਦਮਪੁਰ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵਤਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਰਗ ਵਾਲੀਬਾਲ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਟੂਰਨਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੀਮ ਨੇ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪੱਕੀ ਕੀਤੀ।

ਹੁਣ ਇਹ ਟੀਮ ਕਪਤਾਨ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧਿਆ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਹਲਕਾ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪਹਿਲਾ ਦਾ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਟੇਟ ਲੈਵਲ ਟੂਰਨਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਵੇਗੀ।

ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਆਦਮਪੁਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੱਥ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਟੀਮ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਸ਼ੁੱਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਐਕਸ਼ਨ ਯੂ ਵੀ ਤੇ ਨੌਵਾ ਵਿਚਕਾਰ ਟੱਕਰ, ਕਈ ਜ਼ਖ਼ਮੀ

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ (ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ) ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ-ਡੋਲਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਓਵਰਟੇਕ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਹੀਆਂ ਗਾਬਲਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ-ਡੋਲਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਿਆਨਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਿਆ ਜਦੋਂ ਐਕਸ਼ਨਯੂਵੀ ਅਤੇ ਨੌਵਾ ਗੱਡੀ ਦੀ ਆਰਮੇਡ-ਸਾਮਾਨਤੋਂ ਜ਼ਖ਼ਰਬਰਤ ਟੱਕਰ ਹੋ ਗਈ।ਟੱਕਰ ਇੰਨੀ ਭਿਆਨਕ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।ਮਿਡੀ ਆਮਰਜੀਤਪੁਰ ਵਾਸੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ

ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕੰਮ ਸਬੰਧੀ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਮਰਜੀਤਪੁਰ ਵੱਲ ਪੀਥੀ-91-ਪੀ-6302 ਨੰਬਰ ਦੀ ਐਕਸ਼ਨਯੂਵੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਪੀਥੀ-08-ਬੋਲੋ-3017 ਨੰਬਰ ਦੀ ਨੌਵਾ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਡੀ ਦੀ ਟੱਕਰ ਹੋ ਗਈ।ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨੌਵਾ ਗੱਡੀ ਪਿੱਛੇ ਬੁਰਜ ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਸੁੰਨੀਆਂ ਗਲੀਆਂ’ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ

ਅੱਡਾ ਸਰਾਂ (ਜਸਵੀਰ ਕਾਸ਼ਲ)- ਪਿੰਡ ਜਲਾਲਪੁਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸ਼੍ਰੀ ਭੀ ਆਈ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚੌਥੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਸੁੰਨੀਆਂ ਗਲੀਆਂ’ ਦੀ ਘੁੰਡ ਚੁਕਾਈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਸਮਾਗਮ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਸਲੇਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉੱਥੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਅਤੇ ਐੱਨ ਆਰ ਆਈ. ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਤਾਬ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤੀ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਮੌਕੇ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ, ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੱਤੀ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਇਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਸਲੇਮਪੁਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੌਥੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੁਸ਼ੀਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਲੈਕਚਰਾਰ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਥੂਬੀ

ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅੰਜੂ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਧਿਆਪਕ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਮੂਹ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ, ਲੋਕ ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤ ਨੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਲਈ

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ 20ਵਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਇਆ

ਮੋਹਟੀਆਣਾ (ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਗਰਨੀ) ਪਿੰਡ ਸਰਹਾਲਾ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਸਮੂਹ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀ, ਐੱਨ ਆਰ ਆਈ ਵੀਆਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਇਸ ਮੇਲੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਸਟਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੰਗਰਨੀ, ਸਰਬਤ ਸਿੰਘ ਨੰਬਰਗਾ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਿਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਢੰਡਾ, ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੌਰ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ, ਬਦਾਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੀ ਪੰਥ, ਗੁਰਦੇਵ ਰਾਮ ਪੰਥ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰਦਾ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰੀ, ਮਦਨ ਲਾਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਢੰਡਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਪੀ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸੰਗਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਝਿੰਗੜਾਂ ਵਿਖੇ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾਸ ਤੇ ਮਾਤਾ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮਨਾਈ

ਬੇਰਾ (ਅਵਤਾਰ ਕਲੋਨ)- ਪਿੰਡ ਝਿੰਗੜ ਵਿਖੇ ਧੰਨ ਵੇਰ ਹਜੂਰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਭ ਕਵਲ ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੱਦੀ ਦੇ ਵਾਹਿਸ ਮਹਾਰਾਜ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾਸ ਤੇ ਮਾਤਾ ਮਹਾਂ ਕੌਰ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਬਰਸੀ ਸਮਾਗਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੁਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸ੍ਰੀ ਨਾਭ ਵਿਖੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਪਿੰਡ ਝਿੰਗੜਾਂ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਗੁਮ ਪ੍ਰਚਾਰਿਣ, ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਐੱਨ ਆਰ ਆਈ ਵੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਬਾਂ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ। ਕੀਰਤਨੀ ਅੰਬਰ-17 ਦੀ ਵਾਲੀਬਾਲ ਟੀਮ ਨੇ ਪਹਿਲਾ, ਔਡਰ 14 ਦੀ ਵਾਲੀਬਾਲ ਟੀਮ ਨੇ ਦੂਜਾ, ਔਡਰ-17 ਦੀ ਖੇ-ਬੋ ਟੀਮ ਨੇ ਵੀ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਮੋਖਮ ਸੋਮੇਟੀ ਕਮੇਟੀ, ਇ. ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹਰਨਿਆਮਤ ਕੌਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦਿੱਲੀਜੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹੋਰ ਇਸ ਉਪਲਬਧੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਰੱਖ ਦਿਵਾਏ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਕੋਚ ਰੇਨੂ ਬਾਲਾ ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ

ਜਲੰਧਰ, ਨਕੋਦਰ (ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਈ, ਮਨਜੀਤ ਮਾਨ)- ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਦਾ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਡੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਲਾਲ ਨਾਥ ਰਹੀਮਪੁਰ (ਜਲੰਧਰ) ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ

ਸਾਣਕਾਰੀ ਭੇਰੇ ਦੇ ਗੰਦੀਕੋਸ਼ੀਨ ਬਾਲ ਜੋਗੀ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾਥ ਨੇ ਪ੍ਰੇਸ ਮਿਲਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੇਸ ਨੇਟ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਜਿਸ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕੀਰਤਨੀ ਸਥੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਡੇਰਾ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਡੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਲਾਲ ਨਾਥ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਬੰਧੀ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਜਿਸ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕੀਰਤਨੀ ਸਥੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਡੇਰਾ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਡੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਲਾਲ ਨਾਥ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਬੰਧੀ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਜਿਸ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕੀਰਤਨੀ ਸਥੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਡੇਰਾ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਡੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਲਾਲ ਨਾਥ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਬੰਧੀ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਜਿਸ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕੀਰਤਨੀ ਸਥੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਡੇਰਾ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਡੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਲਾਲ ਨਾਥ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਬੰਧੀ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਜਿਸ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕੀਰਤਨੀ ਸਥੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਡੇਰਾ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਡੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਲਾਲ ਨਾਥ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਬੰਧੀ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਜਿਸ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕੀਰਤਨੀ ਸਥੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਡੇਰਾ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਡੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਲਾਲ ਨਾਥ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਬੰਧੀ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਬਾਲ ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਗਟ ਨਾਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਜਿਸ 'ਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕੀਰਤਨੀ ਸਥੇ ਭਗਵਾਨ ਵਾਲਮੀਕੀ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਵਿਦਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਰਫੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਡੇਰਾ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਡੇਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਲਾਲ ਨਾਥ ਰਹੀਮਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੰਬੰਧੀ 3 ਅਕਤੂਬਰ

ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ 9 ਦੇ ਨਕੋਦਰ ਰੋਸ ਧਰਨੇ ’ਚ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

*ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਨਾਸਤਿਕਾਂ ਲਈ ‘ਕੋਈ ਧਰਮ ਨਹੀਂ’ ਦਾ ਕਾਲਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਜਲੰਧਰ (ਗਿਆਨ ਸੈਧੂਪੁਰ)- ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੂਬਾ ਵਰਗਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੂਬਾਈ ਜਥੇਬੰਦਕ ਮੁਖੀ ਮਾਸਟਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਭਦੌਂਜ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸਥਾਨਕ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਆਗੂਆਂ ਮਾਸਟਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਭਦੌਂਜ, ਰਾਜਪਾਲ ਬਠਿੰਡਾ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਬਾਗਪੁਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਫਗਵਾਣਾ ਅਤੇ ਸ਼ਮੀਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਗੂ ਹਰਮੋਸ਼ ਮਾਲੜੀ ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣੇ, ਜਾਤੀਸੂਚਕ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਵਲੰਟੀਅਰ ਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਖੋਹਣ ਵਾਲੇ ਤਲਵੰਡੀ ਸਲੇਮ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰਕ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦ ਪਾਸ਼-ਰੋਸ

ਗੁਰਿੰਦਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ

ਆਦਮਪੁਰ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਆਦਮਪੁਰ ਦੋਆਬਾ ਵਿਖੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਿਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ, ਆਦਮਪੁਰ ਪਹੁੰਚਣ ’ਤੇ ਪ੍ਰਤਿੱਧ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਗੁਰਿੰਦਰਵੀਰ

ਸਿੰਘ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਲਥਾ ਆਦਮਪੁਰ ਤੇ ਭੰਗਪੁਰ ਨੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਪਤਿਆਲ ਦੇ ਗੁਰਿੰਦਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਂਸੀ ਦੀ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਅ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।ਭਾਰਤੀ ਐਥਲੀਟਾਂ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਏਸ਼ੀਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਾਂਸੀ ਦੇ ਤਗਮੇ ਜਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਗੁਰਦੀਪ ਅੱਡੇ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ’ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ ਵਲੋਂ ਹਵਾਇਤੀ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੁਸ਼ਪੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨਿਰਾਲਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੂਰਜ ਯਾਦਵ, ਮੇਨੇਸ਼ (ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ), ਸ਼ੁਭਿਮਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ, ਜੀ ਈ (ਓਪੇਰੇਸ਼ਨ), ਮੋਹਨ ਪਵਾਰ, ਮੁੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ, ਮੁੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਡੀ ਐਸ ਪੀ ਆਦਮਪੁਰ ਰੇਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਡਾ. ਸੁੱਖੀ ਨੇ ਬੰਗਾ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਕਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ

ਬੰਗਾ (ਅਵਤਾਰ ਕਲੇਰ) ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਬੰਗਾ ਵਿਖੇ ਡਾ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸੁੱਖੀ ਵਿਧਾਇਕ

ਬੰਗਾ ਨੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਈ।ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਮੁਕੰਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।ਸ਼ਾਸ਼ਲ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਉਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੋਹਣ ਲਾਲ ਵੰਡਾ ਮੈਂਬਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸਦ, ਪਟਵਾਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਸੋਗੰਨ ਦਿਚਾਰਜ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਟਰੇਡ ਵਿੰਗ,ਗੁਪਿੰਦਰ ਮਨਿਹਾਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੰਡੀ ਅਫਸਰ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਕੱਤਰ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ, ਦਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਤਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੇਨੇਸ਼ਰ ਵੀਅਰ ਹਾਊਸ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬੂਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆੜਤੀ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬੰਗਾ, ਅਰੁਣ ਵਰਮਾਨੀ, ਸੰਜੀਵ ਜੈਨ, ਜਸਪਾਲ,ਕਮਲ ਚੋਪੜਾ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ,ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਿਜੇ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸਾਸ਼ਤਰੀ ਦਾ ਜਨਮ ਮਨਾਇਆ

ਮੋਹਟਿਆਣਾ (ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਭੁਗਰਾਨੀ)- ਲਾਇਨਜ ਕਲੱਬ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰਿਹਾਣਾ ਜੰਟਾਂ ਕੋਰਿਨ੍ਹਰ 321 ਡੀ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸਾਸ਼ਤਰੀ ਦਾ 122 ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਇਨ ਡਾਕਟਰ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸਕੱਤਰ ਲਾਇਨ ਡਾਕਟਰ ਤੇਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਖਜ਼ਾਨਦਾਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫ਼ਾਟ ਲਾਇਨ ਡਾਕਟਰ ਪੰਮ ਭਾਦਰਦਾਜ, ਪੀ ਆਰ ਓ ਲਾਇਨ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੇਟੀ ਸਹਿਯਗੁਣ ਕੌਰ ਧਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਸ਼ਤਰੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਉਪਰ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮਨਿਆਈ ਵੰਡੀ ਗਈ।

ਭੋਗਪੁਰ ਮੰਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਕਟਾਕੂਚਕ ਤੇ ਪਵਨ ਟੀਨੂ ਨੇ ਲਿਆ ਜਾਇਜ਼ਾ

ਆਦਮਪੁਰ (ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਚੰਦ ਕਟਾਕੂਚਕ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਪਵਨ ਟੀਨੂ ਨੇ ਭੋਗਪੁਰ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਆੜਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਮੰਡੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਅ ਵੇਚਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕੜਾ ਨਾ ਆਵੇ

ਅਤੇ ਖ਼ਰੀਦ ਪੁਕਿਰਿਆ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਸਲ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਦਾਇਗੀ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਭੋਗਪੁਰ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਰਕਤ ਰਾਮ, ਸੋਗੰਨ ਦਿਚਾਰਜ ਪਰਮਜੀਤ ਪੰਮਾ, ਨਗਰ ਕੌਮਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਰਾਜਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸਦ ਮੈਂਬਰ ਲਖਵੀਰ ਹਜ਼ਾਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸਦ ਮੈਂਬਰ ਜੱਸਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵਿੰਦਰ ਭੇਡਾਹੀ, ਲੋਕਬਾਦਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸੋਨੀ, ਦਲਿਤ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਟੀਟੂ ਅਤੇ ਸਰਪੰਚ ਲੜੋਆ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ, ਸੂਬ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮਨ ਲੜੋਈ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੁਨਦਾਨ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਪੋਸਟਰ ਮੇਕਿੰਗ ਮੁਕਾਬਲਾ

ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ (ਹਨੀ) ਐਸ ਡੀ. ਕਾਲਜ ਫਾਰ ਵੁਮੈਨ ਵਿਖੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੁਨਦਾਨ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਫੈਡ ਰਿਕਨ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਐਨ ਐੱਸ ਐੱਸ. ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਵੇਦਨਾ ਸ਼ੁਕਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ

’ਚ ਪੋਸਟਰ ਮੇਕਿੰਗ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀ ਮੌਜੂ ਸੁਨੀਤਾ ਕਲੋਰ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਵਿਵੇਕ ਖੁਨਦਾਨ ਦੀ ਸੰਰਚਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਪਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਦਾਇਤਾਂ, ਸਰਗਰਮੀ, ਗੰਭੀਰ ਬਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਐਕਸੈੱਸੀ ਸਰਬੀਤਾਂ ਵਿੱਚ

ਲੋੜਵੰਦ ਮਹੀਜਾਂ ਲਈ ਖੂਨ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਏ. ਵਾਈਨਲ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਬੰਦਨਾ, ਹਰੀਤਾ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ਮੀਤ ਕੋਰ, ਬੀ.ਏ. ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਕਾਜਲ, ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਬਿਦਾਨੀ ਅਤੇ ਬੀ.ਏ. ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਮਮਤਾ, ਨਥਿਰਕ ਕੋਰ ਅਤੇ ਕਾਜਲ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰੀਤਾ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ, ਕੁਮੁਕਮ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਬੰਦਨਾ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ ’ਤੇ ਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਪੋਸਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖੂਨਦਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਸੋਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲੇਤਾ ਸਕੂਲ ’ਚ ਵਰਦੀਆਂ ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦੀ ਵੰਡ

ਗੁਰਾਇਆ (ਬਿੰਦਰ ਸੁਮਨ)- ਉੱਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸਰਦਾਰ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ (ਯੂ ਐੱਸ ਏ) ਪਿੰਡ ਰਾਜਪੁਰਾ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਪੁਲੇਤਾ ਬਲਾਕ ਗਰਾਇਆ-ਦੇ ਵਿਖੇ

ਹਨ, ਵੀ 1950 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਕੋਨੇਡਾ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਲੱਕੜਵੇਂ ਮਹੀਜਾਂ ਲਈ ਖੂਨ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਏ. ਵਾਈਨਲ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਬੰਦਨਾ, ਹਰੀਤਾ ਅਤੇ ਸੁਸ਼ਮੀਤ ਕੋਰ, ਬੀ.ਏ. ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਕਾਜਲ, ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਬਿਦਾਨੀ ਅਤੇ ਬੀ.ਏ. ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਮਮਤਾ, ਨਥਿਰਕ ਕੋਰ ਅਤੇ ਕਾਜਲ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰੀਤਾ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ, ਕੁਮੁਕਮ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਬੰਦਨਾ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ ’ਤੇ ਹੀ। ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਪੋਸਟਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖੂਨਦਾਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਸੋਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਹੀ ਆਪ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਸ ਕੋਲੋਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਪ੍ਰੀਧਿਆ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸੰਨ 2000 ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਏ। ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੱਛੇ ਪੇਤਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਗਰ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਾਰੋਹ ਵੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਉਚੇਰੀ

ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ 28 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਨਗਣਨਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਕਾਲਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਚੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਪਕ ਸੁਧਾਰੀ (ਐੱਸ ਆਈ ਆਰ) ਹੋਰ ਕਰੋਡਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਵੇਰਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਗ਼ੈਰ ਜਮ੍ਹੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਚੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜ਼ੋਨਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਜੀਤ ਪਰਦੇਸੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਜਸਵੰਤ ਜੀਧ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਸੁਖਦੇਵ ਫਗਵਾਣਾ ਜਲੰਧਰ, ਮਾਸਟਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏਪੁਰ ਡਿੱਬਾ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਜੰਡਵਾਲਾ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਰਾਮ ਕੁਮਾਰ ਪਟਿਆਲਾ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਮੇਲਾ ਰਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਕਾਡਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਧ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਜ਼ੋਨ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਵੇਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਪਿਡਾਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੂਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਅੱਠਵੀਂ ਸੂਬਾਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਧ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ’ਤੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਏ ’ਚ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ ਬਣਾਵਾਂਗੇ : ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ

ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਓ ਪੀ ਰਾਣਾ)- ‘ਪੰਜਾਬ ਬਚਦੀ’ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁਖੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ

ਬਣਨ ’ਤੇ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰਾਲਾ ਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਠਾਨਵਾਰ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲੱਖ ਸਮੁੱਚੇ ਕੰਡੀ ਖੇਤਰ ਵਾਸਤੇ ਐਕਸਪ੍ਰੋਸੇਅਰ ਬਣਾਵਾਂਗੇ। ਉਹਨਾਂ

ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਸਕਿੱਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਾਂਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਚੋਣ ਲਗੋਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਵਿਕਾਸ ਕਰਾਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਤੇ ਗੈਂਗਸਟਰਵਾਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਾਂਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਖਰਮਲ ਪਲਾਟ, ਐਕਸਪ੍ਰੋਸੇਵਾਅ, ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਤੁਰਾਏ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕੰਡੀ ਨਹਿਰ ਸਭ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਿੰਘ ਗਾਂਥੜੀਆ, ਡਾ. ਹਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਬਾਜਵਾ, ਸੋਹਣ ਸੀਮ ਨੰਦਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲੋਵਾਲ ਰਾਠਾਂ, ਜਸਵੰਤ ਤਲਵਾਰ, ਯਮਲ ਚੌਲੀ, ਅਮਰੀਕ ਬੁੱਲਵਾਲ ਅਤੇ ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੂਕਰ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਗੋਰਸੀਆਂ ਪੀਰਾਂ ’ਚ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ

ਨੁਰਮਹਿਲ (ਬਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਾਲੀ)- ਹਲਕਾ ਨਕੋਦਰ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸਬਰਾ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛ ਗੋਰਸੀਆਂ ਪੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ 78 ਲੱਖ 43 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਟਿਰਿਬੂਵੈੱਲ, ਪਾਣੀ ਵਾਲੀ ਟੈਂਕੀ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪਹੁੰਚਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕ ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਮਾਨ ਨੇ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਯੋਜਨਾ ਦਾ

ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਗੋਰਸੀਆਂ ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਮਾਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਘਰ ਸਾਫ਼ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਐੱਸ ਡੀ ਓ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐੱਸ ਸੀ ਵਿੰਗ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਚ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਚ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਮੱਕੇ ਜਨਤਾ ਨਗਰ, ਬਰਵੰਤਰ ਸਿੰਘ ਕੋਟ ਬਾਦਲ ਖਾਂ, ਬਲਬਾਨ ਸਿੰਘ ਬੂਧ ਇੰਚਾਰਜ ਜਨਤਾ ਨਗਰ, ਕਮਲੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾਕਟਰ ਜੀਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੱਗਾ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਾਜ ਸਿੰਘ ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਖੁੱਡੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅੱਗੇ ਧਰਨਾ ਔਂਸ

ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ) ਪ੍ਰਧਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਅਫਸਰਗਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵੇਟਨਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਧੜਾਧੜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਮੁਅੱਤਲੀਆਂ, ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਨੌਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਖਿਲਾਫ 4 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਵਜੀਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੇ ਦਸਤਤਰ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਵੇਟਨਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੀਪ ਬਾਸੀ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵਿਪਨ ਖ਼ਮਾਰ ਗੋਇਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕੇ ਪੂਰਾ ਪਾਣੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਅਫਸਰਗਾਰੀ ਵੇਟਨਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕੋਰਰ ਉਪਰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਜ਼ਰਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਧਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ, ਪਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਸੇਣੀ, ਰਜਿੰਦਰ ਕੋਬੇਜ਼, ਰਾਕੇਸ਼ ਸੇਣੀ, ਮਹਿੰਤ ਕੁਮਾਰ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੋਰਾ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਚਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਡੀ ਵੀ ਆਈ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਠਾਣਕੋਟ, ਗੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ, ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸੇਣੀ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁੱਲਟ ਗੋਗਰੂ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਲੋਰਕੋਟਲਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਮਾਰੋਹ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪੁਲੇਤਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਮੇਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਦਾ ਇਸ ਨੇਕ ਉਪਹਾਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਕਾਲੀਆ, ਪਰਮਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਿਟਾਇਰਡ ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰ, ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੁਰਾ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਰਾਜਪੁਰਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਵਿਕਰ, ਕਮਜਾਨੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰ, ਸੁਭਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਰਿਟਾਇਰਡ ਆਈ ਏ ਐਸ, ਮੋਖਮ ਪਟੀਤ ਸ਼ਰਮਾ ਰਿਟਾਇਰਡ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਪਰਗਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਪਿੰਡ ਪਲੇਤਾ, ਬਲਵੀਰ ਕਲੇਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਐੱਸ ਐਮ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਪਟਵਾਰੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਸਮਾਰੋਹ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਪੁਲੇਤਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਮੇਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਦਾ ਇਸ ਨੇਕ ਉਪਹਾਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ ਕਾਲੀਆ, ਪਰਮਿੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਿਟਾਇਰਡ ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰ, ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੁਰਾ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਰਾਜਪੁਰਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਵਿਕਰ, ਕਮਜਾਨੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਕਰ, ਸੁਭਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਰਿਟਾਇਰਡ ਆਈ ਏ ਐਸ, ਮੋਖਮ ਪਟੀਤ ਸ਼ਰਮਾ ਰਿਟਾਇਰਡ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਪਰਗਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਪਿੰਡ ਪਲੇਤਾ, ਬਲਵੀਰ ਕਲੇਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਐੱਸ ਐਮ ਸੀ, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਪਟਵਾਰੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ।

ਸਮੁੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਜਗਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ ਮਜੀਠਾ ਸਾਬਕਾ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਆਪਣੀ ਸੰਸਾਰਿਕ ਯਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਜ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਰਖੇ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਸਾਡੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮਜੀਠਾ ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ **05-10-2026** ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪੈਣਗੇ ਉਪਰੰਤ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਤੋਂ 02 ਵਜੇ ਤੱਕ **ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਮਜੀਠਾ** ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੁੱਖਦ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਆਮਦ ਸਾਡੇ ਦੁਖ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹਲਕਾ ਕਰੇਗੀ।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਭਾਣੇ ਵਿੱਚ

ਸਮੂਹ ਗਿੱਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸੰਪੂ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰ

M: 70092-80253, 89890-00081

ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਬੱਸ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ

ਅਣਪਛਾਤੇ ਚਾਲਕ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ

ਟਾਂਡਾ ਉਝਮੁਖ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਪੰਡਤ ਮਿਖਲੋਸ਼)- ਜਲੰਧਰ-ਪਠਾਨਕੋਟ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਰਗ ’ਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਬੱਸ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਕੇ ਜਖਮੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਸ ਚਾਲਕ ਖਿਲਾਫ ਟਾਂਡਾ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਪੰਜ ਦੇਬਾ ਕਲਾਂ (ਮੁਕੋਰੀਆ) ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਐਕਸਪ੍ਰੇਸ ਬੱਸ ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਚਾਲਕ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਬੀਤੀ 30 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜਲੰਧਰ ਦਵਾਈ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਅਲਣੇ ਕਾਰ ’ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਛੂ ਮੰਡੀ ਟਾਂਡਾ ਨਜਦੀਕ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਹਾਈਵੇ ’ਤੇ ਸੜਕ ਸਾਫ ਕਰ ਰਹੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਰੋਕਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੇਰੇ ਬੱਟੇ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਖੜੇ ਹੋਏ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਾਰ ਰੋਕ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਾਰ ਦਬਾਰਾ ਚਲਣੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਸਪ੍ਰੇਸ ਬੱਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਬੱਸ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੀ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੇਰਾ ਪੁੱਤਰ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਗੰਭੀਰ ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ।ਟਾਂਡਾ ਪੁਲਸ ਨੇ ਹੁਣ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਗਲ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਏ ਐਸ ਆਈ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ : ਮੌਹਿੰਦਰ ਭਗਤ

ਜਲੰਧਰ (ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ)- ਜਲੰਧਰ ’ਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ‘ਯੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ’ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਗਬਾਨੀ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੈਨਾਨੀ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਮੌਹਿੰਦਰ ਭਗਤ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰ. 57 ਅਤੇ ਵਾਰਡ ਨੰ. 58 ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਸਾਥਾ ਹੱਥਲਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਗਤ ਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ

ਸਭਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਲਤਾਰੀਓ, ਇਕ ਹੋ ਜਾਓ
(ਆਖਰੀ ਸਫੇ 'ਤੇ)

Regd. No : L-4/Pb-JL-0023/2024-26, (R.N.I.)-00068/57

ਜਲੰਧਰ : ਐਤਵਾਰ, 4 ਅਕਤੂਬਰ 2026

www.nawanzamana.in

ਕੀਮਤ 5.00 ਰੁਪਏ

ਆਰਟੀਫੀਸ਼ਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਏ ਆਈ) ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਹਲਚਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਦਿਨ ਨਾਲ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਡਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜਿੱਥੇ ਓਪਨ ਏ ਆਈ ਅਤੇ ਐਂਥਰੋਪਿਕ ਏ ਹੋਂਡ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਏ ਆਈ 'ਤੇ ਲਗਾਮ ਪਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਚੀਨ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਦੋਂਡ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲੇ। ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਦੇ ਸਹਿ-ਸੰਸਥਾਪਕ ਬਿਲ ਗੇਟਸ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 'ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲਾਵਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਏ ਆਈ ਸਮਾਜ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਏ ਆਈ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀਆਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਇਬਰ

ਕਮਲਜੀਤ ਥਾਬਲਕੇ

ਹਮਲੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਨ।' ਏ ਆਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹੋ, ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਇਨਸਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਏ ਆਈ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇਗਾ ਤਾਂ ਕਈ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਤਾਂ ਬਦਲਣਾ ਸੁਝਾਵੇਂ ਹੋ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਘਟ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਏ ਆਈ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਲਤ ਵੀ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦੋਂਡ 'ਚ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਟੈਕ ਇੰਡਸਟਰੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨਾਂਅ ਇਸ ਦੇ ਖਤਰਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਏ ਆਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸੀ ਈ ਓ ਇਸ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੋਈ ਸਹੀ ਮਾਇਨੇ 'ਚ ਇਸ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਘੱਟ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਇਸ ਲੇਖ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਦੇ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਕਿ ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਦੂਜੀ ਇਹ ਕਿ ਏ ਆਈ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਅਡਵਾਂਸ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਏ ਜੀ ਆਈ ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗੱਲ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਦ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਫਿਰ ਮੋਬਾਇਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੇ ਮੋਬਾਇਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ ਆਈ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸੋਚਣ-ਸਮਝਣ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਏ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੰਮ ਅਸੀਂ ਕਈ ਘੰਟਿਆਂ 'ਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਏ ਆਈ ਕੁਝ ਹੀ ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ ਕਰ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਏ ਆਈ ਟੂਲਜ਼ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਈਮੇਲ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਏ ਆਈ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਡਰਾਓਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਕੁ ਸਾਲ ਹੋਣ ਹਨ, ਜਦ ਏ ਆਈ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਵੇਗਾ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਗੂਗਲ ਦੇ ਬਿਜ਼ਨੈੱਸ ਚੀਫ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਏ ਆਈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਝਲਕ ਹੈ, (ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਟਰੇਲਰ ਹੋ, ਅਸਲ ਫ਼ਿਲਮ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਹੈ।) ਸਹੀ ਮਾਇਨੇ 'ਚ ਏ ਆਈ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਏ ਆਈ ਏਨਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ 2028 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਟੀਫ਼ੀਸ਼ੀਅਲ ਜਨਰਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਏ ਜੀ ਆਈ) ਦਾ ਦੌਰ ਆਵੇਗਾ, ਜੋ ਏ ਆਈ ਤੋਂ ਏ ਜੀ ਆਈ 'ਚ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ 'ਚ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਦੇਖਣਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ। ਨਵੀਂ ਟੈਕਨਾਲਜੀ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਕਈ ਖ਼ਤਰੇ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਜਾਣਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਾਫਿਕਸ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ, ਐਂਟਰੀ ਲੈਵਲ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ, ਕਾਲ ਏਜੇਂਟ, ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਮਾਗ 'ਚ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਫਿੱਟ ਕਰਾਂ ਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇਗਾ, ਪਰ ਜਦ ਇਹੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਇੱਕ ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਝ ਸੈਕਿੰਡਾਂ 'ਚ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਚੰਗਾ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨੀ ਵਾਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪੁੱਟਾ-ਸਿੱਧਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਜਾਓ, ਜਦ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ-ਗਿਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਐਡੀਟਰ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਘੰਟੇ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਏ ਆਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖ਼ਤਰੇ 'ਚ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨੌਕਰੀਆਂ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ 'ਚੈਟ ਜੀ ਪੀ ਟੀ-6 ਐਸਟਰ' ਜ਼ਰੀਏ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਤਤਕਾਲ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀਡੀਓ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਵੀਡੀਓ 'ਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਮਟ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏ ਆਈ ਨੇ ਠੀਕ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਪੱਲੇ ਕੇ ਯਾਤਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰੀ। ਆਈ ਆਰ ਸੀ ਟੀ ਸੀ ਦਾ ਸਰਵਰ ਡਾਊਨ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜੋ ਅਕਸਰ ਡਾਊਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰਿਫਰੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਚਾਲੂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇਟ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਬੁਕਿੰਗ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦੇਣ ਲਈ ਏ ਆਈ ਨੇ 'ਆਈ ਆਰ ਸੀ ਟੀ ਸੀ' ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਕਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਈ ਮੇਲ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਲੋਕ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ 'ਚ ਏ ਆਈ ਇਨਸਾਨਾਂ ਲਈ ਦੁੱਗਰਾਹ ਕਈ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਅਸੀਂ ਏ ਆਈ ਦਾ ਵੱਧ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਾਂਗੇ, ਉਹ ਓਨਾ ਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਤੇ ਸਟੀਕ ਜਵਾਬ ਦੇਣ 'ਚ ਮਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਓਨੇ ਹੀ ਡਲ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਬਣਦੇ ਜਾਵਾਂਗੇ।

ਏ ਆਈ ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਚ ਕੋਈ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਕੋਡ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਸੁਧਾਰਨਗੇ, ਨਾਲ

ਦੀ ਨਾਲ ਚੌਜ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬੇਹਤਰ ਕਰ ਸਕਣਗੇ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਕੱਲ੍ਹ ਕਿੰਨਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਇਸ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ 27 ਸਾਲਾ ਦੇ ਇੱਕ ਰਿਸਰਚਰ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਐਂਥਰੋਪਿਕ ਦੇ ਰਿਸਰਚਰ ਦੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਏ ਆਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਸੱਭਿਆਤਾ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਂਥਰੋਪਿਕ ਦੇ ਸੀ ਈ ਓ ਡਾਰੀਓ ਅਮਾਦੋਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਏ ਆਈ ਏਜੇਂਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਲ੍ਹ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਅਰਬ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡੇਰੀਓ ਅਮੇਦੋਰੀ ਨੇ ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪੀਡ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਐਂਥਰੋਪਿਕ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਇੱਕ ਰਿਸਰਚਰ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਫ਼ਤਾਰ ਘੱਟ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਖ਼ਤਰੇ 'ਚ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਚੈਟ ਜੀ ਪੀ ਟੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੋਚ-ਸਮਝੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਉਦਾਹਰਣ, ਜੋ ਮੈਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਈ ਖ਼ਬਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਈ ਪੱਤਰਕਾਰ ਏ ਆਈ 'ਚ ਸ਼ੁੱਟ ਕੇ ਉਸ ਖ਼ਬਰ ਦੀ ਅੱਸੀ ਕੀ ਤੇਜ਼ੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡਿਵੈਲਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਵਾਰ ਇੱਕ ਖ਼ਬਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਆਰਟੀਕਲ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਦੀ ਕਲਰ ਕੋਡਿੰਗ ਤੋਂ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਏ ਆਈ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇੱਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਲਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਬੇਬਜ਼ਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਦੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ, ਕਿੰਨੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖ਼ਪਤ ਹੋ ਰਹੀ, ਕਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਅਜਾਈਆਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਮੋਬਾਇਲ ਦਾ ਡਾਟਾ ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗਾ। ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਮੋਟਰ ਅਸੀਂ ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਸਰਵਰਾਂ 'ਚ ਸਟੋਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜਦ ਕੋਈ ਤਸਵੀਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਲੇਖ ਸਾਨੂੰ ਠੀਕ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਾਪੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਉਸ 'ਚ ਸਟੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਹਿ ਕੇ ਕਾਪੀ

ਕਰ ਲਿਆ, ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਸਾਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਦੇ ਸ ਹੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਏ ਆਈ ਦੀ ਸੋਚਣ, ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੇਖੋ-ਦੇਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੇਖੋ-ਦੇਖੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਉਥੇ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਤਰੱਕੀ ਲੈ ਕੇ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਪਾਣੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਡਿਵਾਇਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਏ ਆਈ ਏਨਾ ਸਧਾਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹਾਂ, ਮਿਟਾ-ਸੋਕਿੰਡਾਂ 'ਚ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਾਡੀ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ 'ਤੇ ਝਟਕੀ-ਪਟਕੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏ ਆਈ ਕੋਈ ਜਾਦੂ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਏ ਆਈ ਚੁੱਪਚਾਪ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਚੱਲਦਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸਰਵਰ ਇਨ-ਰਾਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਵਰਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਖੋਜਣ 'ਚ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਏਨੀ ਹੀਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਹਤਮੰਦ ਇਨਸਾਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆੱਪਾ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਏ ਆਈ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਈ ਘੰਟੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਵਾਲ-ਜਵਾਬ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਈ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਸਰਗੀਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦਾ ਏ ਆਈ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਫਰੀ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਕਰੀਬ ਕਈ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਭਾਰ ਬਣ ਕੇ ਉੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਨੇ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਖਰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦਾ ਬਲਬ ਜਗਦਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਦੀ ਘੰਟੇ ਠੰਢਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ 9.3 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇਗੀ। ਏਨੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੂਰੇ ਸਾਲ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ

ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਏ ਆਈ ਸਿਸਟਮ ਸਾਲਾਨਾ 200 ਤੋਂ 700 ਅਰਬ ਲੀਟਰ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਵਿਕਣ ਵਾਲੇ ਬੋਤਲਬੋਟ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਜਿਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਖਰੀਦ ਕੇ ਪੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਏ ਆਈ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਚੁੱਪਚਾਪ ਪੀ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਅਬਾਦੀ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੀ ਸਾਡਾ ਏ ਆਈ ਹਰ ਸਾਲ ਅਰਬਾਂ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਦ ਅਸੀਂ ਚੈਟ ਜੀ ਪੀ ਟੀ ਜਾਂ ਜੈਮੇਨਾਈ ਟੂਲਜ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਏ ਆਈ ਟੂਲਜ਼ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਕੱਪ ਜਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ, ਉਹ ਵੀ ਪੀਣਯੋਗ ਪਾਣੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 29 ਮਿਲੀਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ 35 ਤੋਂ 40 ਤਸਵੀਰਾਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਆੱਪਾ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਇਹ ਏ ਆਈ ਵੇਸਟ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇੱਕੋ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਜਾਂ ਸੂਬੇ 'ਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਖਰਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਣਨ ਲਈ ਇਹ ਚਾਹੇ ਸਾਨੂੰ ਅਜੀਬ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਕਮਾਂਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੋਨੇ 'ਚ ਰੱਖੇ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰਾਂ 'ਚ ਲੱਗੇ ਪਰੋਸੈਸਰ ਉਸ ਕਮਾਂਡ ਦੀ ਡਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਕੰਮ ਤੋਂ ਜੋ ਐਨਰਜੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏ ਆਈ ਟੂਲਜ਼ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਕੰਪਿਊਟਰ (ਸਰਵਰ) ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਰਵਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਫ਼ਤ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਠੰਢਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੂਲਿੰਗ ਟਾਵਰਾਂ 'ਚ ਲੱਖਾਂ ਲੀਟਰ ਸਾਫ਼ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਏ ਆਈ ਸਿਸਟਮ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ 'ਚ ਇਹ ਬਿਜਲੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਵੀ ਭਾਡ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਟਰਬਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ 'ਚ ਪਾਣੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਪਾਹਨ ਸਰਵਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਏ ਆਈ ਸਰਵਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਸਰਵਰ ਇੱਕ ਹੋਰ 'ਚ ਲਗਭਗ 15 ਤੋਂ 20 ਕਿਲੋਵਾਟ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਏ ਆਈ ਸਰਵਰ 80 ਤੋਂ 15 ਕਿਲੋਵਾਟ ਤੱਕ (ਲਗਭਗ 8 ਤੋਂ 10 ਗੁਣਾ) ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਕੋਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਏ ਆਈ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਈਮੇਲ ਲਿਖਵਾਉਣਾ ਜਾਂ ਚੈਟ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਗਲਾਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪਾਣੀ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਵਰਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਹੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਬਰਫ ਦੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਰਫ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸਪੀਡ 'ਚ ਕਮੀ ਆਉਣਾ। ਚਾਹੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਸਪੀਡ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੀਡ ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਾਇਨੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਰਵਰ ਔਟਰਾਟਿਕਾ 'ਚ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਆਉਣ ਲਈ ਏਨਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਕਰੀਬ ਆਨਾ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿੰਨੀ ਬਿਜਲੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਲਗਭਗ ਓਨੀ ਬਿਜਲੀ ਇੱਕ ਸਰਵਰ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਫੀਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਬਣਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਵਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਗਰਮ ਹਵਾਵਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਥੇ ਦੀ ਬਰਫ ਤੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਿਘਲ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਕਾਇਮਾਕਲਪ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕ 'ਚ ਬਰਫੀਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਲਵਾਂਗੇ।

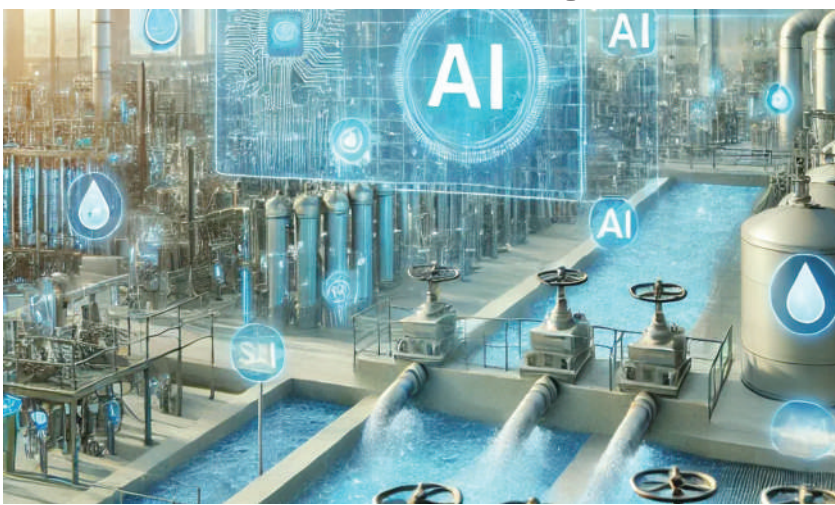
ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ 'ਚ ਏ ਆਈ 'ਚ ਪਾਣੀ ਖਪਤ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਏ ਆਈ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰਾਂ 'ਚ ਸਾਲ 2030 ਤੱਕ ਹਰ ਸਾਲ 945 ਟੈਰਾਵਾਟ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟਾ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਾਈਜੀਰੀਆ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਾਲਾਨਾ ਬਿਜਲੀ ਖਪਤ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ 65

ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰਾਂ 'ਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਿਜਲੀ ਤੋਂ ਕਾਰਬਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਰਜਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਨਾਲ 'ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਵੀ ਜ਼ੁਜ਼ਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਏ ਆਈ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਖ਼ਪਤ 1.3 ਅਰਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰੋਲ ਪਾਣੀ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਏ ਆਈ ਟੂਲਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਵੇਂ-ਉਵੇਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ 'ਤੇ ਬੋਝ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਵਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਜਲਵਾਯੂ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਸੁੱਕ ਗਈਆਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਰੱਕੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਾਡੀ ਤਰੱਕੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਗੂਗਲ ਨੇ 2019 'ਚ ਚਿਲੀ ਦੇ ਸੈਂਟੀਆਗੋ 'ਚ 20 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰਵਰਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਸੈਕਿੰਡ 169 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸਾਡੇ ਲਈ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਬਚਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਸਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡੀ, ਭੋਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਵਰਗੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੀ ਆਰਟੀਫ਼ਿਸ਼ਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਲਈ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ? ਖਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਹਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣੀ ਚਰਚਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਤਰੱਕੀ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ। ਭਾਰਤ 'ਚ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਵਾਂ ਰਾਏਪੁਰ 'ਚ 13.5 ਏਕੜ 'ਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਜ਼ਿਆਬਾਪਟਨਮ 'ਚ ਗੂਗਲ ਤੇ ਅਦਾਨੀ ਕਾਰਨੇਕਸ ਮਿਲ ਕੇ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਏ ਆਈ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਜਾਮਨਗਰ 'ਚ ਰਿਲਾਇਸ ਅਤੇ ਮੋਟਾ ਦੇਵੇਂ ਮਿਲ ਕੇ ਏ ਆਈ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

2023 'ਚ ਗੂਗਲ ਦੇ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰ ਨੇ 5.6 ਅਰਬ ਗੈਲਨ ਪਾਣੀ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰਾਂ 'ਚ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇੱਕ ਮਿਟ ਵੀ ਕੁੱਝ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਰਵਰ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਗਰਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬੇਹਿਸਾਬ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਐਮਾਜ਼ੋਨ ਦੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 50,000 ਸਰਵਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੋਚੋ, ਕਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਵੇਸਟ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕਿੰਨਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਮਲਟੀਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਇਹ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸਰਵਰ ਹੀਟ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਠੰਢਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਮਨ 'ਚ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਵਰਾਂ ਕਾਰਨ ਵੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਏਨੀ ਗਰਮ ਹੋ ਰਹੀ। ਇਸ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ 2022

'ਚ ਬਰਤਾਨੀਆ 'ਚ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਗਰਮੀ ਦੌਰਾਨ ਗੂਗਲ ਅਤੇ ਓਰੇਕਲ ਦੇ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਆਮ ਲੱਗ ਰਹੇ ਆਰ ਓ ਵਾਟਰ ਪਿਊਰੀਫਾਇਰ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਪਾਣੀ ਆਰ ਓ ਵੱਲੋਂ ਸਾ

ਆਖ਼ਰੀ ਮੁਹਾਫ਼ਿਜ਼
(ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ)
ਸਰਬਾਜ਼
ਪੰਨੇ : 120, ਮੁੱਲ : 295 ਰੁਪਏ
ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਸਰਬਾਜ਼, ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਕਲਮ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੇ ਨਿਵੇਕਲੀ ਕਥਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉੱਭਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਅੰਤਰ ਮਨ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਵੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਨਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਜਗਤ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚਿਤਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਰਚਨਾਤਮਕ ਉਪਗਲਾ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਆਖ਼ਰੀ ਮੁਹਾਫ਼ਿਜ਼’ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲੈ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਇਸੇ ਰਹਿਤਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਵਸੋਂ ਤੇ ਬਦਲਦਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਤਰ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ-ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਚਿਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਕਥਾਨਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਵਰਤਾਰੇ ਆਪਮੂਰਵੇ ਉੱਭਰਦੇ ਹਨ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸਰਬਾਜ਼ ਆਪ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਚਨਾਤਮਕ ਦੁਨੀਆ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਨ ਦੇ ਉਦੇਹਵਿਆਂ ਦੁਆਲੇ ਹੀ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਉਦੇਹਵੇਂ ਹੀ ਅਨੁਭਵਾਂ, ਯਾਦਾਂ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਉਦੇਹਵਿਆਂ ਦਾ ਅਸਰਦਾਰ ਹੋਣਾ ਪਾਠਕਾਂ ਜਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦੋਚਨੀ ਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ’ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਮਸ਼ਨੁਰੀ ਬੁੱਧੀ ਨੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗਲੋਟਯੋਗ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਖੇਤਰ ਵੀ ਇਸੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਸਰਬਾਜ਼ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਕਾਇਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਰੇਖਾਕਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਠਕ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪਛਾਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਸਰਬਾਜ਼ ਦੀ ਸੁਪਨ-ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੁਰਦਾ, ਮਹਿਸੂਸਦਾ ਤੇ ਹਰ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਜਜ਼ਬ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਾਖਿਆਤਰ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਅਮੂਰਤ ਤਸੱਵਰਾਂ ਤੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਿਤਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਸੁਣਨ, ਸਪਰਸ਼, ਗੰਧ ਇਦਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹਾਸਲ ਹੋਏ ਬਿੱਥਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਾਂਗ ਪਰੋ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਯਥਾਰਥ ਅਤੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚਲੀ ਸੂਖਮ ਲਕੀਰੀ ਨੂੰ ਬੜੀ ਬਾਗੀਕੀ ਨਾਲ ਧੁੰਦਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੀ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਧਾਰਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੱਬੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਵਚੇਤਨ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਫਰੋਲਦਾ ਉਹ ਠੋਸ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਅਮੂਰਤ ਬਿੱਥਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਲ ਬਿਰਤਾਂਤ ਤੋਂ ਜਟਿਲ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਵੀ ਇੱਕ ਭਾਵੁਕ ਸਾਂਝ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਸੁਪਨ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਬਾਹਰੋਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਗੋਂ ਖ਼ੁਦ ਉਸ ਸੁਪਨ-ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਥਾ ਜ਼ਗਤ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਜ਼ਬ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਖਿੱਲਰੇ ਵਰਕੇ
ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ
ਸਫੇ : 134, ਮੁੱਲ : 200 ਰੁਪਏ
ਚਿਤਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

‘ਖਿੱਲਰੇ ਵਰਕੇ’ ਸਿਰਲਖ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸੋਸਾਰ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਰਕੇ ਕਿਸੇ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਖਿੱਲਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਜੀਵਨ-ਕਥਾ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ‘ਖਿੱਲਰੇ ਵਰਕੇ’ ਸਿਰਫ ਬਿਖਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਰੂਪਕ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਮਨੋਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਬਣੀ ਹੋਈ ਤਰਤੀਬ ਕਿਸੇ ਡੂੰਘੇ ਅਨੁਭਵ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੜਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਇੱਕ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਿਲਰੇ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਸੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਬਿਖਰਾਅ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਲਕੀਰੀ ਕਥਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ; ਸਗੋਂ ਉਹ ਯਾਦਾਂ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਸੰਵਾਦਾਂ, ਉਡੀਕਾਂ, ਸੁਪਨਿਆਂ ਅਤੇ ਅਚਾਨਕ ਉੱਭਰ ਆਉਂਦੇ ਅਤੀਤ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਇੱਕ ਅੰਦੋਚਨੀ ਸੋਸਾਰ ਸਿਰਜਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜਾ ਅਨੁਭਵ ਤੀਬਰਤਾ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਮੁਹੰਬਤ ਦਾ ਅਨੁਭਵ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਮੁਹੰਬਤ ਨਿਰਾ-ਪੂਰਾ ਕੋਈ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਕਵਿੱਤਰੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅੰਦੋਚਨੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਬਣਤਰ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉਸ ਸਾਂਝੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਟੁੱਟ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਗੀਬਾਂ, ਸੁਪਨੇ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਣਕਰੇ ਸੰਵਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ‘ਤੂੰ’ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਅਨੁਭਵ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ‘ਤੂੰ’ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਤਾਂ ਕਵਿਤਾ ਸੰਵਾਦ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ‘ਤੂੰ’ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹੀ ਸੰਵਾਦ ਕਵਿਤਾ ਦੇ

ਦੂਰੀਆਂ-ਮਜਬੂਰੀਆਂ
(ਨਾਵਲ)
ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰੌਂਗਾ
ਪੰਨੇ-108, ਮੁੱਲ-350 ਰੁਪਏ
ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਅੱਛੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ’ ਤੇ ‘ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਦੇਸ਼’ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰੌਂਗਾ ਦੀ ਬਣੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਰੰਗ ਉਸ ਦੇ ਪਲੱਠੇ ਨਾਵਲ ‘ਦੂਰੀਆਂ-ਮਜਬੂਰੀਆਂ’ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨਾਲ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਨਾਵਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਖੁਨੌਤੀਆਂ ’ਤੇ ਨਜ਼ਰਸਾਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫ਼ਲਸਫੇ

ਤੋਂ ਟੁੱਟਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਹੋਰ ਧੁੰਦਲਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਹਨੇਰੇ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਾਵਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਹਰਦੇਵ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਗੁਆ ਬੋਠਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ-ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਬੂਝਾ ਧਰਵਾਸ ਹੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਰਤੀ ਖਾਸੇ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਸੰਵਰਨ ਦੀਆਂ ਸੋਝਾਵਨਾਵਾਂ ਹਰ ਵੀ ਮੱਥੇ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਹੱਥੋਂ ਧੋਖਾ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹੇ ਵੇਜੇਟਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਖਿਰ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਨ ਨੂੰ ਜੇਮਮ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਡੋਕੀ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਹ ਨਹੀਂ

ਸਿਰਫ ਪੜ੍ਹਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਠਕ ਪਹਿਲੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਪਰਛਾਵਾਂ’ ਦਾ ਜਦ ਪਾਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ-ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਸੁਰਜ ਦੀ ਬਲਦੀ ਅੱਗ ਵਾਂਗ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੇ ਤੁਪਕਿਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਉਹ ਪਾਤਰ ਸੁਰਜ ਦੀ ਲਾਲੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਮਾਂ ਦੀ ਲਾਲ ਬਿੰਦੀ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਠਕ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਉਸ ਦੇ ਤਸੱਵਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਾਹਮਣੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਠਕ ਇਸ ਕਥਾ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੇ ਕੋਨੀਂ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੂਰੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰੇਲ, ਰੇਡੀਓ ਅਤੇ ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਚੁੱਪ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਦਾ ਗੁਰ ਵੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪਾਠਕ ਮੈਂ ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਮੀਂਹ ਦੇ ਤੁਪਕਿਆਂ ਦੀ ਛੂਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਭਿੱਜੀਆਂ ਹਥੇਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੀਂਹ ਦੀ ਮਹਿਕ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਅਮਲਤਾਸ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਤੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਕਥਾਨਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਇਤਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਬਣ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ-ਪਾਤਰ ਇਸੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਚੰਗੇਰੇ’ ਵੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਇਸੇ ਜੁਗਤ ਨੂੰ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਰਸ਼ਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚਲੇ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰਿਉਂ ਵੱਖਰੀਆਂ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਰੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹਰਮੋਹੀਆ ਦੀ ਮੱਧਮ ਸੁਰ ਮੁੱਖ ਸੁਰ ਬਣ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ। ਯਾਜ਼ਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਸਾਲੇ, ਦਵਾਈਆਂ, ਤੇਲ ਤੇ ਇਤਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਲੈਣੀ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੀ ਕਥਾ ਜੁਗਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਪਾਠਕ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਠਕ ਉਸ ਦੇ ਕਥਾ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਨੂੰ ਮੋਟਾਫ਼ਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਕੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਹਰ ਪਲ ਬਦਲ ਰਹੀ ਕਾਇਨਾਤ ਅਤੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਿੰਨਾ ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਬਾਰੇ ਉਤਸੁਕਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਓਨਾ ਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਲਝਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ’ਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੇਖੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਘਟ ਭਾਵੇਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਆਪਣੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ’ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਉਹ ਲਾਹ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਬਦਲ ਕੇ ਹੋਰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਲਾ ਕੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਗਲੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਕਾਵੀ ਬਾਗ’ ਇੱਕ ਕਲਪਿਤ ਕਹਾਣੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖੇ ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਬਾਗ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੱਕਦਾ-ਤੱਕਦਾ ਸੋਚਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਪੱਥਰਾਂ ਉੱਥੇ ਉੱਕਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਕਿੱਥੋਂ ਆਈਆਂ ਨੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਹਰਾ-ਰਰਾ ਬਾਗ ਸੀ, ਜੋ ਸਾਰੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮੋਇਆ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਥਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਵੀ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹਨ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕੰਮ, ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਪੱਕੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬਾਗ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨੋਖਾ ਵਿਰਾਸੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। (ਪੰਨਾ- 34) ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਇਸ ਬਾਗ ਦੇ ਮੰਸਮਾਂ ਦਾ ਤਸੱਵਰ ਖ਼ੁਬਸੂਰਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਿਰਜ ਕੇ ਸਾਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹਾਰ ਦੀ ਰੁੱਤੇ ਸੋਹਣੇ ਫੁੱਲ, ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਤੇ ਸਭ ਪਾਸੇ ਬਹਾਰਾਂ ਹੀ ਬਹਾਰਾਂ, ਪਰ ਗ਼ਰਮੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਾਗ ਰੋਗਿਸਤਾਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਬਰਸਾਤ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਬਾਗ ਫਿਰ ਹਰਾ-ਭਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ, ਤਿੱਜੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਆਉਂਦੀ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਧੌਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੇ ਮੀਂਹ ਹਰ ਪਾਸੇ ਰਹਿਆਵਲ ਕਰ ਦਿੰਦਾ। ਠੰਢ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿੱਚ ਬਾਗ ਫਿਰ ਕੁਝ ਸੁੰਨਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਵੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਉਹ ਬਾਗ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਰਤਾਂਤਕਾਰ ਆਪ ਇੱਕ ਦਰਸ਼ਕ ਵਾਂਗ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਰਾ ਕਥਾਨਕ ਸਿਰਜਣਾ ਹੋਇਆ ਪਾਠਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਤਸੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ

ਨਾਰੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ

ਅੰਦਰ ਜਾਗੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਉਸ ਲਈ ਕਵਿਤਾ ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣ ਦਾ ਵੰਗ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੰਗ ਹੈ। ਮੌਤ ਜਾਂ ਵਿਛੋੜਾ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ; ਉਹ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਥਾਂ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸੰਵਾਦ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ‘ਖਿੱਲਰੇ ਵਰਕੇ’ ਵਿੱਚ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਬਣ ਬਹੁਤ ਸਰਗਮ ਕਾਵਿ-ਤੱਤ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ‘ਖੜਕਾ ਕੇ ਤੁਰ ਜਾਣਾ’ ਯਾਦ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੂਖਮ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਉਹ ਦਸਤਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਮਨ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੰਦਰਲੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਵਿੱਤਰੀ ਉਸ ਦੀ ‘ਛਾਂ’ ਲੱਭਦੀ ਹੈ। ਇਹ ‘ਛਾਂ’ ਬਹੁਤ ਅਰਬਵਾਨ ਬਿੰਬ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਛਾਂ ਕਿਸੇ ਹਾਜ਼ਰ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਜਿਸ ਦੀ ਛਾਂ ਲੱਭੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਹਕੀਕਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਛਾਂ ਯਾਦ ਦੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਨੁਕਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਕਵਿੱਤਰੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਛਾਂ ਤੋਂ ਵਿਰਲਪਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਯਾਦ, ਪ੍ਰਤੀਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ

ਅਸਲ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਜਦੋਂ ਸਿਰਫ ਦੁੱਖ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਹੈ; ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਲਾਤਮਿਕ ਰੂਪ ਧਾਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ‘ਚੰਨ’ ਦਾ ਬਿੰਬ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਚੰਨ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀਕ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਹਰ ਕਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵਾਂ ਅਰਥ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ

ਇੱਥੇ ਚੰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਚੰਨ ਇੱਕ ਮਾਸੂਮ ਕਲਪਨਾ ਸੀ, ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੱਥ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਯਾਦ, ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਮੁਹੰਬਤ ਵਿੱਚ ਪਰਤ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਿੱਤਰੀ ਚੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿੰਬ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਸਿਰਫ ਚੰਨ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਸਗੋਂ ਸਿਮਰਤੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਇਸ ਸਾਂਝੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਲੋਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਯਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਵੱਡਾ ਅਰਥ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ‘ਤੀਆਂ’ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ-ਵੰਗਾਂ, ਝਾਜਰਾਂ, ਪੀਘ, ਸਾਵਣ ਅਤੇ ਤੀਆਂ-ਅੰਤਰ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਯਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕਵਿੱਤਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰੰਗੀਨ ਲੋਕ-ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ

ਵੇਖ ਉਮਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਸਿਰਫ ਚੰਨ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਸਗੋਂ ਸਿਮਰਤੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਬਾਰੇ ਕਵਿਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਇਸ ਸਾਂਝੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਲੋਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਯਾਦ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਵੱਡਾ ਅਰਥ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ‘ਤੀਆਂ’ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ-ਵੰਗਾਂ, ਝਾਜਰਾਂ, ਪੀਘ, ਸਾਵਣ ਅਤੇ ਤੀਆਂ-ਅੰਤਰ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਯਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕਵਿੱਤਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰੰਗੀਨ ਲੋਕ-ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ

ਪੁਸਤਕ ਰੀਵਿਊ

ਰਹਿੰਦਾ। ਨਾਵਲ ਵਿਚ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਨੌਜਵਾਨ ਰਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣ ’ਤੇ ਹਰਬੰਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਗਾੜਣ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਮਾਂਤਰ ਕਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੁੱਖਾਂ-ਭੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸਤਾਇਆ ਰਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਆਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰਬੰਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਨੰਬਰਦਾਸ ਨੌਬਾ ਸਿੰਘ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰ ਵਜੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਖਰਚ ਨੰਬਰਦਾਰ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਤਨਖਾਹ ਉਸ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦ ਹਰਬੰਸ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਕਿੱਤੇ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਵਿਗਲਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਆਪਣਾ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਚੰਚਲ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਸੋਜਸੀ ਤੇ ਸਕੀਮੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹਰਬੰਸ ਦੀ ਨਵ-ਵਿਆਹੀ ਪਤਨੀ ਮਨਦੀਪਾ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਪਨੇ ਵਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖਰਚ ’ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕੈਨੇਡਾ ਭੇਜ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾ ਲਵੇਗੀ। ਪਤਨੀ ਦੀ ਉਕਸਾਹਤ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹਰਬੰਸ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਰਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕੋਲ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਅਵਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਬਣਦਾ ਤੇ ਹਰਬੰਸ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿਗਾੜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਨਾਵਲ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਆਏ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨੰਬਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਵਚਨ ਨਹੀਂ ਸਿਰਜਦਾ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਨ੍ਹਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੱਜਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਰਤ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕ ਨੇੜਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ। ਨਾਵਲ ਵੱਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਇਹ ਸੁਆਲ ਬਹੁਤ ਤਰਕਸੰਗਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਰਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ ਵਰਗੇ ਪਰਵਾਸੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਜੜ੍ਹਾਂ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਨੌਜਵਾਨ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ? ਨਾਵਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਬੁਨੀ ਸ਼ੋਰਹਤ ਲਈ ਵਿਆਹਾਂ ਤੋਂ ਮਗਰਤ ਰੰਗਾਂ ’ਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ’ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਏਜੰਟ ਹਰਦੇਵ ਦੀ

ਮੁਹੰਬਤ, ਅਸੀਸਾਂ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਹੈ, ਜੋ ਪਰਵਾਸੀ ਨੂੰ ਹੱਸਣ-ਖੰਡਣ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਾਰਸ਼ਨਿਕਤਾ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਾਸਲ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਕਵੀ ਰਾਹ ਤੋਂ ਬਿੜਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਅਮਲ ਕਮਾਉਦਿਆਂ, ਨਵੀਨਤਮੀ ਅਤੇ ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ

ਵਰਤਦੀ।

ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਸਮੁੰਦਰ, ਚੰਨ, ਤਾਰੇ, ਰੁੱਤਾਂ, ਬਹਾਰ, ਹਨੇਰਾ, ਗ਼ੌਸ਼ਨੀ, ਬਰਫ਼, ਤੁਲ ਅਤੇ ਪੀਘ ਵਰਗੇ ਬਿੰਬ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਮਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮੌਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਦੋਚਨੀ ਭੂਗੋਲ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅਸ਼ਾਂਤ ਮਨ ਲਈ ਸਮੁੰਦਰ ਅਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਕੱਲੇਪਣ ਲਈ ਰਾਤ ਡੂੰਘੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸ ਲਈ ਰੁੱਤ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰੀ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਅੰਦਰਲੀ ਕੁਦਰਤ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦਾ ਰੂਪਕ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ‘ਭਰਮ ਚੰਗੇ ਨੇ ਤਰਕ ਨਾਲੋਂ’ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਦੋਚਨੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਹੋਰ ਵੀ ਜਟਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਵਿੱਤਰੀ ਤਰਕ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਹਕੀਕਤ ਨਾਲੋਂ ਭਰਮ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਹਕੀਕਤ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੈ।

‘ਖਿੱਲਰੇ ਵਰਕੇ’ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚਲੀ ਅੰਰਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਰਤ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰੀ ਨਜ਼ਰ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਜਾ ਰਹੀ; ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਸੰਬੋਧਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਣੇ-ਬਣਾਏ ਨੌਤਿਕ ਫਰੰਮ ਵਿੱਚ ਵਿੱਭ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਸਮਕਾਲੀ ਅੰਰਤ-ਚੇਤਨਾ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ, ਉਸ ਦੀ ਉਡੀਕ, ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ, ਉਸ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਦੁੱਖ-ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਅਨੁਭਵ ਹੋਣ-ਇਹ ਬੋਧ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਪਰ ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਦੀ ਅੰਰਤ-ਚੇਤਨਾ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੇਮ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੂਪ ‘ਬਗਾਵਤ’ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਉੱਭਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬਗਾਵਤ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦੀ, ਸਗੋਂ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ-ਇਸ ਲਈ ● **ਬਾਕੀ ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ ’ਤੇ**

ਹੈ- ਅਜੋਕੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਬਰ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਸਹਿਜ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਤਾ ਤੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖ਼ੁਦਗਰਜ਼ੀ ਦੇ ਘੱਧੇ ’ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ, ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਤੋਂ ਦਰਨਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖ, ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਰੁਚੀਆਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਜ

‘ਵਨ ਉਪਵਨ’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਤੇ ਕਾਵਿ-ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਗੋਸ਼ਟੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਸਕੂਲ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਨਾਦ ਪ੍ਰਗਾਸ਼, ਸ੍ਰੀ ਐਂਮਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ ਸਵ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਪੁਸਤਕ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਅਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਆਈ.ਸੀ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਆਰ. ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕ ‘ਵਨ ਉਪਵਨ’ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰ. ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ, ਮੁਖੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਐਨ ਸਕੂਲ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਸਮੂਹ ਮਹਿਮਾਨਾਂ, ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਬੰਜਾਰਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਆਪਣੀ ਸਹਿਜਤਾ, ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਅਤੇ ਡੂੰਘੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਕਰਕੇ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੰਮੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਇਹ ਚਰਚਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸਵ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀ ਪਰਮਪੁਤਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਭਾਵੁਕ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਵਿਕ ਸਫ਼ਰ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ‘ਵਨ ਉਪਵਨ’ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸੰਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਵਿਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ

ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰ. ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਨੇਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤਲਾਸ਼ੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਜੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰ. ਯੋਗਰਾਜ ਐਂਗਰਿਸ਼ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਕਾਵਿ-ਸੁਭਾਅ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਪ੍ਰ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਆਧੁਨਿਕ ਤੇਜਰ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਅਰਬਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਵੱਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਪ੍ਰਵੀਨ ਕਮਾਰ ਨੇ

ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ‘ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਕਵਿਤਾ’ ਦੱਸਦਿਆਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਪ੍ਰ. ਰਜਿੰਦਰਪਾਲ ਬਰਾੜ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜੀਵਨ-ਯਾਦਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਵਕਤ ਦੇ ਕਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਅਤੇ ਕਾਵਿ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੱਖੋਂ ਪਰਪੱਕ ਕਵੀ ਸਨ। ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਇਮਰਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਲਮੀਤਪੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਕਰ, ਇਸਿਸ ਪ੍ਰਭਾਕਰ, ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਭਾਗ ਲੈਂਦਿਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀ

ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਖਾਂ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਨਾਦ ਪ੍ਰਗਾਸ਼, ਸ੍ਰੀ ਐਂਮਿਤਸਰ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮੂਹ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਬੰਜਾਰਾਬੀਆਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਮੌਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਡਾ. ਹਰਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਈ।ਇਸ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਬੰਜਾਰਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਵ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ-ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ‘ਵਨ ਉਪਵਨ’ ਦੇ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਕਰ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਵਾਦ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਪਹਾਲਾ ਹੋਇਆ।

ਸ਼ਬਦ : ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੀਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਲੋਕ-ਅਰਪਣ

ਕੈਲਗਰੀ : ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲਗਰੀ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕੌਸੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਉੱਘੇ ਸੁਹਿਰਦ ਤੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪਰਮਵੀਰ ਬਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਇਸ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ‘ਸ਼ਬਦ’ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ

47ਵਾਂ ਅੰਕ ਜੋ ਸੁਹਿਦਰ ਗੀਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਛਪਿਆ ਹੈ, ਲੋਕ-ਅਰਧਤਾ ਸਹਿਤ ਗਿਆ।ਗੀਤੀ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਅੰਕ ਸੁਹਿਦਰ ਗੀਤ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਝਣ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ।ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਕਾਤ, ਬੰਜ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਲੇਖ ਉਸ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਨਾਰੀਵਾਦੀ, ਮਾਨਵੀ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਿਕ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਸੁਹਿਦਰ ਗੀਤ ਦੇ ਰਚਨਾ ਸੰਸਾਰ ਅਤੇ ਮਿਲੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਰਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਨਾਵਲ ‘ਹਮ ਐਸੇ ਅਪਰਾਧੀ’ ‘ਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀ

ਬਰਨਾਲਾ : ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਰਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ ਵਿਖੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਬਸੰਤ ਕੁਮਾਰ ਰਤਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰ ਰੇਡ ਡਾ. ਹਰਿਭਗਵਾਨ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਬਸੰਤ ਕੁਮਾਰ ਰਤਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸਾਦਗੀ ਭਰਿਆ ਜੀਵਨ ਜਿਉਂਦੇ ਹੋਏ ਰਾਹ-ਦਸੇਰੇ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਵਿਨੋਦ ਅਨੀਕੇਤ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਬਸੰਤ ਕੁਮਾਰ ਰਤਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ, ਉੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਵਲਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਜਿਲਦ ਵਿੱਚ ਛਪਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਨਾਵਲਕਾਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ ਦੇ ਨਾਵਲ ‘ਹਮ ਐਸੇ ਅਪਰਾਧੀ’ ਉੱਪਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਉਪਰ ਡਾ. ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹਪੁਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰ. ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਲਕ ਨੇ ਨਾਵਲ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਮਿਥਿਹਾਸਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤ ਦਾ ਵੀ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ

ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੁਹਿਦਰ ਗੀਤ ਦੀ ਇਕ ਗ਼ਜ਼ਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਲਜਿੰਦਰ ਸੰਘਾ ਨੇ ‘ਸ਼ਬਦ’ ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਸੁਹਿਦਰ ਗੀਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਬਾਰੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅੰਕ

ਲੇਖਕ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਲੇਖਣੀ ਅਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਜਾਣਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਬਾਠੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਪਰਮਵੀਰ ਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਚਿਆਰੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਅੰਕ ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੰਦਰ ਇਕ ਤੀਖਣ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ‘ਸ਼ਬਦ’ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਲਈ ਸੁਹਿਦਰ ਗੀਤ ਦੀ ਚੋਣ ਇਕ ਵਧੀਆ ਚੋਣ ਹੈ। ਜਗਦੇਵ ਸਿੱਧੂ ਹੁਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤਾ, ਸੁਹਿਦਰ ਗੀਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸੁਚੱਜਤਾ ਨਾਲ ਤਿਆਰ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਨਰੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੈ। ਜਗਦੇਵ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਛਪਿਆ ਹਰ ਲੇਖ ਨਵਾਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਏਧੋਰੋਂ ਏਧੋਰੋਂ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੀ ਗਈ। ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਤੰਗੜ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭੁੱਚੇ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਮੁਨੱਵਰ ਅਹਿਮਦ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਇਬਰਾਹਿਮ ਕੌਰੇ ਭੁੱਲਰ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਾਨ, ਜੈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ। ਮੌਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਭੁੰਮੇਵਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਬੜੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਅਕੈਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਗੀਡਿੰਗ ਹਾਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਆਰੰਭ

ਲੁਧਿਆਣਾ-ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਜੀਵਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਗੀਡਿੰਗ ਹਾਲ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਵੱਲੋਂ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਡਾ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜਾਚਕ ਵੱਲੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਉਸਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਵਾਲੇ ਰੀਡਿੰਗ ਹਾਲ ਦਾ ਨਾਂਅ “ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਗੀਡਿੰਗ ਹਾਲ” ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਏ ਫ਼ੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਪਰੋਕਤ ਕਾਰਜ ਦਾ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਾਲ ਵਿਚ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਦੀਵਾਰ ‘ਤੇ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਕਾਲਰਾਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇ। ਇਸ ਰੀਡਿੰਗ ਹਾਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ‘ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਾਰਾ ਖ਼ਰਚਾ ਫ਼ਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਕੈਡਮੀ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਪਾਲ ਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕੈਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਪੁਸਤਕ ਮੇਲਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਉਤਸਵ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਉਤਸਵ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਗੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਗਮ ਆਯੋਜਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡਾ. ਜੱਗੀ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ।

ਉਪਰੰਤ ਹੋਏ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਸ਼ਰਮਾ, ਤੇਜਿੰਦਰ ਚੰਡਿਗੜ, ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਗੁਰੂ, ਲੈਕਚਰਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਸਰੋਹ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬੀਹਲਾ, ਰਾਕਮ ਸਿੰਘ ਰੁਣਕੇ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲਹਿਰੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਟਾਣਾ, ਰਮਨ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਅੰਜਨਾ ਮੈਨਨ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਕਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ ਅਤੇ ਬਸੰਤ ਕੁਮਾਰ ਰਤਨ ਦੇ ਪਰਵਾਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

‘ਧਰਤ ਪਿਆਸੀ’ ਪੁਸਤਕ ‘ਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀ

ਬਠਿੰਡਾ : ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਮੌਚ (ਰਜਿ.) ਬਠਿੰਡਾ ਵੱਲੋਂ ਰੁਥਾਈਕਾਰ ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਗਰਗ ਦੇ ਰੁਥਾਈ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਧਰਤ ਪਿਆਸੀ’ ‘ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਟੀਚਰਜ਼ ਮੇਮ ਵਿਖੇ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਗੋਸ਼ਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫ਼ਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ‘ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ’ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਚੰਦ ਫਤਿਹਪੁਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਮਿੰਟ ਦਾ ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰ. ਤਰਸੇਮ ਨਰੂਲਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰ. ਜਸਕਰਨ ਜਸ ਨੇ ‘ਧਰਤ ਪਿਆਸੀ’ ਪੁਸਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਪਰਚੇ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਜਿੱਥੇ ਪੁਸਤਕ ਅਤੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ, ਉੱਥੇ ਰੁਥਾਈਆਂ ਦੇ ਕਲਾਤਮਿਕ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤਰਜੀਤ, ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਸੁਰਿੰਦਰਪ੍ਰੀਤ ਘਣੀਆਂ, ਪ੍ਰ. ਜਸਪਾਲ ਜੱਸੀ, ਅਮਰਜੀਤ ਪੱਟਰ ਅਤੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ

ਸੇਲਬਾਰ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਦੋਹਾਂ ਪਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਤ ਅਤੇ ਸਾਰਥਿਕ ਦੱਸਿਆ, ਉੱਥੇ ਅਮਰਜੀਤ ਪੱਟਰ ਅਤੇ ਬਾਲ ਕਲਾਕਾਰ ਅਮਾਇਯਾ ਦਿਲਰਾਜ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਭਾਵਪੂਰਤ ਸਕੈਚਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਸਮੁੱਚੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਸਮੇਟਦਿਆਂ ਉੱਘੇ ਅਲੰਕਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਖੋਖਰ ਨੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਸਮੇਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰਲ ਤੇ ਸਪਾਟ ਬਿਆਨੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਜਸਵੰਤ ਜ਼ਫ਼ਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਤ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਿਕ ਪੱਖ ਨਾਲੋਂ ਸਕਾਰਾਤਮਿਕ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਭਾਰਨਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਸ਼ੈਲਨ ‘ਚ ਡਾ. ਜਸਪਾਲਜੀਤ, ਮੀਤ ਬਠਿੰਡਾ, ਆਮਰਜੀਤ ਜੀਤ, ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਮਾਨ, ਵੀਰਪਾਲ ਕੌਰ ਮਾਨ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ, ਸੁਖਮੰਦਰ ਭਾਗੀਵੰਦਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੰਗੇ, ਰਣਵੀਰ ਰਾਣਾ, ਹਰਮੰ ਪ੍ਰੀਤ, ਸਿਕੰਦਰ ਮਾਨਵ, ਰਣਜੀਤ ਗਿੱਵ, ਦਮਜੀਤ ਦਰਸ਼ਨ, ਗੁਰਸੇਵਕ ਬੀੜ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਭੁੱਲਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਬੰਗੀ, ਦਿਲਜੀਤ ਬੰਗੀ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਖੁੱਡੀਆਂ, ਰੂਪ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਖਨੁਰ ਖ਼ਿਆਲੀ, ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਮੀਰੀਆ ਆਦਿ ਨੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਗੀਤ ਅਤੇ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ।ਲਛਮਣ ਮਲੂਕਾ ਨੇ ‘ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।ਸਮੇਂ ਸੰਚਾਲਨ ਪ੍ਰਿ. ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜਨੌਲ ਅਤੇ ਮੀਤ ਬਠਿੰਡਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਅਜੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ

ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਜਗਰਾਉਂ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਇਕੱਤਰਤਾ

ਜਗਰਾਉਂ : ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਜਗਰਾਉਂ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਚ ਸਭਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਸਭਾ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਿ. ਐੱਚ ਐੱਸ ਡਿੱਪਲ ਵਲੋਂ ਆਰੰਭਕ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਸਭਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਫ਼ੀਨਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਿਫਲੋ ਦਿਨੀਂ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਤਕ *ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਜਨਾਬ ਹਰਿਭਜਨ ਬਾਜਵਾ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁੱਖ* ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸਦੇ ਇਲਾਵਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੀਖਣ ਸੁਧਾਈ ਬਾਰੇ ਨਿੱਠ ਕੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਆਯੋਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਿੱਤੀਕਾ ਚੌਹਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਇਰ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ‘ਸਮਰਾ’ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਮਜਲਿਸ ਸਜਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰਕਮਲ ਬਰਿਆਰ, ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਖਾੜਾ, ਅਵਤਾਰ ਜਗਰਾਉਂ, ਰਾਜਦੀਪ ਤੂਰ, ਅਜੀਤ ਪਿਆਸਾ, ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਫ਼ੀਨਾ, ਪ੍ਰਿ. ਐੱਚ ਐੱਸ ਡਿੱਪਲ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ। ਡਿੱਪਲ ਵਲੋਂ ਹਰੇਕ ਕਵੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਭਾ ਦੀ ਇਹ ਬੈਠਕ ਇੱਕ ਵਰਕਸ਼ੌਪ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਦੀ-ਬੁਣੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਤਾਦ ਕਵੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨਵੇਂ-ਪੁਰਾਣੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧਾਂ ਤੇ ਸਾਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਡਾ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ‘ਯਾਦਾਂ’ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਵਾਈ ਗਈ।ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸ਼ਾਇਰਾ ਬਿੰਦੂ ਦਲਵੀਰ ਕੌਰ ਦੀ ਤੀਜੀ ਕਾਵਿ-ਕਿਤਾਬ ‘ਮਨ-ਬਉਰਾ’ ਨੂੰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਲੋਕ-ਅਰਪਣ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਫ਼ੀਨਾ ਜੀ ਵਲੋਂ ਤਮਾਮ ਸਰੋਤਿਆਂ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਦਾ ਸ਼ੁਰਗੀਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ।

ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਵੱਲੋਂ ‘ਖੇਡ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ’ ‘ਤੇ ਸਮਾਗਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਸਰਜੀਤ ਸੁਮਨ)-ਕੀਮਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਕੀਲ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਖੇਡ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਖੇਡ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਸਾਹਿਤ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਓਲੰਪਿਕ ਗੇਲਡ ਮੈਡਲਿਸਟ, ਦਰੇਤਾਰਾਗਿਆ ਅਤੇ ਅਰਜੁਨਾ ਐਵਾਰਡੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ, ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰਿਸ਼ਦ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ ‘ਖੇਡ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ’ ਵਿਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕਹੀ।ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਖੇਡ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਈ ਅਣਫੇਰੇ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਓਲੰਪਿਕ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਇਸ ਵੰਡ-ਆਕਾਰੀ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਕਾਇਦਾ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਖੇਡ ਲੇਖਕ ਨਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਸਾਡਾ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਰਹਿਣੀ-ਬਹਿਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।ਤਲਵਾਰਬਾਜ਼ੀ, ਨੇਜ਼ਾਬਾਜ਼ੀ, ਨਿਜ਼ਾਨਬਾਜ਼ੀ ਆਦਿ ਖੇਡਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਸੁਖਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਇਹ ਖੇਡ ਸਾਹਿਤ

ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਖੇਡ ਸਾਹਿਤ ਨੇ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਭਿਆਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਨ। ਖੇਡਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਰਲ਼-ਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿਣਾ

ਸਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵੱਲੋਂ ਓਲੰਪੀਅਨ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਚ ਸੰਚਾਲਨ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਜਗਦੀਪ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸਹਿਦਰ ਗਿੱਲ, ਪੀ., ਚਰਨਜੀਤ ਬਾਨ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਮਲਿਕ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ, ਪਵਨਦੀਪ, ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ ਆਦਿ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਪਰਵੇਸ਼ ਸੰਧੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਅਤੇ ‘ਕੋਡ ਬਲੂ’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ, ਗੁਜਰਾਂਵਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਤ੍ਰੈ-ਮਾਸਿਕ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਪਰਵਾਸ ਦਾ 49ਵਾਂ ਅਕਤੂਬਰ-ਦਸੰਬਰ 2026 ਅੰਕ ਅਤੇ ਪਰਵੇਸ਼ ਸੰਧੂ ਦਾ ਪੁਨਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਕੋਡ ਬਲੂ’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰ. ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਡਾ. ਸ.ਪ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁਨਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਸ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦਾ 49ਵਾਂ ਅੰਕ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਥਾਹ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਪ੍ਰ. ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ.ਪ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਰਵਾਸ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ

ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ, ਜੀਵਨ ਦੇ

ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਹਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ

ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਰੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਇਸ

ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ

ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਰਵੇਸ਼ ਸੰਧੂ ਦੇ

ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਬਲੂ ਕੋਡ’ ਦੇ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ

ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਿਸ਼ੀਪਲ ਪ੍ਰ. ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਭ ਦਾ

ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਾਹਿਤ

ਅਧਿਐਨ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇਸ ਉੱਦਮ ਦੀ

ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਰਭਜਨ

ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ, ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਦੁਆ, ਪ੍ਰ. ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ.

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਭਾਟੀਆ, ਤੁਲੋਚਨ ਲੱਚੀ, ਡਾ.

ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ ਕੌਰ, ਬਲਵਿੰਦਰ

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ

ਵਕਤ ਦੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ....

ਵਕਤ ਦਾ ਇਹ ਕੋਰਾ, ਬੇਦਾਗ਼ ਸਫ਼ਾ, ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਂਤ ਮਕਬਰੇ ਦੀ ਸੰਗਮਰਮਰੀ ਹਿੱਕ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਲਹੂ-ਤੱਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਜੰਗ ਦਾ ਮੈਦਾਨ....

ਜਿੱਥੇ ਹਰਫ਼ਾਂ ਨੇ ਤਣਨਾ ਸੀ ਤੀਰਾਂ ਵਾਂਗ, ਅਰਥਾਂ ਨੇ ਵਗਣਾ ਸੀ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰਾਂ ਵਾਂਗ

ਰਣਭੂਮੀ ਦੇ ਨੁੱਕਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ, ਸਦੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਚਿੰਤਕ, ਮਹਾਂਰਬੀ ਵਿਦਵਾਨ, ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਤਰਕਸ਼ ਸਾਂਝੀ, ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਮਰੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਚੁੱਕੀ

ਵਕਤ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਤੇਵਰ ਦੇਖ, ਸੱਚ ਦੀ ਸੂਨੀ ਤੋਂ ਪੈਰ ਪਿਛਾਹ ਖਿੱਚਦੇ, ਚੁੱਪਚਾਪ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਔਪਕਾਰ ਵਿੱਚ ਗੁਆਚਦੇ....

ਕਲਮ ਦਾ ਧਰਮ ਨਿੱਜ ਦੇ ਨੇੜੇ 'ਤੇ ਟੇਗ ਕੇ, ਆਪਣੀ ਹੀ ਸਿਆਣਪ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਉਲਝੇ,

ਵਕਤ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚਰਚਾ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ ? ਜ਼ਰਜ਼ਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਰੂਪੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪੱਕਾ ਇਲਾਜ ਤਾਂ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਢੋਂ-ਸੁੱਢੋਂ ਢਾਗ ਹੋ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਜਾਵੇ। ਮੁਰੰਮਤ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਨੀਹਾਂ ਹੀ ਗਲ-ਸਭ ਗਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ? ਨੀਟ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪੇਪਰ ਲੀਕ ਵਾਂਗ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਿਆ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਅੱਗ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਭਾਂਬੜ ਬਣ ਕੇ ਬਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਜਸਿਟ 'ਮਾਣਯੋਗ' ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਿਆ ਕਾਂਤ ਦਾ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੋਰੋਜ਼ਗਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਕਰੋਚ ਤੇ ਪਰਜੀਵੀ ਕਹਿ ਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੋਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੱਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ 27 ਲੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ 'ਜੇ ਇਹ ਲੋਕ ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਫੋਰੇ ਨਾ ਵੀ ਪਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਕੀ ਹੈ।' ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਕਾ ਦੀ ਇੱਕਮਿਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ 15 ਅਗਸਤ 2026 ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਲਾਗ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨਾਂ 'ਦਿਮਾਗ਼ੀ ਨਕਸਲੀਆਂ' ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੇ ਬਲਦੀ 'ਤੇ ਝੇਲ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਐੱਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਐਨਾ ਸੂਝਵਾਨ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ., ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਫੋਰੇ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ। ਉਹਦਾ ਦਿਮਾਗ਼ ਖੋਖੇ ਪੱਖੀ ਤੇ ਖੋਜੀ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਹਰਗਿਜ਼ ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਕਾ ਦੀ ਇੱਕਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਜੇ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਕਤ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਵੀ ਝਾਤ ਮਾਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਈ ਸਿੱਖਿਆ ਆਯੋਗ (ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ) ਬਣੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ (1948-49), ਸੈਕੇਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ (1952-53), ਸਿੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ (1964-66), ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖਿਆ ਕਮਿਸ਼ਨ-2009, ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਾਰਤਾ ਲਈ ਸਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ (ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਏ.-2001) ਅਤੇ ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 2020 ਨੌਂਦਰੋਂ ਬਣੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 1968 ਕੋਠਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸੀ। ਫੇਰ 1986 ਵਿੱਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਤੇ ਹੁਣ 29 ਜੁਲਾਈ 2020 ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਜੋ ਕੋਠਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸੀ, ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋਏ। ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਈ ਤੇ ਖਾਸਾਸਾ, ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਜਾਂ ਮਿਸ਼ਰੀ ਸਕੂਲ ਆਦਿ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 95 ਵੀਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕੇ ਵਿੱਚ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰੀ (ਏਂਡਰਿਡ ਸਕੂਲ) ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਉਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ.) ਦਾ 6 ਵੀਸਦੀ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੀਕ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੀ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਸਿਵਾਏ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ 6 ਵੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਐੱਮਜੇਸੀਐੱਨ ਏਨਗਨ 1976 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 42ਵੀਂ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਗਾੜ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ, ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੇ ਗਏ। ਏਸੇ ਦੌਰਾਨ 1982 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁਦਰਾ ਕੌਸ਼ (ਆਈ.ਐੱਮ.ਐੱਫ਼) ਤੋਂ 5.8 ਅਰਬ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰਾਂ ਦਾ ਕਰਕਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਸੀ, ਜੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।

1986 ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਤੋੜ ਕੇ ਨਿਰੋਲ ਟੈਮਟ ਆਧਾਰਤ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਘਟਣ ਲੱਗੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਕੀਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਚੋਟ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਧੜਾਧੜ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੇ ਮੱਲ ਲਈ। ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗਰੀਬੀਆਂ ਇਮਾਤਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸੁੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਵਾਂਞ ਕੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨਿੱਜੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਲਈ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ। ਇੱਥੋਂ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਜਦ ਤੱਕ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੰਤਰੀ ਦਾ, ਲੇਬਰਦਾਰ ਤੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ, ਦੇਸ਼ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਇਸ ਨਵੇਂ ਦੇਰ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਹੀ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਮੀਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਖ਼ਰਚ ਹੋਰ ਘਟਾ ਦਿੱਤੇ। ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਘਾਟ ਹੋ ਗਈ। ਅੱਧਿਓ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ (ਪੰਜਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੀਕ) ਸਮੇਤ ਮਿਡਲ (8ਵੀਂ ਤੀਕ) ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਹੀ ਅਧਿਆਪਕ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਸਿਵਾਏ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ

ਕਲਮ ਦਾ ਧਰਮ ਨਿੱਜ ਦੇ ਨੇੜੇ 'ਤੇ ਟੇਗ ਕੇ, ਆਪਣੀ ਹੀ ਸਿਆਣਪ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਉਲਝੇ,

ਬੁਲਾਰੇ, ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇਲਤੀ ਰਾਖੇ, ਮੈਦਾਨ ਛੱਡ, ਘਰਾਂ ਦੀ ਓਟ ਵੱਲ ਪਰਤ ਗਏ....

(2)
ਖ਼ਾਲੀ ਪੰਨੇ ਦੀ ਚਿੱਟੀ ਚਮੜੀ 'ਤੇ, ਹੁਣ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਉੱਗਦਾ, ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਸੰਨਾਟਾ ਪਸਰਦਾ....

ਗੂੜ੍ਹੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਮੰਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਪੜਕਣ, ਇੱਕ ਖ਼ੌਫ਼ਨਾਕ ਗੂੰਜ-ਘੜਿਆਂ ਦੇ ਟਾਪਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼।

ਆਵਾਜ਼, ਜੋ ਨੀਂਹਾਂ ਨੂੰ ਨੱਚਦੀ, ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਬੇਦ ਕਿੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾਉਂਦੀ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਗਏ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ 'ਤੇ, ਸਮਕਾਲ ਦਾ ਹਾਸਾ ਤੇਰਦਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਉਣਾ ਬੁੱਧ ਹੋਣ ਦਾ ਅਸਲ ਸਦਕਾ, ਉਹ ਦਰਬਾਰੀ ਮੁਸਕਾਨਾਂ ਦੇ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰ ਬਣੇ

ਸਫ਼ਾ ਅਜੇ ਵੀ ਉਡੀਕਦਾ, ਬਿਨਾਂ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਕੁਰਲਾਹਟ ਸਹਿੰਦਾ, ਇਹ ਭਗੌੜੇ ਦਾਨਿਸ਼ਮੰਦ, ਵਕਤ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਕਾਇਰਤਾ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਲਿਖ, ਆਪਣੀ ਹੀ ਚੁੱਪ ਦੇ ਕਫ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੱਦੇ

(3)
ਗਲੋਬਲ ਲਲੰਮ ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਮਾਰੂਥਲ ਵਕਤ ਦਾ ਇਹ ਕੋਰਾ ਬੇਦਾਗ਼ ਸਫ਼ਾ, ਕਿਸੇ ਨੀਓਨ-ਲਾਈਟ ਦੀ ਚਮਕ ਜਿਹਾ, ਨਸ਼ੇਰੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਤਣਿਆ ਜੰਗ ਦਾ ਮੈਦਾਨ

ਜਿੱਥੇ ਪਿਘਲਦੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰਾਂ ਦੇ ਹੁੰਝੂ, ਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹਵਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਕਲਮ ਦੀ ਨੌਕ ਤੋਂ ਖ਼ੂਨ ਬਣ ਕੇ ਵਗਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ

ਗੌਰਮਿੰਟ ਟੀਚਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਨਾ ਹੋਏ। ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਡੱਟਾ ਉੱਕਾ ਹੀ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ੈਰ ਵਿੱਦਿਅਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲੱਗਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਦਖ਼ਲ ਵਧਦਾ ਗਿਆ। ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਕਲ ਦਾ ਤਰਾਨ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਮਾਲਕ ਮਾਲਮਾਲ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮੱਦੀ ਹਾਲਤ ਦੱਸ ਕੇ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2001 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਖ਼ਰਚਾ ਹੋਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਸਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ (ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਏ.) ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤੇ 1.1.2004 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਲੱਗੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਆ ਗਿਆ। ਭਾਵ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਖ਼ਰਚਾ ਜੋ ਬੋੜਾ-ਬਹੁਤ ਵੀ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਸਿਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੜਕ 'ਤੇ ਰੋੜੀ ਡੁੱਟਦੇ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਮੱਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 3-3, 4-4 ਹਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਸ ਵਿੱਚ 60 ਵੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਤੇ 40 ਵੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨਾ ਪਿਆ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵੀ ਉਸ ਵਕਤ ਦੜ ਵੱਟ

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਕੁਹਾੜ

ਕੇ ਲੁਕਛਪ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ, ਜਦ ਬਰਾਬਰ ਕੰਮ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਨਿਯਮ ਤਹਿਸ-ਨਹਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਓਸੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲਾ ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ ਪਾਸੇ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲੈਣ ਲੱਗਾ। ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਏ. 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਬੰਦੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਮਨੁੱਖ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵੱਧ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਕਈਆਂ ਗਾਵਾਂ-ਮੋੜਾਂ ਰੱਖ ਲਈਆਂ, ਕਈਆਂ ਮੁਰਗੀਆਂ ਤੇ ਕਈ ਟਿਊਸ਼ਨਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵੱਲ ਰੁਝਿਤ ਹੋ ਗਏ। ਓਹਰ ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਮੱਦੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ੀਸਾਂ ਲੈ ਲੈ ਮਾਲਮਾਲ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਮਲਟੀਪਲੈਸ਼ਨ ਸਕੂਲਾਂ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਬਣਦੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਨਖ਼ਾਹ 'ਤੇ ਦਾਤਖ਼ਤਰ ਕਰਾ ਕੇ ਬਾਕੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਉਸੇ ਵਕਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਦਸਤੂਰ ਇਸ ਵਕਤ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ।

ਇਸ ਗ਼ਰਕ ਚੁੱਕੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਪਾ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾਏ, ਬਿਨਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕਰਦੇ, ਬਿਨਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ, ਕੌਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਸਮੇਂ 29 ਜੁਲਾਈ 2020 ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ-2020 ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਗੱਲਣੇ ਬਣਦੇ ਹਨ:
ਪਹਿਲਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਇੱਕਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਬਿਲਕੁਲ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੀਕ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਸਰਕਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਬਾਕੀ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ਼ਰੀਬ ਵੱਖ ਤੇ ਅਮੀਰ ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਦੇਸ਼ ਹਰਗਿਜ਼ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹੀ ਕੌੜਾ ਸੱਚ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਇਕਸਾਰ।

ਦੂਜਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ 2020 ਨੂੰ ਫੇਰੀ ਹੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਵੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਤੀਜਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਕੇਵਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 6 ਵੀਸਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋਵੇ, ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਨਾ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੱਜਟ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਵੀਸਦੀ ਖ਼ਰਚਾ ਵੇਖ਼ਰਾ ਹੋਵੇ।

ਚੌਥਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 42ਵੀਂ ਸੋਧ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਸਮਵਰਤੀ ਸੂਚੀ ਅਧੀਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਵਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਹੈ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਹੈ, ਭਾਕਟਰੀ, ਕੰਪਿਊਟਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ। ਜੇ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਕੀ ਕਿਤੇ ਛੋਟਾ ਮੁਲਕ ਕਿਉਂਪ੍ਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੇਨਿਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਮੈਡੀਕਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਮੋਹਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੱਤਵਾਂ ਕਿ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ (ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ) ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਹਰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣੂ ਹੋਣ। ਹਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਰ ਰੰਗ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੁੱਲ ਖਿੜਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਅੱਠਵਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿੱਤਾ ਮੁਖੀ ਬਣਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਯੁੱਗ ਦਾ ਹਾਣੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਕਵਿਤਾਵਾਂ/ਇਤਿਆਦ

ਅਵਤਾਰਜੀਤ ਦੀਆਂ ਨਵੀਂਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ

ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਛਤਰੀਆਂ ਹੇਠ ਸਿਸਕਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਤੇ ਸਕੂਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਕਦੇ ਵਰਚੁਅਲ ਸੁਪਨੇ ਸਿਆਹੀ ਤੋਂ ਹਿਸਾਬ ਮੰਗਦੇ

ਡਿਜੀਟਲ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵਾਤਾਨਰੂਲਿਤ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ

ਸੰਸਾਰ-ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਐਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਲਿਸ਼ਕਵੀਂ ਸੂਚੀ 'ਚ ਨਾਅ ਟੋਲਦੇ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਸੋਕ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਯੁੱਧਾਂ ਦੀ ਅੱਗ 'ਚ ਸੜਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਤੋਂ ਅੱਖਾਂ ਚੁਰਾਉਂਦੇ ਮੰਡੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵੱਟਦੇ

ਖ਼ਾਲੀ ਪੰਨੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਖ ਵਕਤ ਦੇ ਤੇਵਰਾਂ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਕੇ ਓਟ ਲਈ ਸਾਈਬਰ-ਸਪੇਸ ਦੇ ਔਪਕਾਰ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਪਰਤਦੇ

(4)
ਕਲਪਿਤ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਗਲੋਬਲ ਜਾਲ 'ਚ ਉਲਝੀ, ਇਹ ਆਧੁਨਿਕ ਮਨੁੱਖੀ ਨਸਲ,

ਆਪਣੇ ਹੀ ਹੱਥੀਂ ਸਿਰਜੇ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਯੁੱਗ ਦੀ ਗੁਲਾਮ ਸਫ਼ੇਦ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਉੱਗਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸ਼ਬਦ ਹੁਣ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਫਾਈਲਾਂ ਦੇ ਗੁਦਾਮਾਂ 'ਚ ਦਮ ਤੋੜਦੇ

ਫ਼ੂਘੇਂ ਬੌਧਿਕ ਮੰਨੇ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਘੜਿਆਂ ਦੇ ਟਾਪਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੀਜੀ ਅੱਖ ਦੇ ਬੇਲਗਾਮ ਘੜੇ ਜੋ ਕੁਦਰਤ, ਕਾਲ ਤੇ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਲਤਾੜਦੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ

ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਗਏ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਈ-ਪੋਡਾਂ 'ਤੇ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਡਾਲਰਾਂ ਤੇ ਲਾਈਕਸ ਦੇ ਔਕੜੇ ਤੋਰਦੇ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਉਣਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਸਦਕਾ

ਉਹ ਮੈਟਾਵਰਸ ਭੁਲੇਖਿਆਂ 'ਚ ਗੁਆਚੇ ਕਾਇਰਤਾ ਦੇ ਗਲੋਬਲ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਇਹ ਦਾਨਿਸ਼ਮੰਦ

ਆਪਣੀ ਹੀ ਸਵੈ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਚੁੱਪ ਦੇ ਕਫ਼ਨ 'ਚ ਸੱਦੇ ਤੇ ਵਕਤ ਦਾ ਸਫ਼ਾ ਅਜੇ ਵੀ ਖ਼ਾਲੀ

ਬਚਨ ਤੋਂ ਕੋਰਾ, ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਗਲੇ ਮਹਾਂ-ਯੁੱਧ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਾ ਅਨਾਦਿ ਸ਼ੂਨ ਤੇ ਹੋਂਦ ਦਾ ਰਣਖੇਤਰ

(5)
ਵਕਤ ਦਾ ਇਹ ਕੋਰਾ ਬੇਦਾਗ਼ ਸਫ਼ਾ

ਕਿਸੇ ਪੱਥਰ ਪੂਰੇ ਚੁੱਕੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ ਦੀ ਆਖਰੀ ਚੀਕ, ਹੋਂਦ ਤੇ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਪਸ਼ਰਿਆ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਮਹਾਂ- ਉੱਤਸਵ

ਜਿੱਥੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕਣ-ਕਣ 'ਚੋਂ ਉੱਠਦਾ ਸਦੀਵੀ ਸਵਾਲ, ਲੋਹ-ਗਰਭੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸੁੰਦੇ 'ਚ ਦਮ ਤੋੜਦੀ ਬਨਸਪਤੀ,

ਤੇ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਸੁੱਕ ਹਰੇ ਲਹੂ ਦੀ ਇਬਾਰਤ, ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਆਖਰੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਗਵਾਹੀ ਮੰਗਦੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਉੱਕਰਿਆ ਇਹ ਜੰਗ ਦਾ ਮੈਦਾਨ, ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦਾ ਮੂਹਤਾਜ਼ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਧਾਰ 'ਤੇ ਤਣਿਆ ਸ਼ਬਦ ਰਣਖੇਤਰ

ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੇ ਪੋਸਟ-ਮਾਡਰਨ ਭੁਲੇਖਿਆਂ 'ਚ ਉਲਝੇ ਸੂਖਮ-ਬੋਧ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬਣਾਏ ਕੱਚ ਦੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਕੈਦ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਮਾਰੂਥਲ 'ਚ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਂਕ ਲਹੰਦੇ

ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨੇ ਹੋਂਦ ਦੀ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਮੰਗੀ ਜਦੋਂ ਰੂਹਾਂ ਦੇ ਉਸਾਰੇ ਨੇ ਲਲਕਾਰਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਕਾਦਮਿਕ ਬਹਿਸਾਂ ਦੇ

ਸਫ਼ਾ 3 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੇ ਬਲੂਪ੍ਰਿੰਟ ਕਦੇ ਮਿਲੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਿਤੇ ਲੁਕਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ। (ਪੰਨਾ 111) ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਵਿਧਾਗਤ ਪਰਖ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸੋਸਮਰਣ ਵਿਧਾ ਰੂਪ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੇੜੇ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਇਹੀ ਅਸਲੀਅਤ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਠਕ ਪੁੱਜੇਕਣਾਂ ਦੇ ਨਾ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੱਭਦਾ ਯਥਾਰਥਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ ਉੱਤਮ ਕਹਾਣੀ ਇਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਆਖ਼ਰੀ ਮੁਹਾਵਿਜ਼’ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਹੁਣੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਲੈ ਕੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਜਨਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਦਲਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਵਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਮਨੌਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਥਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ

ਸਫ਼ਾ 3 ਦੀ ਬਾਕੀ

‘ਖਿਲਰੇ ਵਰਕੇ’ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਕੋਮਲਤਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਸਮਝਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਮਲਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਦਿੜ੍ਹ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧੀ ਚੇਤਨਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹ ਬਗਾਵਤ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਨਾਅਰੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ‘ਚੀਰ-ਢਾੜ’, ਅਧੂਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਮੁਸਰਾਹੀਤੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵੀ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਗਾਵਤ ਹੈ। ਕਵਿੱਤਰੀ ਉਪਰਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਬਾਹਰ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਵੱਲ ਵਧੇਗੇ ਹੈ। ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ‘ਮਾਂ’ ਅਤੇ ‘ਧੀ’ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ‘ਧੀ ਦਾ ਫੋਨ ਨਾਲਿਆ’ ਵਰਗੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਵਾਰਕ ਸੰਨਹ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ। ਇੱਥੇ ਦੇ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਵਾਦ ਅੰਗਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਝਾੜ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪ੍ਰਸਾਰਤੀ ਸਾਥਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜਟਿਲ ਜਾਂ ਦੁਰਲੱਭ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਆਮ ਸਧਾਰਨ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਵਿਤਰੀ ਪਾਠਕ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਇਹੀ ਸਹਿਜਤਾ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਸੰਚਾਰ-ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਰਦੂ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ-ਮੁਹੱਬਤ, ਅਹਿਸਾਸ, ਤਸੱਵਰ, ਵਫ਼ਾ, ਇਬਾਦਤ, ਇਤਜ਼ਾਰ ਆਦਿ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ-ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਜ਼ਮੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਉਸ ਮਿਲੀ-ਜੁਲੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਜੀਵਨ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ‘ਚੁੱਪ’ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਵਿਤਰੀ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਧਰਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਬਿਦੀਆਂ, ਟੁੱਟੇ ਵਾਕ ਅਤੇ ਨਹਿਰਾਅ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਲੈਅ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਿਲਪ ਉਸ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਿਰਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ, ਪਰ ਕਹਿਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹਰ ਪਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਫ਼ੂਘੀ ਭਾਵਨਾ ਅਕਸਰ ਪੂਰੇ ਵਾਕ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ; ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ, ਇੱਕ ਠਹਿਰਾਅ ਜਾਂ ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਲਜੀਤ ਬੱਲ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੁੱਪ ਕਈ ਵਾਰ ਕਰੇ ਹੋਏ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਖਾਮਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

‘ਪ੍ਰੰਸੀ ਮੁਰਦਾ ਕਿਰਤ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਵਾਂਗ ਸਿਰਫ ਜਿਉਂਦੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਲਗੂ ਪੀ ਕੇ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਰਤ ਦਾ ਜਿੰਨਾ ਵੱਧ ਲਗੂ ਚੁੱਸੇ, ਓਨਾ ਹੀ ਵੱਧ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ।’ (ਸਰਮਾਇਆ-1, ਸਫ਼ਾ-242)

ਉਪਰੋਕਤ ਕਥਨ ਵਿਚ ਬੁਰਜੂਆ ਅਤੇ ਪੋਲਤਾਰੀ ਹਿੱਤ-ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਜਮਾਤੀ-ਵਿਰਧਵਿਕਾਸ ਦਰਜ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਬੁਰਜੂਆ ਨੇ ਵਧਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ‘ਸਿਰਫ’ ਜਿਉਂਦੀ ਕਿਰਤ (ਕਿਰਤੀ) ਦਾ ਲਗੂ ਪੀ ਕੇ ਵਧਣਾ ਹੈ; ਜਿੰਨਾ ਵੱਧ ਲਗੂ ਚੁੱਸੇ, ਓਨਾ ਹੀ ਵੱਧ ਵਧਣਾ ਹੈ।

‘ਸਿਰਫ’, (ਕੇਵਲ, only) ਭਾਵ ਵਾਧੇ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਜਰਤੀ-ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਚੋੜਨਾ ਹੀ ਰਸਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ; ‘ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ’ ਦੀ ਖਪਤ, ਜੋ ਕੰਮ-ਦਿਹਾੜੀ-ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਬੱਝਿਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਪੋਲਤਾਰੀ ਭਾਵ ‘ਜਿਉਂਦੀ-ਕਿਰਤ’ (ਕਿਰਤੀ) ਨੇ ‘ਸ਼ੈਤਾਨ’ (ਲਗੂ ਪੀਣੇ) ਤੋਂ, ਬਚਾਓ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ‘ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਸਮੇਂ’ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਇਕੋ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਸਤੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਅੱਗੇ ‘ਫ਼ੁਟੇਰੀ ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਲਈ ਵਿਪਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ’ ਹੀ ਇਕੋ-ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਇਹੀ ‘ਸੱਚਾ ਨਾਅਰਾ’ ਹੈ।

■ ਬੁਰਜੂਆ ਵੱਲੋਂ ‘ਲਗੂ ਚੁਸਣਾ’ ਅਤੇ ਪੋਲਤਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ‘ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੂੰ ਵਰਜਨਾ’, ਇਹ ਇਕੋ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਦੂਜਵੇਂ, ਪਰ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਲੀ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ, ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕਣਾ, (ਬੁਰਜੂਆ ਵੱਲੋਂ ‘ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਰਤ ਸਮੇਂ’ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੋਲਤਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ‘ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਸਮਾਂ’ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਕੇ, ਅਨੁਪਾਦਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ‘ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਰਤ ਸਮੇਂ’ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵਧਾਉਣਾ), ਇਹੀ ਜਮਾਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਟੱਕਰ ਹੈ।

■ ਇਸ ਸਾਦਾ ਅਤੇ ਸਰਲ ਸੂਤਰ ਉੱਤੇ ਸਮਝ ਦੀ ਪਕੜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ‘ਕਲਾਸੀਕਲ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਮੁੱਲ-ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ, ਮਾਰਕਸ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਖੋਜੇ ਸੱਚ ਦੀ, ਸਮਝਣਾਹੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਬਗੈਰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਲਝਿਆ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

‘ਮੁੱਲ ਦੇ ਕਿਰਤ ਸਿਧਾਂਤ’ ਵਿੱਚੋਂ ਉਪਜੇ ਅਗਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਅ ਹੋ ਕਿ; ‘ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ।’ -ਮਾਰਕਸ।

(“Labour power creates value and that a value greater than it’s own.”) ਇਹੀ ਭੇਦ ਹੈ ; ਜਿਨਸ ਰੂਪੀ ‘ਕਿਰਤ-ਸ਼ਕਤੀ’ ਆਪਣੇ ਮੁੱਲ ਲਈ ਬਹਾਬੂਰ ਉਜਰਤ ਨਾਲ ਵਟਾਂਦਰੇ ਪਿੱਛੋਂ, ਵਰਤੋਂ ਸਮੇਂ ਨਿਚੋੜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਖਪਤ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਆਪਣੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਉਜਰਤ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਹੀ ਤਬਾਦਲਾ ਯੋਗ ਹਨ। ‘ਤਬਾਦਲਾ ਬਰਾਬਰੀ ਬਗੈਰ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।’ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ-ਸੱਚ ਕਥਨ ਇਹੀ ਹੈ; ‘ਪ੍ਰੰਸੀ ਜਿਉਂਦੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਲਗੂ ਚੁਸ ਕੇ ਵਧਦੀ ਹੈ।’

ਪ੍ਰੰਸੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ-ਢੰਗ ਵਾਧੇ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਾਧਾ, ਕਿਰਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਨਾ-ਅਦਾ ਕੀਤੀ (unpaid) ਉਜਰਤ ਦਾ ਜੋੜ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਦਾ ਜੁਝਾਓ (ਭੰਡਾਰ) ਹੈ।

■ ‘ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੁਲ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ‘ਪ੍ਰੰਸੀ’, ਜਿਉਂਦੀ-ਕਿਰਤ ਦੇ ਚੁੱਸੇ ਲਗੂ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਦਰਾ-ਜਿਨਣਸ-ਮੁਦਰਾ* ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ।(ਮੁਦਰਾ ਨਾਲ ਸਟਾਰ* ਦਾ ਅਰਥ, ਪਹਿਲੀ ਮੁਦਰਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਦਰਾ, ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੈ।)

ਮਾਰਕਸ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨਣਸ ਗੰਭ, ਭਾਵ ‘ਜਿਨਣਸ-ਮੁਦਰਾ-ਜਿਨਣਸ’ ਗੇੜ, ਨਵਾਂ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਿਰਜਦਾ, ਭਾਵ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਕੁਲ ਦੌਲਤ ਵਧਦੀ ਨਹੀਂ, ਓਨੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਵਪਾਰੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ, ਇਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦੂਜੇ ਦੀ ਹਾਨੀ ਵਾਲਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਸਾਵਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਮੀਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਮਹਿੰਗਾਈ (ਕੀਮਤ ਵਾਧਾ) ਵਪਾਰਕ ਅਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਵੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਸਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਕੂਮਤੀ, ਭਾਵ ਜਮਾਤੀ ਕੇਂਟਰੇਲ ਹੇਠ ਚਲਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਉਜਰਤੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਲੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ।ਇਹ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਲਾਭ ਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਨੂੰ ਹਾਨੀ, ਪਰ ਜੋੜ ਬਰਾਬਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਘੱਲ, ਸਮਾਜਕ ਅਸਾਵੇਂਪਣ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਘੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਉਜਰਤੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਲੁੱਟ, ਜੋ ਸਰਮਾਏ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਲੁੱਟ ਵਿਰੁੱਧ ਘੱਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਘੱਲ ਹੈ।

ਸਰਮਾਣਵਾਰੀ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦ ਉੱਤੇ, ਆਪਣੇ ਸਹਾਇਕ (ਮਾਲ-ਵਿਕਰੇਤਾ) ਕਮਿਸ਼ਨ ਏਂਟਰੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜੋੜ ਕੇ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਕੀਮਤ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਗੇੜ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਨਵਾਂ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਿਰਜਦਾ। ਇਹ ਜਿਉਂਦੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਲੁੱਟ ਵਿੱਚੋਂ ਜੁੜੇ ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ।

■ ਆ ਆਧਿ ਮਾਕ੍ਰਸ ਵਿੱਚ (micro & macro) ਇਕਾਈ-ਰੂਪ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਵਿੱਖਿਆਨ ਨੂੰ ਜਾਣੀਏ, ਪੜਚੋਲੀਏ : ਮਾਈਕਰੋ: ਇਕ ਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿਚ ਕੰਮ-ਦਿਨ ਦੀ ਵੰਡ; ‘ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਸਮਾਂ’ : ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਸਮਾਂ’, ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਸਮਾਂ, ਛੋਟਾ ਕਰਕੇ, ਵਾਧੂ ਕੰਮ ਸਮਾਂ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ‘ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਸਮੇਂ’ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ, ‘ਉਜਰਤ’ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਜਰਤ ਰਕਮ ਬਰਾਬਰ ਹੀ, ਨਵਾਂ ਵਾਧੂ-ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਤਾਂ, ‘ਨੌਸ-ਕਿਰਤ’ ਦਾ ਸਿਰਜਿਆ ‘ਵਰਤੋਂ-ਮੁੱਲ’ ਹੈ।

ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ-ਰੂਪ (macro) ਵਿਚ ਸਮਝਾਣ ਲਈ ਮਾਰਕਸ ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਜੁੱਟ ਬਣਤਰ : ਅਬਦਲ-ਸਰਮਾਇਆ : ਬਦਲਾਓ-ਸਰਮਾਇਆ [Constant capital:Variable capital] ਦਾ ਸੂਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

[ਨੋਟ: ਸਾਵਧਾਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ! ਅਬਦਲ- ਸਰਮਾਇਆ (33) ਨੂੰ (63) ‘ਸਥਿਰ-ਸਰਮਾਇਆ’ (Fixed capital)

ਕੇਵਲ ਮਾਰਕਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ

ਸਭਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪੋਲਤਾਰੀਓ, ਇਕ ਹੋ ਜਾਓ

ਲਿਖਣ/ਸਮਝਣ ਨਾਲ ਉਹ ਮਾਰਕਸੀ ਜੁੱਟ ਬਣਤਰ ਸੂਤਰ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਕਲਾਸੀਕਲ ਜਾਂ ਬੁਰਜੂਆ ਜੁੱਟ ਬਣਤਰ ਸੂਤਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।]

Constant ‘ਅਬਦਲ’-ਸਰਮਾਇਆ, ਨੌਸ ਕਿਰਤ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ, ਜੋ ਵਰਤੋਂ-ਮੁੱਲ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ।

Variable ਬਦਲਾਓ ਦਾ-ਸਰਮਾਇਆ, ‘ਉਜਰਤ’ ਭੁਗਤਾਨ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਮੁੱਲ (ਉਜਰਤ ਰਕਮ) ਬਰਾਬਰ, ਨਵਾਂ, ਵਾਧੂ-ਮੁੱਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਘਟਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਨਤੀਜਾ : ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਉਪਰ ਖਰਚ ਰਕਮ, ਉਜਰਤਾਂ ਉਪਰ ਖਰਚ ਰਕਮ ਨਾਲੋਂ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿਚ ਵਡੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਭਾਵ ਬਦਲਾਓ ਦੀ ਰਕਮ ਘਟਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ, ਵਾਧੂ-ਮੁੱਲ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਘਟਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਧਦੀ ਹੈ।

■ ਨਤੀਜਾ : ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਸਾਧਨ ‘ਨੌਸ ਕਿਰਤ’ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ‘ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ’ (Goods) ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਬਹੁਲਤਾ ਵਿਚ ਉਤਪਾਦਨ ਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

■ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਵਸਤਾਂ (ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਲ) ‘ਉਪਜਾਊ-ਵਰਤਾਰੇ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਜ ਦੇ ਅੰਸ਼ਤ ਲਾਗਤ ਖਰਚੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਘਟਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਇੰਜ, ਜਿਉਂਦੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੀ ਉਪਜ ‘ਵਟਾਂਦਰਾ-ਮੁੱਲ’ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸੁੰਗੜਦਿਆਂ, ਸੁੰਗੜਦਿਆਂ, ਮੁੱਕਣ ਨੇੜੇ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਘਾੜਤ-ਬੁੱਧੀ-ਜੋੜਤਾਂ (1.9.devices) ਰਾਹੀਂ, ਜਿਉਂਦੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਉਤਪਾਦਨ (Labour free production) ਹੋਣ ਦੀ ਭਵਿੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬੁਰਜੂਆ ਕਾਬੂ ਹੇਠ, ਭਾਵ ਉਹ ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੋਲਤਾਰੀਏ ਦਾ ਹਰਾਵਲ ਦਸਤਾ ਅੰਤਿ ਦਾ ਮੌਕਪ੍ਰਸਤ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਦਾ ਬਦਲ ਮੌਜੂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਹੱਲ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

■ ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਉਜਰਤੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਆਗੂ-ਪੋਲਤਾਰੀਏ ਦੁਆਰਾ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦਾ ਸੂਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ : ‘ਸੁਤੰਤਰ ਸਮਾਂ ਉਪਜਾਣ ਅਤੇ ਵੈਂਡਣ-ਢੰਗ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ’ (Theory of Free time mode of production and distribution). ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੀ, ‘ਭੁੱਲ ਤੋਂ ਪਾਪ’ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ।ਇਸ ਵਿਚ ਕੱਟੇ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਹੈ ? ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਕਲਪਣਾ ਕਰੋ :

ਮਾਰਕਸ ਨੇ ‘ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵਰਕਿੰਗ ਮੇਨਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ’ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਭਾਸ਼ਨ-1864 ਵਿਚ ਕਿਹਾ; ‘ਕੰਮ ਦਿਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ 10 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ’, (ਜੋ ਇਕ ਮਈ 1848 ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ।) ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ‘ਸਾਡੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਜਿੱਤ ਹੈ।’

■ ਕੰਮ ਦਿਨ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 12 ਘੰਟੇ ਤੋਂ 10 ਘੰਟੇ ਹੋਣਾ, ਕਿਰਤੀ ਲਈ 16.66 ਫੀਸਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ 20 ਫੀਸਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਸੀ।

[ਨੋਟ: 1200 ਘੰਟੇ ਰੁਲ ਕੰਮ ਹੋਵੇ, ਕੰਮ ਦਿਨ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 12 ਘੰਟੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 100 ਕਾਮੇ ਹੋਣਗੇ,

ਜੋ ਕੰਮ ਦਿਨ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 10 ਘੰਟੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ

ਕਰਨ ਲਈ 1200/10= 120 ਕਾਮੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।ਇੰਜ 100 ਪਿੱਛੇ 20 ਨਵੇਂ ਕਾਮੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।]

ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਾਂਗਰਸ-1866 ਨੇ, ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਕਾਰਨ ਵੈਲੀ ਬੋਰਜ਼ਗਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ :

‘ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ ਉਹ ਮੁੱਢਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਗਲੇ ਯਤਨ ਅਸਫਲ ਸਿੱਧ ਹੋਣਗੇ... ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸੁਝਾਓ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ 8 ਘੰਟੇ ਹੋਵੇ।’ ਇਹ ਜਮਾਤੀ ਘੱਲ ਦਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜੁਝਾਹੂ ਨਾਅਰਾ ਸੀ।

ਇਸ ਨਾਅਰੇ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੋ :

10 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਦਿਨ ਸਮਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ, ਇਹ 20 ਫੀਸਦੀ ਕੰਮ ਦਿਨ ਛੋਟਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਸੀ, ਜੋ ਹਰ ਕਿਰਤੀ ਲਈ 20 ਫੀਸਦੀ ਵੇਹਵਾ-ਸਮਾਂ (free time) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 25 ਫੀਸਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਾਧਾ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਨੋਟ: ਜੇ ਕੁਲ ਕੰਮ 1000 ਘੰਟੇ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦਿਨ 10 ਘੰਟੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 100 ਕਾਮੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੋ ਕੰਮ ਦਿਨ 8 ਘੰਟੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ 1000/8=125 ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇੰਜ, 100 ਪਿੱਛੇ 25 ਨਵੇਂ ਕਾਮੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ।

ਇੰਜ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ‘ਸੱਚਾ ਨਾਅਰਾ’, ਫ਼ੁਟੇਰੀ ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਨਾਅਰਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸਭ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਹੈ।ਮਾਰਕਸ-ਏਂਗਲਜ਼ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤਕਤਾ ਉਪਰ ਲੈਨਿਨ ਨੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਰੂਸੀ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਪਿੱਛੋਂ 1918 ਵਿਚ ਕਿਹਾ :

* [‘ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਰਾਜ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮਿਊਨਾਂ ਦੇ ਤਾਣੇ ਪਾਣੇ ਵਜੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਮਿਊਨਾਂ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਖਪਤ ਦਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਲੇਖਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਕਿਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਜਮ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਿਰਤ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵਧਾ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ ਘਟਾ

ਕੇ ਸੱਤ, ਛੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਘੱਟ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਲਿਆਉਣਾ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ।’]

■ ਸਟਾਲਿਨ ਦੇ 1952 ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ (cpsu) ਦੇ ਪਲੈਨਮ ਵਿਚ ਹੋਈ ਚਰਚਾ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ, ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਕੰਮ ਦਿਨ 6 ਘੰਟੇ ਫਿਰ, ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।’

ਇੱਕੋ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੂਤਰ ਦਾ ਕਰੜਾਈ ਨਾਲ ਪਾਲਣ, ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦਾ ਵਾਧਾ ਜੋ ‘ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ’ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਵੰਡ ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਸਮਾਂ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਸਟੇਟ ਕੋਲ ਜੁੜ ਰਿਹਾ ਵਾਧੂ ਮੁੱਲ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗਾ। ਜੋ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਲੈ ਭੁੱਬੇਗਾ।[ਜਿਵੇਂ ਲੈਨਿਨ ਅਤੇ ਸਟਾਲਿਨ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ussr ਵਿਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ।]

■ 1930ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਫਲਾਸਫੀਕਲ ਘਾਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤਕ-ਸੂਤਰ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਭਾਗੂ ਹੋ ਗਈ।

■ ਇਹ ਪੜਚੋਲ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈਣ (ਦੁਬਾਰਾ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ) ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਪਿਆ ਹੈ।ਹਾਲਿੰਗ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਸਰਮਾਇਆ ਜਿਉਂਦੀ ਕਿਰਤ ਦਾ ਲਗੂ ਚੁਸ ਵੰਡਾ, ਹੋਰ ਵੰਡਾ ਹੋਈ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਜਣ, ਰੋਕਣ ਵਾਲੀ ਹਮਲਾਵਰ ਸਿਧਾਂਤਕ ਧਾਰ ਖੁੰਝੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈਂਦੀ ਗਈ। ਉਹ ਦਨਦਨਾਉਂਦਾ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ, ਵਰਜਣ ਵਾਲਾ, ‘ਫ਼ੁਟੇਰੀ ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਦਾ ਹਥਿਆਰ’ ਛੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਮਾਤੀ ਘੱਲ ਮੱਠਾ ਪੈਂਦਾ-ਪੈਂਦਾ ਰੁਕ ਗਿਆ ਸੀ।

■ ਬੁਰਜੂਆ ਲੁੱਟ (ਵਿਕਾਸ) ਇਕੱਲਾ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਸੀ।ਉਸ ਨੇ ਇਜਾਹੇਦਾਰੀ ਰੂਪ ਤੋਂ, ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀ (ਵਿੱਤੀ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਦਾਕਾ) ਰੂਪ ਬਣ ਬੈਠਾ, ਫਿਰ ਬਹੁ-ਕੌਮੀ ਕੰਪਨੀ ਰੂਪ ਉਸਰਿਆ, ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਤਰਕੀਬੀ ਇਨਕਲਾਬ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਰਮਾਇਆ ਗਲੋਬਲ ਹੋਣਾ ਹੋਇਆ, ਸਿੱਧਾ (ਜਿਉਂਦੀ ਕਿਰਤ ਬਿਨਾਂ) ਉਤਪਾਦਕ ਸ਼ਕਤੀ (1.9.device) ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ, 1930ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੋਲਤਾਰੀਏ ਦੇ ਹਰਾਵਲ ਦਸਤੇ ਵੱਲੋਂ ‘ਕੰਮ ਦਿਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾਂ 6 ਘੰਟੇ’ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਉਪਰ ਅਮਲ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ 25 ਫੀਸਦੀ ਫ਼ੁਟੇਰੀ ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਕਾਮੇ ਲਈ 25 ਫੀਸਦੀ ਵਿਹਲਾ ਸਮਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ 33.33 ਫੀਸਦੀ ਨਵੇਂ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਉਪਰ ਲੈ ਜਾਣਾ ਵਾਪਰਨਾ ਸੀ। [ਨੋਟ: ਕੁਲ ਕੰਮ 800 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 8 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਦਿਨ ਨਾਲ 100 ਕਾਮੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਨ.। ਜੋ ਕੰਮ ਦਿਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾ 6 ਘੰਟੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਕੰਮ ਲਈ (800/6=133.33) ਭਾਵ 33.33 ਫੀਸਦੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਲੋੜ ਹੋਣੀ ਸੀ।]

ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਰਮਾਇਆ ਬਲਵਾਨ ਨਹੀਂ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣਾ ਸੀ।ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਗੁਣ ਤਾਕਤ ਨੇ ਵਧਣਾ ਸੀ।ਫਿਰ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਹਿੱਤ-ਰਾਖਾ ਹਿਟਲਰ ਜਿਹਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ, ਕੋਈ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ।ਇਹ ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਉਪਜ ਸੀ।

ਪੋਲਤਾਰੀਏ ਦਾ ਦਾਬਾ, ਲੁੱਟ ਮੁਕਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਲਈ ਸਮਾਜਕ ਰੂਪ ‘ਸਾਂਝੀਵਾਲ-ਸਮਾਜ’, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਪਦਾਰਥਕ-ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ, ਉਤਪਾਦਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਰੂਪ ਧਾਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਚਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਕਾਰ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਨੰਡਾ ਖਾਣ ਪਿੱਛੋਂ, ਜੋ ਅਸਾਵੇਂਪਣ ਦੀ ਵਿੰਬ ਬਣੀ ਹੈ, ਆਰਥਕ ਪਾੜਾ ਵਰਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਮੰਜ਼ਲ ਦੂਰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਪਰਮਗੁਣੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਖਰੜੇ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ (1931 ਵਿਚ) ਐਲਾਨਿਆ ਸੀ : ‘ਕੰਮ ਦਿਨ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀਮਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨਾ।’ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸੂਝ ਦੀ ਕੰਗਲੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਰਮਾਏ ਵਿਰੁੱਧ ਸਦਾ ਵਾਂਗ ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਇਕੋ, ‘ਸੱਚਾ ਨਾਅਰਾ’ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਮਲ, ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ‘ਉਜਰਤੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ’ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਮਾਜ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਾਰਜ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ।

ਇਹ ਕਾਰਜ ਪੋਲਤਾਰੀਏ ਦਾ ਹਰਾਵਲ ਦਸਤਾ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਉਸ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਪੱਕ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

‘ਸਮਾਜੀ ਵਾਧੂ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ’, ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਉੜਕਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ‘ਸੁਤੰਤਰ ਸਮਾਂ’, ‘ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ’, ‘ਸਰਬ ਪੰਖੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ, ਮਾਨਣ ਦਾ ਸਮਾਂ’ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਗੋਬਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ‘ਚ ਇੰਜ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ : ‘ਸਮਾਜੀ ਕਿਰਤ ਦਿਹਾੜੀ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਿਰਤ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਜੋੜ ਤੋਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਉਪਜਕਾਰ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ ਸਮਾਜੀ ਕਿਰਤ ਦਿਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਇਸਦੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਉਸ

ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਨਦ (ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ) ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ (ਸਾਂਝੀਆਂ ਨਿਧੀਆਂ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਕਾਟ ਕੱਟ ਲੈਣ ਪਿੱਛੋਂ) ਉਸ ਨੇ ਕਿਰਤ ਦੀ ਅਮਕੀ ਅਤੇ ਢਮਕੀ ਮਾਤਰਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਨਦ ਨਾਲ ਉਹ ਖਪਤ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜੀ ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਓਨਾ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨੇ ਉੱਤੇ ਕਿਰਤ ਦੀ ਉਹ ਮਾਤਰਾ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਿਰਤ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਮਾਤਰਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਹਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਓਨੀ ਹੀ ਵਾਪਸ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।’

■ ਇੰਜ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ‘ਕਿਰਤ ਕਾਰਡ’ (ਕਿਰਤ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਸਨਦ) ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਮੁਦਰ-ਹਹਿਤ, ਉਚੇਰਾ ਬਦਲ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਿੱਥੇ ਚਾਹੇ, ਆਪਣੀ ‘ਸਨਦ’ ਉੱਤੇ ਦਰਜ (ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ) ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਓਨੇ ਕਿਰਤ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਸਾਧਨ ਦੌਰ ਵਿਚ ਮਾਰਕਸ ਦਾ ਇਹ, ‘ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਢੰਗ’, ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

■ ਏਂਗਲਜ਼ ਇਸ ਨੂੰ : ‘ਲੋੜ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਛਾਲ’ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬੁਰਜੂਆ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਥਾਂ, ਮਾਰਕਸ ਦੀ ‘ਕਿਰਤ-ਕਾਰਡ’ ਧਾਰਨਾ, ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਲਈ ਗਰੰਟੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦਾ ਵਾਧਾ ਰੋਕਣ ਦੀ ਥਾਵੇਂ, ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਕੇ, ਸਮਾਜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਰਤ ਸਮਾਂ ਹੋਰ ਘਟਾਉਂਦੇ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਸਮਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਚਾਹੁਤ-ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਂਦੇ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ।।ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਨੂੰ ਅਜੋਕੇ ਹਾਲਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੰਝਲਾ ਮਾਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

■ ਇਹਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਾਂਗ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ (1864), ਦੂਜੀ (1889)

ਫਿਰ ਤੀਜੀ ‘ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ’ (1919), ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਅਤੇ ਅਮਲ ਨਾਲ ਨਤੀਜੇ, ਇਸ ਸਮਝ ਦੀ ਪੁੱਛਣੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤੀਜੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੀ 1937 ‘ਚ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਗੀਵੰਊ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਇੱਥੇ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਫਿਰ ਪੋਲਤਾਰੀ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਚ ਦੀ ਲੋੜ ਵਧੇਰੇ ਭਾਸਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਕਸਤ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਸੰਕਟੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ਯਥਾਰਥਕ ਹੋਣ ਦਾ ‘ਸੱਚਾ ਨਾਅਰਾ’ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਸੇਧ ਵਿਚ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚੱਲਦੀਆਂ ਖਿੱਤੇਵਾਰ ਲੜਾਈਆਂ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵੱਡੀ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ-ਤਣਾਅ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਤੰਗੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ-ਮਾਲਗ ਬੁੱਲ੍ਹੇ। ਸੁੱਤੀ ਪੋਲਤਾਰੀਆ-ਧਿਰ ਜਾਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਹੌਂਕੜੀ-ਧਿਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਜਲਵਾਜ਼ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇਕਮੁੱਠ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਂ, ਸਫਲ, ਜੋੜ ਛਾਲ ਮਾਰੇ।ਉਹ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਕਥਨ; ਸਮਾਜਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧਵਿਕਾਸੀ ਦੌਰ ਵਿਚ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਆਕਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਏਨੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਵਾਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਵੀਓ ਵੀਧੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੂਟੋਪੀਆ ਨਹੀਂ, ਹਕੀਕਤ ਬਣੇ। ‘ਦਸ ਦਿਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਨੀਆ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤੀ’ ਚੀਤਰਾਂ ‘ਚ ਰਫ਼੍ਹੇ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ, ਆਫ਼ਤਾਂ ‘ਤੇ ਫਤਹਿ ਬਣੇ।

ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੰਮ ਦਿਹਾੜੀ ਸਮਾਂ 8 ਘੰਟੇ ਤੋਂ 12 ਘੰਟੇ ਲੰਬਾ ਖਿੱਚਣ ਦੀ ਅਸਫਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਤਪਾਦਕ ਤਰਕੀਬੀ ਵਿਧੀ-ਵਾਧਾ